ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຖິງປີ 2030

(ກອງເລຂາຮ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ)

ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ທັນວາ 2018

ສາລະບານ

ອະລຳພະບົດ		i
ບົດນຳ		iv
ພາກທີ I: ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຈຳເປັນພາວະວິໄສຂອງການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສຸນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ສະພາບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ		1
1.1	ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ທ່າອ່ຽງລວມຂອງສາກົນ	1
1.2	ສະພາບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ	2
1.3	ສະພາບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ	6
ພາກທີ II: ຄວາມໝາຍ, ທິດທາງ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍລວມຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງ ຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ການພົວພັນກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ		9
2.1	ຄວາມໝາຍຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ	9
2.2	ທິດທາງ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ	13
2.3	ທີ່ຕັ້ງ, ພາລະບົດບາດ ແລະ ການພົວພັນລະຫວ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງ ຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ	14
ພາກທີ III: ຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການຈຸດສຸມ ແລະ ສະໜັບສະໜຸນຂອງຍຸດທະສາດ ການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ		16
3.1	ຂົງເຂດຈຸດສຸມທີ່ຕິດພັນກັບຫລາຍຂະແໜງການ	16
3.1.1	ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ	16
3.1.2	ພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ	17
3.1.3	ບົດບາດ-ຍິງຊາຍ : ການປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ	19
3.1.4	ການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ	20
3.2	ຂະແໜງການຈຸດສຸມຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ	22
3.2.1.	ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	22
3.2.2.	ຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	24
3.2.2.1.	ຂະແໜງກະສິກຳ	24
3.2.2.2.	ຂະແໜງປ່າໄມ້	26
3.2.3.	ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	28
3.2.3.1.	ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ	28
3.2.2.2.	ຂະແໜງຫັດຖະກຳ	30
3.2.2.3.	ຂະແໜງການຄ້າ	31

3.2.4. ຂະແໜງການໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ 32
3.2.4.1. ການພັດທະນາຕົວເມືອງ 32
3.2.4.2. ຂະແໜງຂົນສົ່ງ 34
3.2.5. ຂະແໜງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ 35
3.2.5.1. ຂະແໜງພະລັງງານ 35
3.2.5.2. ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ 38
3.2.6. ຂະແໜງຖະແຫລງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ 38
3.2.6.1. ຂະແໜງຖະແຫລງຂ່າວ 38
3.2.6.2. ຂະແໜງວັດທະນະທຳ 39
3.2.6.3. ຂະແໜງທ່ອງທ່ຽວ 39
3.2.7. ຂະແໜງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ 41
3.3. ຂະແໜງການສະໜັບສະໜຸນ 42
3.3.1. ຂະແໜງການເງິນ 42
3.3.2. ຂະແໜງທະນາຄານ 43
3.3.3. ຂະແໜງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ 43
3.3.4. ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ 43
3.3.5. ສາທາລະນະສຸກ 44

ພາກທີ IV: ກົນໄກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງສປປລາວ 45
4.1. ກົນໄກການດ້ານການຈັດຕັ້ງ 45
4.2. ກົນໄກການເງິນ 49
4.2.1. ແຫລ່ງລາຍຮັບຂອງກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ 49
4.2.2. ເປົ້າໝາຍການໃຊ້ຈ່າຍຂອງກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ 51
4.3. ມາດຕະການດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳ 51

ພາກທີ V: ການຕິດຕາມ, ປະເມີນຜົນ ແລະ ລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງການພັດທະນາ ເສດຖະກິດຕາມທິດ ສີຂຽວ-ຍືນຍົງໃນ ສປປ ລາວ 53
5.1. ຂົງເຂດ, ມິຕິ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ 53
5.2. ດັດສະນີການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ 57
5.3. ການຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານ 60

ເອກະສານອ້າງອີງ 61
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 62

ສາລະບານແຜນອາດ

ແຜນອາດທີ 1:	ຄວາມໝາຍຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ	12
ແຜນອາດທີ 2:	ການພົວພັນລະຫວ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ	15
ແຜນອາດທີ 3:	ແຜນອາດທີ່ຕັ້ງ ແລະ ກົນໄກປະສານງານຂອງສຸນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ	48

ສາລະບານຕາຕະລາງ

ຕາຕະລາງທີ 1:	ຂົງເຂດ, ມິຕິ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ	54
ຕາຕະລາງທີ 2:	ຜົນການປະເມີນການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ຄາດໝາຍ ປີ 2025 ແລະ 2030	58

ອະລຳພະບົດ

ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ ແມ່ນການຜັນຂະຫຍາຍມະຕິກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ X ຂອງພັກ, ວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ໃຫ້ເປັນອັນລະອຽດ. ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍຂອງການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ແມ່ນເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການເຊື່ອມສານການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໃນແຕ່ລະໄລຍະ ເພື່ອຮັບປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດໄລຍະຍາວທີ່ພັກ ແລະ ລັດຖະບານຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ການຫລຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ (LDC) ໃນປີ 2020 ແລະ ກ້າວໄປເປັນປະເທດກຳລັງພັດທະນາທີ່ມີລາຍຮັບປານກາງສູງຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ແລະ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs) ໃນປີ 2030 ຢ່າງມີຄຸນນະພາບ.

ເພື່ອຮັບປະກັນ ການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດໄລຍະຍາວ ທີ່ພັກ ແລະ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອເພີ່ມທະວີສ້າງຄວາມສົມດຸນລະຫວ່າງການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາທາງດ້ານສັງຄົມ ໃຫ້ສາມາດຮັກສາໄດ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດໃນລະດັບສູງ, ໝັ້ນທ່ຽງ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຍາວນານ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ໄດ້ເລັ່ງໃສ່: (1) ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ ໂດຍໃຫ້ທຸກຄົນໃນສັງຄົມໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາດັ່ງກ່າວ; (2) ຍົກສູງປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດຂອງປະເທດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ; (3) ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ສະອາດ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຫລຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫລືອ ແລະ ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ແລະ (4) ເພີ່ມຄວາມທົນທານຂອງເສດຖະກິດຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການໜ້ຽງຕ່ຳຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ.

ເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ ຈຶ່ງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ກຳນົດ 4 ຂົງເຂດທີ່ຕິດພັນກັບຫລາຍຂະແໜງການ, 7 ຂະແໜງການຈຸດສຸມເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ 5 ຂະແໜງການປັ່ນອ້ອມ ຄື: 4 ຂົງເຂດຈຸດສຸມທີ່ຕິດພັນກັບຫລາຍຂະແໜງການປະກອບມີ: (1) ປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ລະບົບຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ; (2) ພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ເພື່ອຍົກສູງລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນຊົນນະບົດໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ກໍ່ຄືເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ທຸກຍາກໃນຊົນນະບົດ ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ; (3) ບົດບາດຍິງຊາຍ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ຍົກສູງຖານະບົດບາດ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນທຸກຂົງເຂດເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ (4) ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຂອງເສດຖະກິດຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ. 7 ຂະແໜງການຈຸດສຸມປະກອບມີ: (1) ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ການສຳຫລວດ, ຈັດສັນ, ວ່າງແຜນການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫລາຍຂະແໜງການ, (2) ຂະແໜງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້, (3) ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, (4) ຂະແໜງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່, (5) ຂະແໜງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, (6) ຂະແໜງຖະແຫລງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແລະ (7) ຂະແໜງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ 5 ຂະແໜງການສະໜັບສະໜຸນ ຫລື ປັ່ນອ້ອມປະກອບມີ: (1) ການເງິນ, (2) ທະນາຄານ, (3) ສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, (4) ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ (5) ສາທາລະນະສຸກ.

ນອກນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ ຍັງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ກຳນົດກົນໄກການເຊື່ອມສານການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ, ແຜນຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ. ໄດ້ນຳສະເໜີການສ້າງຕັ້ງສູນ ແລະ ກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ເພື່ອເປັນຈຸດປະສານງານ ແລະ ກົນໄກການເງິນເພື່ອຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ພ້ອມທັງສ້າງລະບົບຕິດຕາມປະເມີນຜົນບັນດາຕົວຊີ້ບອກຕ່າງໆໃນຍຸດທະສາດນີ້ ແລະ ພັດທະນາໃຫ້ກາຍເປັນລະບົບຕິດຕາມທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະກົດຜົນເປັນຈິງເທື່ອລະກ້າວ.

ຂ້າພະເຈົ້າ, ຂໍຖືເອົາໂອກາດນີ້ຕາງໜ້າໃຫ້ພັກ, ລັດຖະບານ ແລະ ປະຊາຊົນລາວທົ່ວປະເທດ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບອົກຂອບໃຈອັນໃຫຍ່ຫລວງມາຍັງທຸກພາກສ່ວນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຂະບວນການສ້າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ໃຫ້ປະສົບຜົນສຳເລັດຢ່າງຈົບງາມ. ພິເສດ, ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບອົກຂອບໃຈອັນໃຫຍ່ຫລວງ ມາຍັງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ກໍ່ຄືຄະນະຊີ້ນຳ ແລະ ກອງເລຂາຄະນະຮັບຜິດຊອບສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ປະຕິບັດໜ້າທີ່ວຽກງານທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍດ້ວຍຄວາມຫ້າວຫັນ ແລະ ຮັບຜິດຊອບສູງ ຈົນເຮັດໃຫ້ການສ້າງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ປະສົບຜົນສຳເລັດຢ່າງຈົບງາມ.

ຂໍສະແດງຄວາມຂອບອົກຂອບໃຈອັນໃຫຍ່ຫລວງມາຍັງທະນາຄານໂລກ (WB), ກອງທຶນປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (EPF) ແລະ ສະຖາບັນການເຕີບໂຕສີຂຽວໂລກ (GGGI) ທີ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ງົບປະມານແກ່ການສ້າງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໃຫ້ສຳເລັດຕາມລະດັບຄາດໝາຍ. ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງພາກລັດ, ເອກະຊົນ, ວິສາຫະກິດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມພາຍໃນ ທີ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າເຂົ້າໃນຂະບວນການສ້າງຍຸດທະສາດສະບັບດັ່ງກ່າວໃຫ້ປະສົບຜົນສຳເລັດຕາມລະດັບຄາດໝາຍ. ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ເປັນໝາກຜົນຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ຂ້າພະເຈົ້າຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ພາຍຫລັງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງຈາກລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຢ່າງເປັນທາງການແລ້ວທ່ານຍັງຈະສືບຕໍ່ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ປະສົບຜົນສຳເລັດຕາມລະດັບຄາດໝາຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້.

ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ວັນທີ.....

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີແຫ່ງ ສປປ ລາວ

ຄຳຂວັນຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ

“ ເພື່ອການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ມີປະສິດພາບ, ສະອາດ, ກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ, ເປັນທຳ ແລະ ທົນທານຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ ແລະ ການເໜັ້ງຕີ້ງຂອງເສດຖະກິດໂລກ ”

ບົດນຳ

ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍມະຕິຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ X ຂອງພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020). ວິໄສທັດ ແລະ ຍຸດທະສາດ ກໍ່ຄືແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດດັ່ງກ່າວເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດທິດທາງ ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ; ໂດຍເລັ່ງໃສ່ສືບຕໍ່ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເພື່ອຫລຸດພົ້ນຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ 2020 ແລະ ກາຍເປັນປະເທດກຳລັງພັດທະນາທີ່ມີລະດັບລາຍຮັບປານກາງສູງ ແລະ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs) ໃນປີ 2030 ຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ[1]. ສະພາແຫ່ງຊາດຊຸດທີ VIII ໄດ້ຮັບຮອງເອົາວິໄສທັດ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດດັ່ງກ່າວໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງປະຖົມມະລຶກໃນລະຫວ່າງວັນທີ 20-22 ເມສາ 2016 ທີ່ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ເພື່ອຮັບປະກັນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ໄປຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງຕາມການກຳນົດຂອງວິໄສທັດ, ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020); ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານເຕີບໂຕສີຂຽວຂຶ້ນໃນວັນທີ 08 ທັນວາ 2016 ໂດຍມີ ທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ລັດຖະມົນຕີກະຊວງການເງິນເປັນປະທານ; ລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຮອງ, ມີຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ບັນດາລັດຖະມົນຕີຂອງກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຈຳນວນໜຶ່ງເປັນຄະນະ. ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວດັ່ງກ່າວ ມີພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍໃນການຊີ້ນຳ-ນຳພາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດໃຫ້ປະສົບຜົນສຳເລັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນສູງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງ ຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ ໃນແຕ່ລະໄລຍະກໍ່ຄືຄົ້ນຄວ້າ, ພິຈາລະນາ ແລະ ຮັບຮອງເອົາຍຸດທະສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ຕິດພັນກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ (ລາຍລະອຽດເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2).

ເພື່ອເປັນທິດທາງ ແລະ ບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການຊີ້ນຳ-ນຳພາ ກໍ່ຄືເປັນກົນໄກປະສານງານ, ຊຸກຍູ້ການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ, ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານເຕີບໂຕສີຂຽວດັ່ງກ່າວໄດ້ຕີກລົງເຫັນດີໃຫ້ສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນວັນທີ 19 ເມສາ2017 ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ໄດ້ຕີກລົງແຕ່ງຕັ້ງຄະນະສ້າງຍຸດທະທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ; ໂດຍມອບໝາຍໃຫ້ ທ່ານຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຫົວໜ້າຄະນະຊີ້ນຳ, ຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ຮອງຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຮອງ, ມີບັນດາຮອງລັດຖະມົນຕີຂອງກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຈຳນວນໜຶ່ງເປັນຄະນະ ແລະ ໄດ້ມອບໝາຍໃຫ້ສູນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ກົມແຜນການ-ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍການພັດທະນາ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຈຸດປະສານງານຂອງກອງເລຂາ ຫລື ຈຸດປະສານງານໃນການຮ່າງຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ. (ລາຍລະອຽດໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 3)

ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳ-ນຳພາຢ່າງໃກ້ຊິດຂອງຄະນະຊີ້ນຳ, ກອງເລຂາຮ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເປັນໃຈກາງໃນການປະສານງານ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າຮ່າງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ຂຶ້ນໂດຍການມີ ສ

1 ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025).

ຈນຮ່ວມຢ່າງກວ້າງຂວາງຂອງຂະແໜງການ, ທ້ອງຖິ່ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາ ກົນ, ວິສາຫະກິດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ໃນຂະບວນການສ້າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຄັ້ງນີ້ໄດ້ມີການຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື, ລະດົມຄວາມຄິດ ແລະ ປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນຢູ່ຂັ້ນສູນ ກາງຂັ້ນຄະນະຊີ້ນຳ ຈຳນວນ 3 ຄັ້ງ ແລະ ໄດ້ເຊີນເອົາບັນດາຜູ້ຕາງໜ້າຈາກບັນດາຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ອ້ອມຂ້າງສູນກາງ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກພາກວິສາຫະກິດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງ ປະເທດເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ໄດ້ມີການຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື, ລະດົມຄວາມຄິດ ແລະ ປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນຢູ່ 3 ພາກຂອງປະເທດ (ພາກເໜືອ, ພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້) ເຊິ່ງມີຜູ້ຕາງໜ້າຈາກຂະ ແໜງການຂອງບັນດາແຂວງ (18 ແຂວງ) ທົ່ວປະເທດເຂົ້າຮ່ວມ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືສະເພາະ ພາຍໃນກອງເລຂາຫລາຍຄັ້ງ. ຄຽງຄູ່ກັບຂະບວນການກະກຽມ ແລະ ການດຳເນີນການຮ່າງຍຸດທະສາດນັ້ນ, ຄະນະ ຊີ້ນຳ ແລະ ກອງເລຂາຮ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ໄປທັດສະນະສຶກສາ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນຢູ່ປະເທດ ສ.ເກົາຫລີ, ເຊິ່ງເປັນປະເທດທີ່ມີບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການພັດ ທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຕົນຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ.

ຂະບວນການຮ່າງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້, ຍັງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜຸນດ້ານວິຊາການຈາກທະນາຄານໂລກ (World Bank WB), ສະຖາບັນການເຕີບໂຕສີຂຽວໂລກ (Global Green Growth Institute GGGI), ອົງການ UNIDO ແລະ ອື່ນໆ. ສະຖາບັນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕ່າງໆດັ່ງກ່າວໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜຸນດ້ ານ ວິຊາການແກ່ຂະບວນການຮ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ດ້ວຍຮູບການ ຕ່າງໆເຊັ່ນ: ທະນາຄານໂລກ (WB) ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມວິຊາການກ່ຽວກັບການສະໜອງເງິນໃຫ້ແກ່ວຽກງານເຕີບ ໂຕສີຂຽວ, ສະໜອງຂໍ້ມູນ, ຄຳຄິດຄຳເຫັນ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະຫລາຍອັນທີ່ເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຂະບວນການສ້າງ ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ແລະ ພິເສດແມ່ນທະນາຄານໂລກ (WB) ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜຸນດ້ານງົບປະມານໃຫ້ແກ່ຂະ ບວນສ້າງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໂດຍຜ່ານກອງທຶນປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (EPF); ເຊິ່ງໃນນັ້ນລວມມີງົບປະມານ ໃນການໄປທັດສະນະສຶກສາຢູ່ຕ່າງປະເທດຂອງຄະນະຊີ້ນຳ ແລະ ກອງເລຂາເພື່ອຖອດຖອນ ແລະ ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ, ຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາປຶກສາຫາລືພາຍໃນ, ການລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າເພື່ອຮັບໃຊ້ຂະ ບວນການສ້າງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້. ສະຖາບັນການເຕີບໂຕສີຂຽວໂລກ (GGGI) ໄດ້ດຳເນີນການສຶກສາປະເມີນ ທ່າແຮງການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນ ສປປ ລາວ (GreenGrowth Potential Assessment in Lao PDR) ແລະ ຫລາຍກິດຈະກຳທີ່ປຶ້ນອ້ອມວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເຊັ່ນ: ການຝຶກອົບຮົມ, ການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງທຶນ, ການປະເມີນສະພາບຂີ້ເຫຍື້ອ, ນ້ຳເປື້ອນໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ອື່ນໆ; ຜົນການສຶກສາດັ່ງກ່າວໄດ້ເປັນແຫລ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ບ່ອນອີງໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງການກຳນົດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້; ນອກນັ້ນ, ສະຖາບັນການເຕີບໂຕສີຂຽວໂລກ (GGGI) ຍັງໄດ້ຕັ້ງໜ້າເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການ, ໃຫ້ຄຳແນະນຳ ແລະ ປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນທີ່ເປັນປະໂຫຍດລາຍ ອັນຕໍ່ຮ່າງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້. ອົງການ UNIDO, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາອື່ນໆ ກໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນທີ່ມີຄຸນຄ່າໃນຂະບວນການສ້າງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ຢ່າງຫ້າວຫັນ ແລະ ມີຊີວິດຊີວາ.

ເພາະສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ ຈຶ່ງແມ່ນໝາກຜົນຂອງ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ເປັນເອກະພາບຢ່າງກວ້າງຂວາງຂອງສັງຄົມ. ການສ້າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງ ຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້, ບໍ່ແມ່ນສ້າງຂຶ້ນເພື່ອປ່ຽນແທນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ແຕ່ເປັນຍຸດທະສາດເສີມ, ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອເປັນທິດທາງ ແລະ ບ່ອນອີງໃນການເຊື່ອມສານການ ເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໃນແຕ່ລະໄລຍະໃຫ້ມີຄວາມ ເປັນເອກະພາບໃນການກຳນົດມາດຕະຖານ ແລະ ການຈຳກັດຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງກັນນັ້ນ ກໍ່ຄືເພື່ອຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງ ເສີມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ ແລະ ໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງໃນຍຸດທະສາດ ແລະ

ແຜນພັດທະນາດັ່ງກ່າວໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ເພື່ອຮັບປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ການພັດທະນາຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ປະກອບດ້ວຍ 5 ພາກໃຫຍ່ ຄື: ພາກທີ I ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຈຳເປັນພາວະວິໄສຂອງການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ. ພາກທີ II ຄວາມໝາຍ, ທີ່ຕັ້ງ, ພາລະບົດບາດ ແລະ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ແຜນຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ. ພາກທີ III ກຳນົດຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການຈຸດສຸມ/ບຸລິມະສິດຂອງການສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນ ສປປ ລາວ. ພາກທີ IV ກົນໄກ ແລະ ມາດຕະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ພາກທີ V ລະບົບຕິດຕາມ, ປະເມີນຜົນ ແລະ ລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ ດ້ວຍການສ້າງດັດສະນີການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ. ລະບົບດັ່ງກ່າວໄດ້ຄິດໄລ່ຄ່າດັດສະນີຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ກຳນົດຄາດ ໝາຍເຖິງປີ 2025 ແລະ 2030.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດແຜນງານ, ໂຄງການລະອຽດ ແລະ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຄາດຄະເນຄວາມຕ້ອງການດ້ານງົບປະມານເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ ແລະ ໂຄງການດັ່ງກ່າວ. ແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ແຜນງົບປະມານດັ່ງກ່າວຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຂົ້ນຂະຫຍາຍໃຫ້ເປັນອັນລະອຽດແຕ່ລະໄລຍະ ພາຍຫລັງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເປັນທາງການ.

ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້, ບໍ່ແມ່ນຄຳພີຕາຍຕົວ; ແຕ່ເປັນເອກະສານທີ່ມີຊີວິດຊີວາທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຄົ້ນຄວ້າ, ປັບປຸງ ແລະ ປ່ຽນແປງໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບການ ແລະ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃນ ສປປ ລາວ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ.

ພາກທີ I

ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຈຳເປັນພາວະວິໄສຂອງການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ສະພາບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ

1.1 ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ທ່າອ່ຽງລວມຂອງສາກົນ

ນັບແຕ່ທ້າຍສະຕະວັດທີ 20 ເປັນຕົ້ນມາ ຫລາຍປະເທດໃນໂລກໄດ້ເລັ່ງໃສ່ພັດທະນາດ້ານເສດຖະກິດຂອງຕົນໃຫ້ຂະຫຍາຍຕົວໂດຍໄວດ້ວຍການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງຫລວງຫລາຍ, ຟຸມເຟືອຍ, ຂາດປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ກ້າວໄປເຖິງຄວາມບໍ່ຍືນຍົງຂອງການພັດທະນາ; ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດບົກແຫ້ງລົງ ແລະ ເຊື່ອມໂຊມຢ່າງໄວວາ, ຄວາມສາມາດໃນການສະໜອງການບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດຫລຸດລົງ ແລະ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດມີການປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອຸນຫະພູມ, ການປ່ຽນແປງຂອງອາກາດ, ການປ່ຽນແປງຂອງລະດູການ ແລະ ອື່ນໆ. ການບົກແຫ້ງ, ເຊື່ອມໂຊມຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດດັ່ງກ່າວໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບພາໃຫ້ເກີດໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດທີ່ນັບມື້ຮ້າຍແຮງ ເຊັ່ນ: ພາຍຸ, ແຜ່ນດິນໄຫວ, ສຶນາມິ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ອື່ນໆ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳ ທີ່ເປັນແຫລ່ງສະບຽງອາຫານຂອງມວນມະນຸດ. ຫລາຍກວ່ານັ້ນ, ມົນລະພາວະທາງອາກາດ, ສຽງ, ກິ່ນ ແລະ ອື່ນໆທີ່ເກີດຈາກການຂະຫຍາຍຕົວຂອງໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ, ການຂົນສົ່ງ, ຕົວເມືອງ ແລະ ຂົງເຂດອື່ນໆທີ່ບໍ່ຄຳນຶງເຖິງສະພາບແວດລ້ອມຍັງເປັນສາຍເຫດຕົ້ນຕໍຂອງໂລກໄພໄຂ້ເຈັບ ແລະ ພະຍາດຕ່າງໆເຊັ່ນ: ມະເຮັງປອດ, ໂລກຜິວໜັງ, ແລະ ອື່ນໆ. ຕາມສະຖິຕິຂອງອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO), ໃນແຕ່ລະປີມີຫລາຍກວ່າ 7 ລ້ານຄົນໃນທົ່ວໂລກເສຍຊີວິດຍ້ອນພະຍາດຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມົນລະພິດທາງອາກາດ[2]. ປະຊາກອນຫລາຍລ້ານຄົນສ່ຽງຕໍ່ການການສູນເສຍທີ່ຢູ່ອາໄສຖາວອນຍ້ອນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອຸນຫະພູມ ແລະ ການສູງຂຶ້ນຂອງໜ້ານ້ຳທະເລ.

ຜົນຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ທີ່ມີລັກສະນະບໍ່ຍືນຍົງໃນໄລຍະຜ່ານມາໄດ້ເຮັດໃຫ້ຈິດສຳນຶກ ແລະ ທິດທາງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຫລາຍປະເທດໃນໂລກມີການປ່ຽນແປງ.

ບັນດາປະເທດດັ່ງກ່າວໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາດ້ານສັງຄົມ ໄປພ້ອມໆກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດນັບມື້ນັບຫລາຍຂຶ້ນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ຫລື ການພັດທະນາເສດຖະກິດທີ່ຄຳນຶງເຖິງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ກາຍເປັນທ່າອ່ຽງລວມຂອງໂລກໃນສະໄໝປະຈຸບັນ. ລັດຖະບານຂອງຫລາຍປະເທດໄດ້ກຳນົດນະໂຍບາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຕົນຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ເພື່ອຮັບປະກັນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ບັນເທົາການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ. ຕົວຢ່າງ: ສປ.ຈີນ ໄດ້ກຳນົດເປົ້າໝາຍຫລຸດຜ່ອນການປ່ອຍທາດອາຍກາກໂບນິກໃຫ້ໄດ້ 40-45% ພາຍໃນປີ 2020; ອິນເດຍ ຕັ້ງເປົ້າໝາຍຫລຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ພະລັງງານໃຫ້ໄດ້ 20-25% ໃນປີ 2020 ຈາກລະດັບການຊົມໃຊ້ໃນປີ 2005; ອິນໂດເນເຊຍ ຕັ້ງເປົ້າໝາຍຫລຸດການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃຫ້ໄດ້ 26% ຕ່ຳກວ່າລະດັບ BAU ໃນປີ 2020; ປະເທດໄທ ຕັ້ງເປົ້າໝາຍການຫລຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ພະລັງງານລົງ 25% ໃນປີ 2030 ຈາກລະດັບປີ 2005; ສສ.ຫວຽດນາມຕັ້ງເປົ້າໝາຍຫລຸດຜ່ອນການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃຫ້ໄດ້ 10-15% ໃນປີ 2020 ແລະ ສືບຕໍ່ຫລຸດຜ່ອນການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃຫ້ໄດ້ 2-3% ຕໍ່ປີຈົນເຖິງປີ

2 https://www.paho.org/salud-en-las-americas-2017/?p=53.

2030. ສໍາລັບ ສ.ເກົາຫລີ ໄດ້ຕັ້ງເປົ້າໝາຍຫລຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃຫ້ໄດ້ 30% ຕໍ່າກວ່າລະດັບ BAU ໃນປີ 2020 (Jacob, Kauppert, ແລະ Quitzow, 2013). ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ (UNDP) ໄດ້ກໍານົດເອົາການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs) ເປັນເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເຖິງປີ 2030 ເພື່ອໃຫ້ການພັດທະນາແບບດັ່ງກ່າວກາຍເປັນພັນທະຂອງທຸກປະເທດ. ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນມີບົດບາດຕໍ່ການພັດທະນາຂອງໂລກເຊັ່ນ: ທະນາຄານໂລກ (WB), ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) ແລະ ອື່ນໆກໍ່ລ້ວນແຕ່ຖືເອົາການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງເປັນເງື່ອນໄຂໃນການປ່ອຍເງິນກູ້ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ.

ກອງປະຊຸມລັດຖະສະພາອາຊຽນຄັ້ງທີ35ທີ່ຈັດຂຶ້ນວັນທີ17ກັນຍາ2014,ບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ (ASEAN) ໄດ້ຕົກລົງເປັນເອກະພາບກັນໃຫ້ແຕ່ລະປະເທດສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງຕົນຂຶ້ນເພື່ອເປັນບ່ອນອີງ ແລະ ເປັນກົນໄກປະສານງານໃນການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ[3]. ປະຈຸບັນ, ຫລາຍປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ເຊັ່ນ: ສສ. ຫວຽດນາມ, ກໍາປູເຈຍ, ອິນໂດເນເຊຍ ແລະ ອື່ນໆກໍ່ມີຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງຕົນ. ເພາະສະນັ້ນ, ເພື່ອປະຕິບັດຕາມມະຕິຕົກລົງຂອງລັດຖະສະພາອາຊຽນຄັ້ງທີ 35 ກໍ່ຄືເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບທ່າອ່ຽງລວມຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງຕົນຂຶ້ນ.

1.2 ສະພາບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ

ການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນການປະຕິບັດຕາມທ່າອ່ຽງລວມຂອງໂລກ ແລະ ພັນທະສາກົນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງແມ່ນຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ແລະ ຈໍາເປັນພາວະວິໄສຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ ເອງ ເພື່ອຮັບປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດໄລຍະຍາວ ເຊັ່ນ: ການຫລຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ 2020 ຢ່າງຍືນຍົງ, ການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດແບບຍືນຍົງ (SDGs) ແລະ ກາຍເປັນປະເທດກໍາລັງພັດທະນາທີ່ມີລະດັບລາຍຮັບປານກາງສູງ ໃນປີ 2030 ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025)[4].

ໃນທົດສະວັດຜ່ານມາ, ສປປ ລາວ ປະສົບຜົນສໍາເລັດຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ຕາມຕົວເລກສະຖິຕິໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020), ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1.217 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ຄົນຕໍ່ປີ ໃນປີ 2011 ເປັນ 1.970 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ຄົນຕໍ່ປີ ໃນປີ 2015[5]; ເຊິ່ງກົງກັບອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວສະເລ່ຍປະມານ 7,9% ຕໍ່ປີ; ອັດຕາສ່ວນຜູ້ທຸກຍາກຫລຸດລົງຈາກ 27,6% ໃນປີ 2008 ມາເປັນປະມານ 20% ໃນປີ 2015[6], ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວຫລຸດຫລາຍກວ່າ 1% ຕໍ່ປີ (Percent point). ສປປ ລາວ ໄດ້ເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດທີ່ມີລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດສູງທີ່ສຸດໃນຂົງເຂດອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ອາຊີປາຊີຟິກ[7].

---

3 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. 2014. ແຈ້ງການຂອງຫ້ອງວ່າການລັດຖະບານ (ສໍານັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ) ສະບັບເລກທີ 1751/ຫລ.ກລຂ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2014, ກ່ຽວກັບການມອບໝາຍໃຫ້ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນເປັນເຈົ້າການສຶມທົບກັບກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ຂະ ແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຮັບຜິດຊອບສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ.

4 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. 2016. ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025). ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ. 2016.

5 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

6 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

7 http://www.worldbank.org/en/country/lao/publication/lao-economic-monitor-may-2016-challenges-in-promoting-more-inclusive-growth-and-shared-prosperity.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການຂະຫຍາຍຕົວໄວທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການຫລຸດລົງຂອງຄວາມທຸກຍາກດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ມາຍ້ອນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງຫລວງຫລາຍ, ມີລັກສະນະຟຸມເຟືອຍ, ຂາດປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ ເປັນຕົ້ນເຫດຂອງຫລາຍບັນຫາເປັນຕົ້ນແມ່ນ:

- ***ການເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ຫລຸດໜ້ອຍຖອຍລົງຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ:*** ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນໄລຍະຜ່ານມາໄດ້ມາຈາກການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງຫລວງຫລາຍ, ຂາດປະສິດທິພາບ, ມີລັກສະນະຟຸມເຟືອຍ ແລະ ຂາດຄວາມຍືນຍົງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ປ່າໄມ້, ດິນປຸກຝັງ, ບໍ່ແຮ່, ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ອື່ນໆ. ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດດັ່ງກ່າວເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ບີກແຫ້ງຢ່າງໄວວາ. ຕາມຕົວເລກສະຖິຕິ, ເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ໃນ ສປປ ລາວ ຫລຸດລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ໄວວາຈາກປະມານ 50% ໃນປີ 1982 ມາເປັນປະມານ 40% ໃນປີ 2010[8] ເນື່ອງຈາກການລັກຕັດໄມ້ແບບຜິດກົດໝາຍ, ການຂຸດຄົ້ນເພື່ອການສົ່ງອອກ ແລະ ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການພາຍໃນປະເທດ ກໍ່ຄືການໃຫ້ສຳປະທານດິນເພື່ອຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງການພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ອື່ນໆ. ຕາມຜົນການລາຍງານຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ (UNDP), ການຫລຸດລົງຂອງເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ດັ່ງກ່າວສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ແຫລ່ງນ້ຳ, ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດແບບດັ້ງເດີມຂອງປະຊາຊົນ[9]. ດິນປຸກຝັງທີ່ເຄີຍອຸດົມສົມບູນຫລາຍສິບພັນເຮັກຕາໄດ້ກາຍເປັນດິນປອກໂລ້ນ ແລະ ເຊື່ອມໂຊມຍ້ອນການນຳໃຊ້ແບບບໍ່ຍືນຍົງ, ປະຊາກອນຂອງສັດປີກ ແລະ ສັດນ້ຳຫລາຍຊະນິດທີ່ເປັນແຫລ່ງສະບຽງອາຫານຂອງປະຊາຊົນໄດ້ຫລຸດລົງ ແລະ ໃກ້ຈະສູນພັນ; ຫ້ວຍ,ໜອງ, ຄອງ, ບຶງ ແລະ ແມ່ນ້ຳລຳເຊຫລາຍສາຍບີກແຫ້ງ. ແຮ່ທາດຈຳນວນຫລາຍລ້ານໂຕນໄດ້ຮັບການຂຸດຄົ້ນ ແລະ ສົ່ງອອກໃນຮູບວັດຖຸດິບທີ່ມີມູນຄ່າຕ່ຳ.

- ***ຄວາມບອບບາງຂອງເສດຖະກິດ:*** ເນື່ອງຈາກເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ມີຂະໜາດນ້ອຍ, ມີລັກສະນະເປີດໃຈສູງໃນຂະແໜງການຈຳນວນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ ແລະ ເປັນເສດຖະກິດທີ່ເອື່ອຍອີງໃສ່ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ເຊັ່ນ: ການຜະລິດກະສິກຳຂະໜາດນ້ອຍທີ່ມີລັກສະນະກຸ້ມຕົນເອງ, ໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຂາດຄວາມຫລາກຫລາຍໃນສາຍພົວພັນການຄ້າກັບຕ່າງປະເທດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນສົ່ງອອກ. ເພາະສະນັ້ນ, ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງຍັງມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງສູງຕໍ່ສະພາບການປ່ຽງແປງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການເໜັງຕີງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ. ໃນປີ 2015, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ (UNDP) ໄດ້ຄິດໄລ່ດັດສະນີຄວາມບອບບາງທາງເສດຖະກິດ (Economic Vulnerilbility Index) ເທົ່າກັບປະມານ 36,8[10] ເຊິ່ງຍັງສູງກວ່າມາດຖານການຫລຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ປະມານ 0,8 ຈຸດ. (ມາດຖານການຫລຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາແມ່ນຕ່ຳກວ່າ 36). ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ, ການເໜັງຕີງຂອງລາຄາສິນຄ້າສົ່ງອອກໃດໜຶ່ງຂອງ ສປປ ລາວ ຫລື ວິກິດການເສດຖະກິດ ຢູ່ປະເທດໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນຄູ່ຄ້າຂອງ ສປປ ລາວ ກໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ປະສົບກັບບັນຫາ.

- ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນສັງຄົມ: ນອກຈາກບັນຫາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນແລ້ວ, ການຂະຫຍາຍຕົວໄວຂອງເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະຜ່ານມາຍັງມີ

---

8 Chittana Phompola, et. 2017. Forest Cover Change in Lao Tropical Forest: Physical and Socio-Economic Factors are the Most Important Drivers. 2017. (Electronic publication).

9 UNDP. 2011. Economic, Spcial and Environmental Impacts of Investment in Lao PDR: Case Study in Savannakhet Province. Vientiane Capital. 2011.

10 UNDP. 2017.5th National Human Development Report.Graduation from Least Develelped Country Status. Lao PDR. 2017.

ຜົນເຮັດໃຫ້ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນສັງຄົມນັບມື້ນັບສູງຂຶ້ນ. ດັດຊະນີຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບດ້ານລາຍຮັບ (GINI) ຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ໄວວາ ຈາກ 34,3% ໃນປີ 1992 ເປັນ 36,4% ໃນປີ 201211. ຕາມຕົວເລກສະຖິຕິໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020), ຍັງມີປະຊາກອນປະມານ 1,3 ລ້ານຄົນ ຫລື ເທົ່າກັບປະມານ 20%12 ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ ທີ່ຍັງດຳລົງຊີວິດຢູ່ລຸ່ມເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ; ໝາຍຄວາມວ່າ ຍັງບໍ່ທັນມີທີ່ຢູ່ອາໄສຖາວອນ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ແລະ ອາຫານການກິນຍັງບໍ່ພຽງພໍ. ຫລາຍກວ່າ 15% ຍັງບໍ່ທັນສາມາດເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງນ້ຳທີ່ສະອາດ, ຫລາຍກວ່າ 30% ຍັງບໍ່ທັນສາມາດນຳໃຊ້ວິດຖ່າຍທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມຫລັກສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ປະມານ 40% ຂາດສານອາຫານ. ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກດັ່ງກ່າວດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ຫ່າງໄກສອກຫລີກທາງພາກເໜືອ ແລະ ພາກຕາເວັນອອກຂອງປະເທດ[13].

- ***ການເຊື່ອມໂຊມຂອງສະພາບແວດລ້ອມໃນຕົວເມືອງ:*** ນອກຈາກການເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ບົກແຫ້ງຂອງຊັບ ພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຄວາມບອບບາງຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງແລ້ວການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ຍັງໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ສະພາບແວດລ້ອມໃນຕົວເມືອງນັບມື້ນັບເຊື່ອມໂຊມ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງມົນລະພິດທາງອາກາດ, ກິ່ນ, ສຽງ, ສິ່ງເສດເຫລືອ, ນ້ຳເປື້ອນ, ບັນຫາລົດແອອັດ, ອຸປະຕິເຫດເທິງທ້ອງຖະໜົນ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາຂອງຈຳ ນວນປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງ, ການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາຂອງຈຳນວນພາຫະນະ, ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ ແລະ ອື່ນໆ ບວກກັບລະບົບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບໍລິຫານຕົວເມືອງທີ່ຍັງຂາດປະສິດທິພາບ ດ້ເຮັດໃຫ້ຄຸນນະພາບຂອງການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນຕົວເມືອງນັບມື້ນັບຫລຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່ທີ່ມີພົນລະເມືອງເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າມາຢູ່ຢ່າງໜາແໜ້ນ ເຊັ່ນ: ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ຫລວງພະບາງ ແລະ ປາກເຊ.

- ***ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ:*** ເຖິງແມ່ນວ່າ ສປປ ລາວ ຍັງເປັນປະເທດທີ່ປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃນລະດັບຕ່ຳ ແລະ ມີຂີດຄວາມສາມາດໃນການດູດຊຶມທາດອາຍພິດດັ່ງກ່າວຫລາຍກວ່າການປ່ອຍກໍ່ຕາມ, ແຕ່ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງວ່ອງໄວຈາກ 24,200Kt□□$_2$[14] ທຽບເທົ່າໃນປີ 1990 ເປັນ 51,000Kt□□$_2$[15] ທຽບເທົ່າ ໃນປີ 2000 ແລະ ເປັນ 161,517Kt□□$_2$[16] ທຽບເທົ່າ ໃນປີ 2012. ໝາຍຄວາມວ່າໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃນ ສປປ ລາວ ມີອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວສະເລ່ຍປະມານ 10% ໃນຊ່ວງແຕ່ປີ 1990 ເຖິງ 2000, ແລະ ປະມານ 18% ໃນໄລຍະ 2000 ເຖິງ 2012; ເຊິ່ງຖືວ່າເປັນອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ສູງເນື່ອງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຕັດໄມ້ເພື່ອການສົ່ງອອກ ແລະ ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ເພະລິດກະສິກຳ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງພາຫະນະ ແລະ ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການນຳໃຊ້ພະລັງງານ ແລະ ສິ່ງເສດເຫລືອຕ່າງໆ. ຖ້າການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວດັ່ງກ່າວ ຍັງສືບຕໍ່ທ່າອ່ຽງເດີມ, ສປປ ລາວ ຈະສູນເສຍສະຖານະພາບການເປັນປະເທດດູດຊຶມທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ. ຕາມຜົນການສຳຫລວດທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຄັ້ງທີ 2 ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ (UNDP), 83% ຂອງທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຖືກປ່ອຍອອກໃນຂົງເຂດການປ່ຽນ

---

11 https://www.indexmundi.com/facts/lao-pdr/indicator/SI.POV.GINI.

12 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. 2016. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

13 The National Statistical Center. 2014.Poverty Profile in Lao PDR. Vientiane Capital. 2014.

14 The Ministry of Natural Resource and Environment. 2013. Second National Communication on Climate Change. Vientiane Capital. March 2013.

15 The Ministry of Natural Resource and Environment. 2013. Second National Communication on Climate Change. Vientiane Capital. March 2013.

16 https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.GHGT.KT.CE?locations=US-CN-LA&view=chart.

ແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ (LUCF); ໝາຍຄວາມວ່າຈາກການຖືກທຳລາຍຂອງປ່າໄມ້ຍ້ອນສາເຫດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການຂຸດຄົ້ນໄມ້, ການຖາງປ່າເພື່ອຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງການພື້ນຖານໂຄງລ່າງຕ່າງໆ ແລະ ປະມານ 15% ຂອງທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວດັ່ງກ່າວແມ່ນຖືກປ່ອຍຈາກຂົງເຂດກະສິກຳ ແລະ ປະມານ 2% ຢູ່ໃນຂົງເຂດພະລັງງານ[17] ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃນ ສປປ ລາວ ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ປະກອບສ່ວນເຮັດໃຫ້ສະພາບດິນຟ້າອາກາດຢູ່ພາຍໃນປະເທດ, ພາກພື້ນ ແລະ ໃນໂລກມີການປ່ຽນແປງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການເຮັດໃຫ້ອຸນຫະພູມ, ປະລິມານນ້ຳຝົນ ແລະ ການເໜັງຕີງຂອງອາກາດເພີ່ມຂຶ້ນ

- ***ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ:*** ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງຫລວງຫລາຍ, ຟຸມເຟືອຍ ແລະ ບໍ່ມີປະສິດທິພາບດັ່ງກ່າວໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ນັບມື້ນັບນ້ອຍຖອຍລົງ, ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການເຮັດໃຫ້ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ລະບົບນິເວດຢູ່ພາຍໃນປະເທດ, ພາກພື້ນ ແລະ ໃນໂລກມີການປ່ຽນແປງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອຸນຫະພູມ, ການແກ່ຍາວ ແລະ ແຫ້ງແລ້ງຂຶ້ນຂອງລະດູແລ້ງ, ຝົນຕົກຊ້ຳ, ຝົນຕົກໜັກ, ລົມພາຍຸຮຸນແຮງ ແລະ ອື່ນໆ; ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບທາງດ້ານລົບຕໍ່ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ພາໃຫ້ເກີດໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ໄພນ້ຳຖ້ວມ, ພາຍຸ, ພະຍາດລະບາດ, ດິນເຈື່ອນ, ແຜ່ນດິນໄຫວ ແລະ ອື່ນໆ. ຕາມສະຖິຕິຈາກກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ນັບແຕ່ປີ1970 ເຖິງ ປີ 2010, ສປປ ລາວ ປະສົບໄພນ້ຳຖ້ວມຮຸນແຮງ 33 ຄັ້ງ ທີ່ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາກອນປະມານ 9 ລ້ານເທື່ອຄົນ ແລະ ສ້າງຜົນເສຍຫາຍສູງກວ່າ 400 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ (ຜທ, 2012). ຕາມຕົວເລກຈາກທະນາຄານໂລກ, ມູນຄ່າຜົນເສຍຫາຍຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມໃນແຕ່ລະປີຢູ່ລະຫວ່າງ 2,8% ເຖິງ 3,6% ຂອງ GDP ແລະ ລັດຖະບານໃຊ້ງົບປະມານປະມານ 2,7% ເຂົ້າໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ບັນເທົາອຸທົກກະໄພດັ່ງກ່າວ (ບົດລາຍງານທະນາຄານໂລກ, 2014). ສະພາບຜົນກະທົບຂອງສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດດັ່ງກ່າວນັບມື້ຖີ່ຂຶ້ນ, ຮຸນແຮງຂຶ້ນ ແລະ ສ້າງຜົນເສຍໃຫ້ແກ່ຊີວິດ ແລະ ຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນຫລາຍຂຶ້ນ.

ໃນປີ 2009, ພະຍຸເກດສະນາ (Ketsana) ກະທົບ 4 ແຂວງພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ ມີຈຳນວນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດ 180.000 ຄົນ, ເສຍຊີວິດ 28 ຄົນ, ມີເຮືອນຂອງປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຫລາຍກວ່າ 6.100 ຫລັງ, ເນື້ອທີ່ກະສິກຳເສຍຫາຍ 36.000 ເຮັກຕາ ແລະ ອື່ນໆ; ຜົນເສຍຫາຍທັງໝົດຄິດເປັນມູນຄ່າ 518 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ໃນປີ 2011, 8 ແຂວງຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກພາຍຸໄຮມາ/ນົກເຕັນ (Haima/Nok-Ten), ມີຈຳນວນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດ 421.000 ຄົນ, ມີຜູ້ເສຍຊີວິດທັງໝົດ 30 ຄົນ, ເຮືອນຂອງປະຊາຊົນເສຍຫາຍຫລາຍກວ່າ 892 ຫລັງ, ເນື້ອທີ່ກະສິກຳເສຍຫາຍ 111.000 ເຮັກຕາ. ລວມມູນຄ່າຜົນເສຍຫາຍຫລາຍກວ່າ 154 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ໃນປີ 2013 ມີ 12 ແຂວງ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກພາຍຸວາລີອຸດ (Varius), ມີຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດ 380.000 ຄົນ, ເສຍຊີວິດ 29 ຄົນ, ເຮືອນຂອງປະຊາຊົນເສຍຫາຍຫລາຍກວ່າ 1.700 ຫລັງ, ເນື້ອທີ່ກະສິກຳເສຍຫາຍຫລາຍກວ່າ 47.000 ເຮັກຕາ ລວມມູນຄ່າຜົນເສຍຫາຍທັງໝົດ 280 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ[18]. ໃນປີ 2018, ມີຝົນຕົກໜັກເຮັດໃຫ້ສັນເຂື່ອນເຊປຽນ-ເຊນ້ຳນ້ອຍແຕກ ແລະ ມີນ້ຳຖ້ວມຢູ່ຫລາຍແຂວງໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຊີວິດ ແລະ ຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ.

ການຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຂອງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໂດຍໄວ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ຊັບ ພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງຫລວງຫລາຍ, ຟຸມເຟືອຍ ແລະ ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ ໃນທົດສະວັດຜ່ານມາໄດ້ເຮັດໃຫ້

17 The Ministry of Natural Researces and Environment. 2013. The Second national Communication on Climate Change of Lao PDR. Vientiane Capital. 2013.

18 The Ministry of Planning and Investment, et. 2014. Strenthening institutional capacities for resilient recovery. Vientiane Capital. 2014.

ສປປ ລາວ ມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ຈະບໍ່ສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໄລຍະຍາວໄດ້ ເຊັ່ນ: ການຫລຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງ ໃນປີ 2020, ການເປັນປະເທດກຳລັງພັດທະນາທີ່ມີລະດັບລາຍຮັບປານກາງສູງ ແລະ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs) ໃນປີ 2030. ເພາະສະນັ້ນ, ມະຕິຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ X ຂອງພັກ, ວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດ ໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ຈຶ່ງໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເນັ້ນໃສ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ໄປຕາມ ທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ[19].

ເພາະສະນັ້ນ, ການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງແມ່ນຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ແລະ ຈຳເປັນພາລະວິໄສ ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍມະຕິຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ X ຂອງພັກ ກໍ່ຄືວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ໃຫ້ເປັນອັນລະອຽດເທື່ອລະກ້າວ.

1.3 ສະພາບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ

ການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ບໍ່ແມ່ນກອບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມທີ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ຫລາຍປະເທດໃນໂລກ; ແມ່ນຮູບແບບໜຶ່ງຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ທີ່ ສປປ ລາວ ແລະ ຫລາຍປະເທດໃນໂລກໄດ້ເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາແລ້ວ. ດັ່ງທີ່ຊ່ຽວຊານຂອງສະຖາບັນການພັດທະນາຂອງ ສ.ເກົາຫລີ ໄດ້ເວົ້າໃນການໄປແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ກ່ຽວກັບວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງຄະນະຝ່າຍລາວ ຢູ່ປະເທດ ສ.ເກົາຫລີ ວ່າ: "ການເຕີບໂຕສີຂຽວແມ່ນການຕີຄວາມໝາຍ ຫລື ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຕາມແບບສະບັບ ແລະ ຄຸນລັກສະນະຂອງແຕ່ລະປະເທດ ໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາຂອງແຕ່ລະປະເທດໃນແຕ່ລະໄລຍະ".

ຫລາຍປີຜ່ານມາ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບການພັດທະນາໄປພ້ອມໆກັນ. ລັດຖະບານໄດ້ມີການສ້າງ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ປັບປຸງຫລາຍນະໂຍບາຍ, ກົນໄກ ແລະ ລະບຽບນິຕິກຳເພື່ອຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍ ແລະ ກົນໄກຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂອງລັດ, ຂອງເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ທຸກໂຄງການລົງທຶນຂອງລັດ, ເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຕ້ອງໄດ້ຜ່ານຂະບວນການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມທາງສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ ແລະ ໄດ້ຮັບໃບຍິ້ງຍືນ ພ້ອມທັງຕ້ອງມີແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ເພື່ອບັນເທົາຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວທີ່ເໝາະສົມ. ລະບຽບນິຕິກຳຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຫ້າມພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອະນຸມັດໂຄງການລົງທຶນທີ່ມີຜົນກະທົບຮຸນແຮງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ ຫລື ບໍ່ໄດ້ຜ່ານຂະບວນການປະເມີນຜົນກະທົບ ຫລື ບໍ່ໄດ້ຮັບໃບຍິ້ງຢືນຜົນກະທົບ ຫລື ບໍ່ມີແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາຢ່າງເປັນທາງການ ເພື່ອບັນເທົາຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດທີ່ເໝາະສົມ ໂດຍກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຮັດໜ້າທີ່ໃນການປະເມີນຜົນກະທົບ ແລະ ອອກໃບຢັ້ງຢືນສິ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ແກ່ໂຄງການລົງທຶນຕ່າງໆຂອງລັດ, ເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ນອກນັ້ນ, ຫລາຍຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຍັງໄດ້ເລີ່ມເຊື່ອມສານອາລະການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນໃນຂະແໜງການຂອງຕົນ ເຊັ່ນ: ຂະແໜງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ກໍ່ໄດ້ມີຍຸດທະສາດ ແລະ ຄາດໝາຍເພີ່ມອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ຂຶ້ນເປັນ 70% ໃນປີ 2020[20] ສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳສະອາດ,

19 ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025).

20 The GoL. 2005. Forest Stratey to the Year 2020 of the Lao PDR. Vientiane Capital. 2005.

ກະສິກຳອິນຊີ (organics), ການຜະລິດແບບປະສົມປະສານ ແລະ ເນັ້ນການເພີ່ມສະມັດຕະພາບຜົນຜະລິດດ້ວຍການຍົກສູງປະສິດທິພາບຫລາຍກວ່າການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່[21]. ຂະແໜງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ກໍ່ໄດ້ມີວິໄສທັດ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍພັດທະນາຕົວເມືອງ[22] ແລະ ການຂົນສົ່ງຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ. ໃນວັນທີ 14 ກໍລະກົດ 2018 ຜ່ານມາກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ໄດ້ເຊັນສັນຍາຮ່ວມມືກັບບໍລິສັດເອບຕິຊາແອັດສະປາຍ (Eptisa Servicios de Ingerieria SL) ສຶກສາ ແລະ ອອກແບບໂຄງການຂົນສົ່ງສີຂຽວ-ຍືນຍົງໃນຕົວເມືອງ; ໂຄງການດັ່ງກ່າວຈະອອກແບບ ແລະ ທົດລອງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ 4 ຕົວເມືອງຂອງນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ຄື: ເມືອງຈັນທະບຸລີ, ສີໂຄດຕະບອງ, ສີສັດຕະນາກ ແລະ ໄຊເສດຖາ[23]; ຂະແໜງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ກໍ່ໄດ້ມີນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດພັດທະນາພະລັງງານສະອາດ ແລະ ພະລັງງານທົດແທນທີ່ມີຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການເອື່ອຍອີງການນຳເຂົ້າພະລັງງານຟອດຊິວຈາກຕ່າງປະເທດ;[24] ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ໄດ້ມີແນວຄິດລິເລີ່ມການນຳໃຊ້ລົດໄຟຟ້າ ທີ່ໄດ້ຮ່ວມເຮັດວຽກກັບການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງສາກົນ (ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອຂອງລັດຖະບານນິວຊີແລນ ແລະ ສະຖາບັນ ERIA) ເພື່ອດຳເນີນການສຶກສາແຜນ ແລະ ຍຸດທະສາດການນຳໃຊ້ລົດໄຟຟ້າ. ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນກໍ່ໄດ້ມີນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດພັດທະນາຕົວເມືອງຕາມທິດ 6 ສ (ສີຂຽວ, ສະອາດ, ສະຫວ່າງ, ສະຫງົບ, ສະເໝ່ ແລະ ສີວິໄລ); ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມກໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເນັ້ນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຍືນຍົງ. ກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວສີຂຽວ, ເປັນມິດຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ[25].

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງຍັງບໍ່ທັນກຳນົດນະໂຍບາຍທີ່ເປັນລະບົບ, ບໍ່ມີມາດຕະຖານແລະຄວາມເປັນເອກະພາບກັນໃນລະດັບຊາດຢ່າງຊັດເຈນເທື່ອ; ແຕ່ລະຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຍັງເຮັດແບບກະແຈກກະຈາຍ ຕ່າງຝ່າຍຕ່າງເຮັດ, ຍັງຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ແລະ ເປັນເອກະພາບກັນ, ຂາດຍຸດທະສາດທີ່ເປັນທິດນຳ, ຂາດລະບົບການຕິດຕາມລາຍງານ ແລະ ປະເມີນຜົນເປັນແຕ່ລະໄລຍະ; ແລະ ຂາດໜ່ວຍງານໃຈກາງທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ໃນການປະສານງານ ແລະ ສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງໃນແຕ່ລະຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິດທະພາບສູງຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃນໄລຍະຜ່ານມາຍັງມີລັກສະນະບໍ່ຍືນຍົງ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະບໍ່ສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໄລຍະຍາວ ທີ່ພັກ ແລະ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດໄວ້. ນອກນັ້ນ, ການຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ເປັນເອກະພາບກັນ ແລະ ຈຸດປະສານງານທີ່ເຂັ້ມແຂງ ຍັງເຮັດໃຫ້ຂາດການຄົ້ນຄວ້າ-ວິໄຈ, ຈັດສັນ, ສ້າງແຜນການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດຂອງປະເທດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ; ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນໄລຍະຜ່ານມາຍັງມີລັກສະນະຂັດແຍ່ງກັນໃນຫລາຍຂະແໜງການ ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການນຳໃຊ້ນ້ຳ, ປ່າໄມ້ທີ່ຍັງເກີດຄວາມສັບສົນຂອງການຈັດລຽງບຸລິມະສິດເປັນຕົ້ນແມ່ນທີ່ດິນກະສິກຳ, ທີ່ດິນປຸກສ້າງ, ທີ່ດິນເພື່ອການຄົມມະນາຄົມ ແລະ ອື່ນໆ.

ເພາະສະນັ້ນ, ມະຕິຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ X ຂອງສູນກາງພັກ ກໍ່ຄື ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດ 2025 ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ຈຶ່ງໄດ້ກຳນົດທິດທາງ

---

21 ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ສາລະວັນ. 2015. ຍຸດທະສາດພັດທະນາກະສິກຳຮອດປີ 2025 ແລະ ວິໄສທັດຮອດປີ 2030. ສາລະວັນ. 2015.

22 ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ. 2017. ວິໄສທັດຮອດປີ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດພັດທະນາຕົວເມືອງໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນການລົງທຶນ 4 ປີ (2017-2020). ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ. 2017.

23 ອາລະສານການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

24 The Ministry of Energy and Mine. 2011. Renewable Energy Development Strategy in Lao PDR. Vientiane Capital. 2011.

25 ຄຳເຫັນຂອງກົມແຜນການ-ການເງິນ, ກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ.

ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃຫ້ໄປຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ. ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍມະຕິຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຂອງ ພັກກໍ່ຄືຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງເທື່ອລະກ້າວ, ລັດຖະ ບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ ຕົກລົງແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວຂຶ້ນໃນວັນທີ 8 ທັນວາ 2016 ໂດຍແມ່ນ ທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີເປັນປະທານ ແລະ ມີບັນດາລັດຖະມົນຕີຂອງກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງ ການກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ເປັນຄະນະໃນຄະນະຊີ້ນຳດັ່ງກ່າວ. ເພື່ອກຳນົດທິດທາງ, ຈຸດສຸມ ແລະ ສ້າງຈຸດປະສານງານໃນ ການຊຸກຍູ້-ສົ່ງເສີມວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນແຕ່ລະຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະ ສິດທິພາບສູງ ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ໄດ້ຕົກລົງແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຮັບຜິດຊອບສ້າງຍຸດທະ ສາດ ແລະ ສຸນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍມີ ທ່ານຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະ ກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຫົວໜ້າຄະນະ, ຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຮອງ ແລະ ຮອງລັດຖະ ມົນຕີຂອງບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຄະນະ.

ເພາະສະນັ້ນ, ການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສຸນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງເປັນ ການຈັດຕັ້ງຜັນຂະຫຍາຍມະຕິຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ X ຂອງພັກ, ວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດ 2025 ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງເທື່ອລະກ້າວ; ເປັນບາດກ້າວ ແລະ ກົນໄກເສີມຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ກົນໄກການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນ ສປປ ລາວ ເພື່ອຮັບ ປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໄລຍະຍາວ ທີ່ ພັກ ແລະ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກຳນົດໄວ້ຄື: ນຳພາປະເທດຊາດຫລຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ 2020, ກາຍເປັນປະ ເທດກຳລັງພັດທະນາທີ່ມີລະດັບລາຍຮັບປານກາງສູງ ແລະ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນປີ 2030.

ພາກທີ II

ຄວາມໝາຍ, ທິດທາງ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍລວມຂອງຍຸດທະສາດ ການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ການພົວພັນກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ

2.1 ຄວາມໝາຍຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວຂ້າງເທິງ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວແມ່ນການຕີຄວາມໝາຍ, ການນຳໃຊ້ ຫລື ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງແຕ່ລະປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕາມຈຸດປະສົງ ແລະ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະປະເທດໃນແຕ່ລະໄລຍະ. ເພາະສະນັ້ນ, ຄວາມໝາຍສະເພາະຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງແຕ່ລະປະເທດ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນໃນແຕ່ລະໄລຍະຈຶ່ງມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ, ຂຶ້ນກັບສະພາບຄວາມຕ້ອງການຂອງການພັດທະນາຂອງແຕ່ລະປະເທດ ແລະ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນດັ່ງກ່າວໃນແຕ່ລະໄລຍະ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ອົງການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການຮ່ວມມືທາງດ້ານເສດຖະກິດ (OECD) ໄດ້ໃຫ້ນິຍາມການເຕີບໂຕສີຂຽວແມ່ນ "ການພັດທະນາ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ພ້ອມກັບການຮັບປະກັນໃຫ້ລະບົບນິເວດ (Natural Assets) ຍັງສາມາດສືບຕໍ່ສະໜອງຊັບພະຍາກອນ (Resources) ແລະ ການບໍລິການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຄວາມຜາສຸກຂອງພວກເຮົາ"[26] ຫລື ອີກຄວາມໝາຍໜຶ່ງຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວທີ່ອົງການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ຮ່ວມມືທາງເສດຖະກິດ (OECD) ນຳມາໃຊ້ ແມ່ນ: ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຕ່ຳ ຫລື ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ຄົງທົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ.[27] ແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (UnitedNation Environmental Program/UNEP) ໃຫ້ຄວາມໝາຍການເຕີບໂຕສີຂຽວ ວ່າ: ການເຕີບໂຕສີຂຽວແມ່ນການປັບປຸງຄວາມຜາສຸກຂອງມະນຸດ ແລະ ຄວາມເປັນທຳໃນສັງຄົມ ໄປພ້ອມໆກັບການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມຂາດແຄນຂອງນິເວດ";[28] ການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສ.ເກົາຫລີ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເນັ້ນການສ້າງນະວັດຕະກຳ ແລະ ພັດທະນາເຕັກໂນໂລຊີທີ່ສະອາດ, ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະຢັດຊັບພະຍາກອນ; ຄະນະກຳມະການການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສ.ເກົາຫລີ ໄດ້ນິຍາມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ວ່າ: ແມ່ນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ດ້ວຍການຫລຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ມົນລະພິດທາງສິ່ງແວດລ້ອມ[29] ການຍົກສູງປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ມົນລະພິດທາງສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ກາຍເປັນຫົວຈັກໃນການຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ສ.ເກົາຫລີ. ທະນາຄານໂລກ (WB) ໄດ້ນິຍາມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ວ່າ: ການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ; ແມ່ນການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ສະອາດຫລຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫລືອ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແມ່ນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ທົນທານ

---

26 http://www.oecd.org/greengrowth/: "Green growth means fostering economic growth and development, while ensuring that natural assets contionue to provide the resiurces and environmental services on which our well-being relies."

27 http://sustainabledevelopment.un.org/index.php?menu=1448.

28 www.unep.org/greeneconomy/AboutGEI/WhatisGEI/tabid/29784/Default.aspx: "improved human well-being and social equity, while significant reducing environmental risks and ecological scarcities"

29 http://www.greengrowth.go.kr."...The key to green growth pursuses economic growth by minizing use of natural resources and environmental pollution....."

ຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ແມ່ນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ທົ່ວເຖິງ.[30]

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກໍ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າແຕ່ລະປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕ່າງໆຈະສາມາດໃຫ້ນິຍາມການເຕີບໂຕສີຂຽວໄດ້ໂດຍບໍ່ມີຂອບ ແລະ ຫລັກການພື້ນຖານໃດໆທັງໝົດ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ການນຳນິດຄວາມໝາຍຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງແຕ່ລະປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕ່າງໆດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງຢູ່ຂອບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງທີ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເນັ້ນການພັດທະນາທັງ 3 ດ້ານໄປພ້ອມໆກັນຄື: ທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ໝາຍຄວາມວ່າການເຕີບໂຕສີຂຽວຈະຕ້ອງໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຊຸກຍູ້ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ; ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຍົກສູງສຸຂະເໝີພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ, ປະກອບສ່ວນປັບປຸງຄວາມເປັນທຳໃນສັງຄົມ ແລະ ອື່ນໆ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວຂ້າງເທິງ, ສະຖາບັນການພັດທະນາຂອງປະເທດ ສ.ເກົາຫລີ (KDI) ໄດ້ໃຫ້ຄຳນິຍາມການເຕີບໂຕສີຂຽວແບບລວມໆວ່າ: ແມ່ນການຕີຄວາມໝາຍ ຫລື ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ທີ່ມີລັກສະນະສະເພາະຂອງແຕ່ລະປະເທດ (Thenational Interprestation of Sustainable Development) ຕາມສະພາບຈຸດພິເສດ ແລະ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງແຕ່ລະປະເທດ ແລະ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ.

ອີງຕາມກອບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ຫລັກການພື້ນຖານທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ແລະ ສະພາບຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດຄວາມໝາຍຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ດັ່ງນີ້:

ການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳໃນສັງຄົມດ້ວຍການຍົກສູງປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ, ຫລຸດຜ່ອນມົນລະພິດ, ສິ່ງເສດເຫລືອ ແລະ ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວກໍ່ຄືດ້ວຍການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມຂໍ້ຂາດຂອງເສດຖະກິດຕໍ່ໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ສະພາບການເໜ້ຍຕ້ຽງຂອງເສດຖະກິດໂລກ.

ໝາຍຄວາມວ່າ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນທີ່ມີ 4 ຄຸນລັກສະນະພື້ນຖານຄື: (1) ກວ້າງ ຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ; ແນໃສ່ຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນ, ທຸກຊົນຊາດ, ຊົນເຜົ່າ, ທຸກຊັ້ນຄົນ ແລະ ທຸກຄົນ ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເປັນທຳຈາກການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມດັ່ງກ່າວ; (2) ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງສູງ; ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດຂອງປະເທດໜ້ອຍ ແຕ່ໃຫ້ມີຜົນຮັບສູງ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ; (3) ສະອາດ; ໝາຍຄວາມວ່າ ຫລຸດຜ່ອນການປ່ອຍມົນລະພິດ, ສິ່ງເສດເຫລືອ ແລະ ປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ທີ່ເປັນສາຍເຫດຕົ້ນຕໍຂອງການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ໂລກໄພຕ່າງໆ ແລະ (4) ແມ່ນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ

---

30 https://whygreeneconomy.org/information/world-banks-green-growth-approach-denounced-bretton-woods-project/: "...green growth as the growth that is efficient in its use of natural ressources, clean that it minimizes pollution and environmental impacts, and resirient in that it accounts for natural hazards and the role of environmental management and natural capital in preventing physical disasters. And this growth need to be inclusive".

ເສດຖະກິດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນທີ່ທົນທານ ຫລື ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການເໜັງຕີງຂອງເສດຖະກິດໂລກ.

ການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມຄຳນິຍາມຂ້າງເທິງ ຈະບໍ່ລວມເອົາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບບໍ່ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ ຫລື ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ບໍ່ສະອາດ, ເປື້ອນເປິະ, ບໍ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທາງທຳມະຊາດ ແລະ ສັງຄົມ ຫລື ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກທີ່ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຂອງເສດຖະກິດຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການເໜັງຕີງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ.

ເມື່ອເບິ່ງລວມແລ້ວ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມຄຳນິຍາມຂ້າງເທິງ ແມ່ນການຜັນຂະຫຍາຍກອບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃຫ້ເປັນອັນລະອຽດ ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃນປະຈຸບັນ. ການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ 3 ເສົາຄ້ຳຫລັກຕາມກອບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຄື: (1) ເສົາຄ້ຳທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ, ສ້າງກິດຈະກຳສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ, ເຮັດໃຫ້ລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ທາງດ້ານວັດຖຸໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດມີຄວາມໜັກແໜ້ນ ແລະ ທົນທານຕໍ່ການເໜັງຕີງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ, (2) ເສົາຄ້ຳດ້ານສັງຄົມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເນັ້ນຄວາມກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ, ແນໃສ່ໃຫ້ທຸກຊົນຊາດ, ຊົນເຜົ່າ, ທຸກຊັ້ນຄົນ ແລະ ທຸກຄົນໃນສັງຄົມສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາເສດຖະກິດຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ, ແນໃສ່ຫລຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ແຕກໂຕນກັນລະຫວ່າງຊົນຊາດ, ຊົນເຜົ່າ, ຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ, ລະຫວ່າງເພດ, ຜູ້ຮັ່ງ ແລະ ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ອື່ນໆ ແລະ (3) ເສົາຄ້ຳທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ,ໂດຍສະເພາະແມ່ນໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເນັ້ນປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດຂອງປະເທດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ, ຄວາມສະອາດ, ຫລຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫລືອ, ມົນລະພິດທາງອາກາດ, ກິ່ນ, ສຽງ ແລະ ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ແລະ ເນັ້ນການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຂອງເສດຖະກິດຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ດັ່ງລາຍລະອຽດໃນແຜນວາດ 1 ຕໍ່ໄປນີ້:

ແຜນວາດທີ 1: ຄວາມໝາຍຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ.

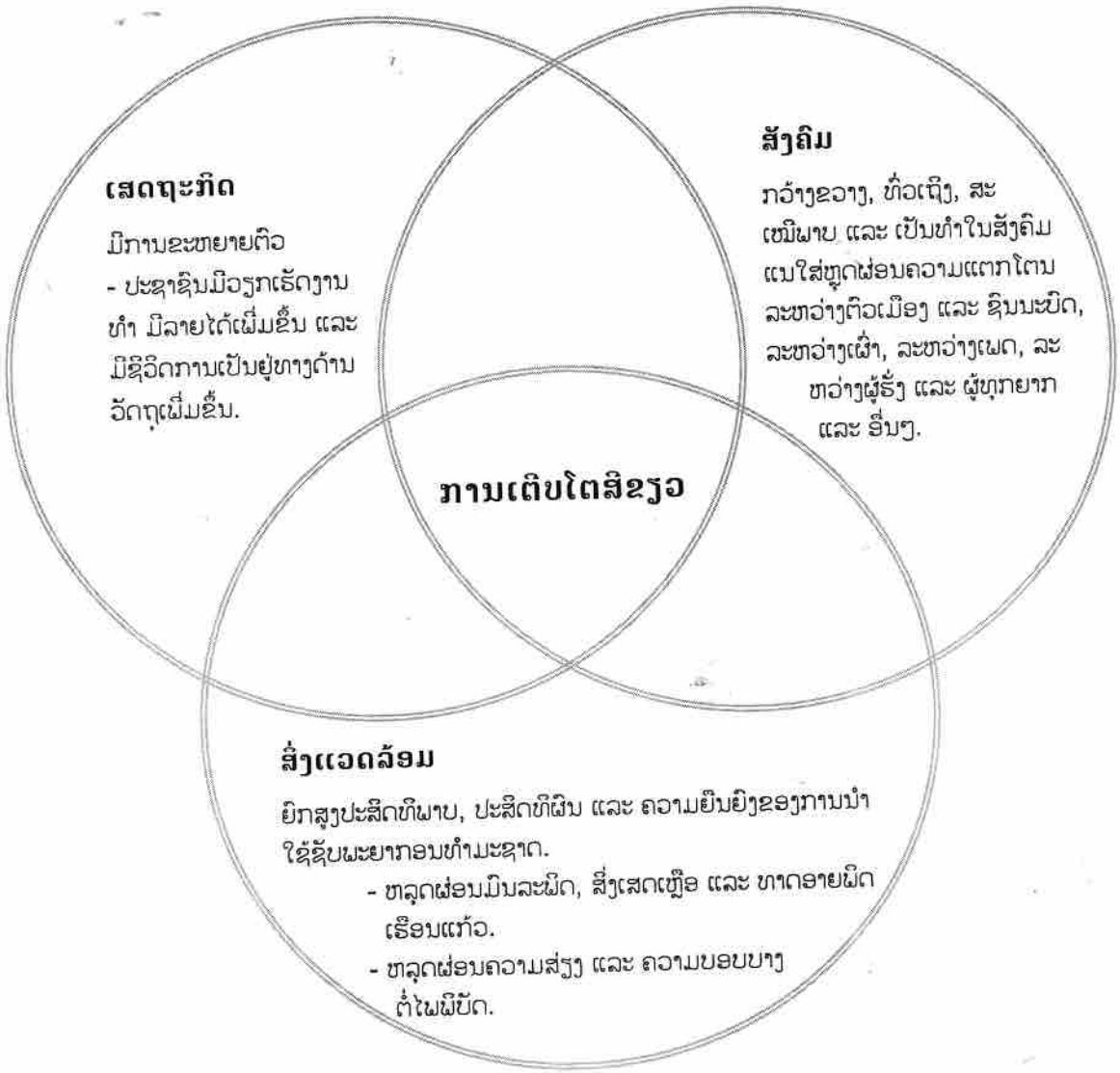

ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: ກອງເລຂາຄ່າຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມໝາຍຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ກໍ່ບໍ່ແມ່ນຄຳພີຕາຍຕົວທີ່ບໍ່ສາມາດປັບປຸງ ແລະ ປ່ຽນແປງໄດ້. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ, ເປັນຄວາມໝາຍຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວທີ່ມີຊີວິດຊີວາ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງ ແລະ ປ່ຽນແປງຕາມສະພາບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ.

2.2 ທິດທາງ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ

ຄະນະຊີ້ນຳ ໄດ້ກຳນົດທິດທາງ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງເປັນການຜັນຂະຫຍາຍມະຕິຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ X ຂອງພັກ, ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດໄລຍະ10ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ເພື່ອຮັບປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໂດຍສະເພາະແມ່ນ: ຫລຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖາ ນະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ 2020, ເປັນປະເທດກຳລັງພັດທະນາທີ່ມີລະດັບລາຍຮັບປານກາງສູງ ແລະ ການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs) ໃນປີ 2030 ຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ.

- ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຂອງເສດຖະກິດຂອງປະເທດ, ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ.

- ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຕ້ອງປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າເຂົ້າໃນການພັດທະນາຊົນນະບົດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນດ້ານການພັດທະນາ ລະຫວ່າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ, ຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງຜູ້ຮັ່ງ ແລະ ຜູ້ທຸກ, ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ບັນດາເຜົ່າ; ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ທຸກຊົນຊາດ, ຊົນເຜົ່າ ແລະ ທຸກຊັ້ນຄົນໃນສັງຄົມສາມາດເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ.

- ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຍົກສູງປະສິດທິພາບ, ປະສິດຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢ່າງຈຳກັດຂອງປະເທດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ; ໂດຍສະເພາະແມ່ນຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ທີ່ດິນ, ບໍ່ແຮ່, ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ແຫລ່ງນ້ຳ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ອື່ນໆ.

- ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ (Risks) ແລະ ຄວາມບອບບາງ (Vulnerability) ຂອງເສດຖະກິດຂອງປະເທດຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການເໜັ່ງຕີງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ ທີ່ຈະນັບມື້ນັບຮຸນແຮງຂຶ້ນ ແລະ ຄາດຄະເນຜ່ອງໜ້າຍາກ.

- ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຫລຸດຜ່ອນ ຫລື ຈຳກັດການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການສ້າງມົນລະພິດ, ຄວາມເປັນເປື້ອນ, ສິ່ງເສດເຫລືອ ແລະ ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວທີ່ເປັນສາເຫດຕົ້ນຕໍຂອງການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ພະຍາດຫລາຍຊະນິດ.

2.3 ທີ່ຕັ້ງ, ພາລະບົດບາດ ແລະ ການພົວພັນລະຫວ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ

ສະພາບຄວາມເປັນຈິງອັນໜຶ່ງແມ່ນຍຸດທະສາດການເຕີບສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂທີ່ ສປປ ລາວ ຍັງມີຍຸດທະສາດ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ແຜນພັດທະນາຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ກຳລັງໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມປົກກະຕິ. ສະນັ້ນ, ການກຳນົດທີ່ຕັ້ງ, ພາລະບົດບາດ ແລະ ສາຍພົວພັນຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ.

ຜ່ານການຄົ້ນຄວ້າ, ປຶກສາຫາລືກັບຫລາຍຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເຫັນວ່າຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ຄວນເປັນຍຸດທະສາດທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາເພື່ອປ່ຽນແທນ, ລົບລ້າງ ຫລື ເພື່ອຕີກອບໃຫ້ແກ່ຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ແຕ່ຄວນຈະເປັນຍຸດທະສາດເສີມທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາເພື່ອເສີມຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ກົນໄກການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນ ສປປ ລາວ ເພື່ອຮັບປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ຄື: ຫລຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ 2020, ເປັນປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ທີ່ມີລະດັບລາຍຮັບປານກາງສູງ ແລະ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs) ໃນປີ 2030 ຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ.

ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ມີທີ່ຕັ້ງ ແລະ ພາລະບົດບາດຕົ້ນຕໍ: (1) ປູກຈິດສຳນຶກ ແລະ ສ້າງຄວາມເປັນເອກະພາບກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ສອດຄ້ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດໃນແຕ່ລະໄລຍະ; (2) ເຊື່ອມສານການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິດ ທິພາບສູງເພື່ອເຮັດໃຫ້ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາຂອງຂະແໜງການກາຍເປັນສີຂຽວເທື່ອລະກ້າວ ແລະ (3) ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ແຜນການ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ຫລື/ແລະ ກິດກະກຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງການເຕີບໂຕສີຂຽວດ້ວຍວິທີການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໃຫ້ຄຳປຶກສາທາງວິຊາການ, ໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ຂໍ້ສະເໜີແນະທາງດ້ານນະໂຍບາຍ, ຖ່າຍທອດບົດຮຽນ, ປະສົບການທີ່ດີຈາກຕ່າງປະເທດ, ຖ່າຍທອດເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ, ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິກ-ວິຊາການໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ຊ່ວຍຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ໃນການລະດົມທຶນເຂົ້າໃສ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳການເຕີບໂຕສີຂຽວທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອື່ນໆ.

ສະນັ້ນ, ນັບດານະໂຍບາຍ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜຸນ ແລະ ສົ່ງເສີມ ຈະຕ້ອງແມ່ນນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວທີ່ໃນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ຫລື ເປັນນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ ທີ່ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຍອມຮັບ ແລະ ພ້ອມທີ່ຈະໃຫ້ການຮ່ວມມືໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ດັ່ງລາຍລະອຽດໃນຮູບສະແດງລຸ່ມນີ້:

ແຜນວາດທີ 2: ການພົວພັນລະຫວ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ.

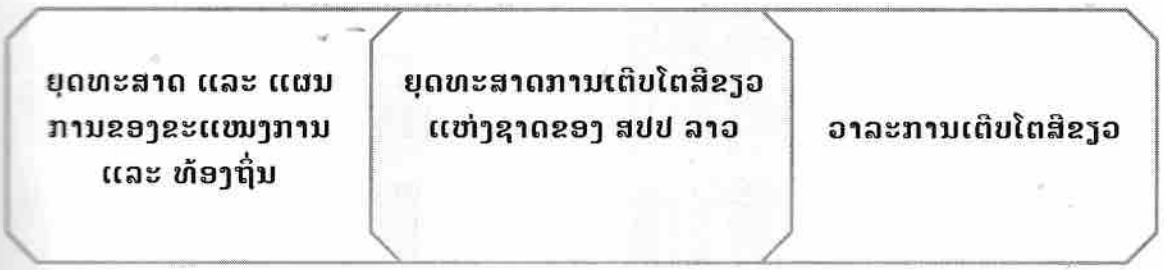

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກອງເລຂາຄ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ຮູບສະແດງຂ້າງເທິງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຈຸດລວມ ຫລື ຄວາມເປັນເອກກະພາບກັນລະຫວ່າງອາລະການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກໍ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່ານະໂຍບາຍໃດ, ແຜນງານໃດ, ໂຄງການໃດ ຫລື ກິດຈະກຳໃດຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ບໍ່ນອນໃນຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຈະບໍ່ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້; ພຽງນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ຫລື ກິດຈະກຳຕ່າງໆດັ່ງກ່າວຈະບໍ່ນອນໃນເປົ້າໝາຍສິ່ງເສີມຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດເທົ່ານັ້ນ. ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ສາມາດສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳຂອງຕົນໄດ້ຕາມປົກກະຕິ. ການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ຈະໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເທື່ອລະກ້າວໂດຍຜ່ານແຜນການ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ.

ເນື່ອງຈາກຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານຄວາມສາມາດ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ອາດບໍ່ສາມາດສິ່ງເສີມໝົດທຸກນະໂຍບາຍ, ແຜນການ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງທຸກຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໄດ້ໃນເວລາດຽວກັນ. ສະນັ້ນ, ຈະຕ້ອງໄດ້ຈັດບຸລິມະສິດວ່າແຜນງານໃດ, ໂຄງການໃດ ແລະ ກິດຈະກຳໃດຄວນໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມກ່ອນ ແລະ ແຜນງານໃດ, ໂຄງການໃດ ຫລື ກິດຈະກຳໃດຄວນມາຕາມຫລັງ.

ພາກທີ III

ຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການຈຸດສຸມ ແລະ ສະໜັບສະໜຸນຂອງຍຸດທະສາດ ການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ

ຕາມຄວາມຈິງແລ້ວ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວຕິດພັນກັບທຸກຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມມີຈຸດສຸມ, ປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ໄດ້ແບ່ງຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການ ອອກເປັນຈຸດສຸມ ແລະ ສະໜັບສະໜຸນຕາມທ່າແຮງພື້ນເດັ່ນດັ່ງລຸ່ມນີ້:

3.1 ຂົງເຂດຈຸດສຸມທີ່ຕິດພັນກັບຫລາຍຂະແໜງການ

3.1.1 ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ

ການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນ ແລະ ມີລັກສະນະຕັດສິນ ສຳລັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຊາດ ເວົ້າລວມ, ເວົ້າສະເພາະແມ່ນສຳລັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກໍ່ເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເລັ່ງໃສ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ປັບປຸງລະບົບການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກໂຄງການລົງທຶນທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ສາມາດປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າເຂົ້າໃນການຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໄປພ້ອມກັບການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງ, ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫລາຍກົດໝາຍ, ກົດລະບຽບ ແລະ ກົນໄກ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຮັບປະກັນປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງໂຄງການ ລົງທຶນ ເຊິ່ງໃນນັ້ນລວມມີ, ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກພິຈາລະນາອະນຸມັດການລົງທຶນ ໂດຍຜ່ານປະຕູດຽວຢູ່ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ກໍ່ຄືຢູ່ພະແນກແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ພະແນກອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການດັ່ງກ່າວຢູ່ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ, ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະແຕ່ລະແຫ່ງ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຂັ້ນຕອນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນ; ການສ້າງ, ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍສົ່ງເສີມການລົງທຶນ, ການສ້າງ, ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂອງລັດ ແລະ ອື່ນໆ.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ອີງຕາມຜົນການປະເມີນຂອງທະນາຄານໂລກ (WB) ຍັງເຫັນວ່າ ສະພາບແວດລ້ອມໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ/ລົງທຶນ ໃນ ສປປ ລາວ ຍັງຫຍຸ້ງຍາກ, ສັບສົນ, ມີຫລາຍຂັ້ນຕອນ, ມີຫລາຍເອກະສານ, ຕິດພັນກັບຫລາຍຂະແໜງການ ແລະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ. ທະນາຄານໂລກໄດ້ຈັດລຳດັບຄວາມສະດວກຂອງການດຳເນີນທຸລະກິດໃນ ສປປ ລາວ ເປັນລຳດັບທີ 141 ໃນປີ 2017[31], ຫລຸດຈາກລຳດັບທີ 139 ໃນປີ 2016; ສປປ ລາວ ໄດ້ປະເທດທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກລຳດັບທີ 2 ໃນ 10 ປະເທດອາຊຽນ, ຖັດຈາກປະເທດມຽນມາ.

ນອກນັ້ນ, ຜົນຈາກກໍລະນີສຶກສາຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ (UNDP) ແລະ ປະກົດການຕົວຈິງຫລາຍປະກົດການໃນຊຸມປີຜ່ານມາຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລະບົບຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນໃນ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງ, ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນສູງ. ຫລາຍໂຄງການລົງທຶນທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດ ນອກຈາກຈະບໍ່ມີ

31 https://tradingeconomics.com/laos/ease-of-doing-business

ປະສິດທິພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດແລ້ວ ຍັງເປັນໂຄງການທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຮຸນແຮງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ. ຕາມຜົນການປຶກສາຫາລືກັບຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ສາເຫດຕົ້ນຕໍທີ່ເຮັດໃຫ້ລະບົບການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ແມ່ນ: (1) ຊ່ອງຫວ່າງໃນລະບຽບກົດໝາຍ, (2) ຄວາມສາມາດທາງດ້ານວິຊາການຂອງພະນັກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະເມີນຜົນ ແລະ ພິຈາລະນາອະນຸມັດການລົງທຶນ, (3) ຂາດຂໍ້ມູນທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ (4) ຈັນຍາບັນ ແລະ ການສວຍໂອກາດຂອງພະນັກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈຳນວນໜຶ່ງໃນຂະບວນການພິຈາລະນາອະນຸມັດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ.

ເພາະສະນັ້ນ, ການສືບຕໍ່ປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ, ໂປ່ງໃສ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງຂຶ້ນ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການອັນຮີບດ່ວນ ເພື່ອຮັບປະກັນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020). ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະເໜີໃຫ້ເລັ່ງໃສ່:

- ທົບທວນຄືນ ແລະ ປັບປຸງບັນດາກົດໝາຍ, ກົດລະບຽບ ແລະ ກົນໄກຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສົ່ງເສີມ/ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ; ແນໃສ່ຫລຸດຜ່ອນ ແລະ ລົບສິ່ງອຸດຕັນ, ສິ່ງກີດຂວາງທີ່ເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໄປພ້ອມໆກັບການປິດຊ່ອງຫວ່າງໃນລະບຽບ, ກົດໝາຍ ແລະ ກົນໄກຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນທີ່ເຮັດໃຫ້ການອະນຸມັດການລົງທຶນບໍ່ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນໄດ້ປະສິດທິພາບທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຂົງເຂດເສດຖະກິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ເຊັ່ນ: ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ກະສິກຳສະອາດ, ພະລັງງານສະອາດ ແລະ ອື່ນໆ.

- ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດທາງດ້ານວິຊາການໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ພະນັກງານຂອງຂະແໜງການ ແລະ ພາກສ່ວນງານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການພິຈາລະນາອະນຸມັດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂອງລັດ, ເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເພື່ອໃຫ້ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ພະນັກງານດັ່ງກ່າວສາມາດປະຕິບັດໜ້າທີ່ວິຊາສະເພາະຂອງຕົນໃນການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນໃຫ້ໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ. ຕົ້ນຕໍແມ່ນສະເໜີໃຫ້ເລັ່ງໃສ່ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດຂອງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ພະນັກງານດັ່ງກ່າວຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ (ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ).

- ເພີ່ມຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ລະບົບການຕິດຕາມ-ກວດກາ, ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ສວຍໂອກາດ ແລະ ຜູ້ລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍໃນຂະບວນການພິຈາລະນາອະນຸມັດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂອງລັດ, ເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເພື່ອສະກັດກັ້ນ, ຈຳກັດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນປະກົດການຫຍໍ້ທໍ້ໃນຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ກໍ່ຄືເພື່ອເຮັດໃຫ້ການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນເປັນໄປຕາມລະບຽບກົດໝາຍຢ່າງເຄັ່ງຄັດ, ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ.

3.1.2 ພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ

ຄຸນລັກສະນະໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມຄວາມໝາຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ແມ່ນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ; ເລັ່ງໃສ່ເຮັດໃຫ້ທຸກຊົນຊາດ, ຊົນເຜົ່າ, ທຸກຊັ້ນຄົນ, ທຸກເພດ, ທຸກໄວ ແລະ ທຸກໆຄົນໃນສັງຄົມ ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດການຈາກການພັດທະນາຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ. ສະນັ້ນ, ການພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຈຶ່ງເປັນຂົງເຂດຈຸດສຸມໜຶ່ງຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ ເພື່ອເຮັດປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ,

ຫ່າງໄກ-ສອກຫລີກ ສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຂະບວນການ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ການພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ກໍ່ໄດ້ເປັນຈຸດສຸມຕົ້ນຕໍຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ. ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜຸນຢ່າງແຂງແຮງຈາກຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການ ຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ລັດຖະບານຂອງຕ່າງປະເທດ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍ, ກົນໄກ ແລະ ສຸມໃສ່ງົບປະມານຈຳນວນຫລວງຫລາຍເຂົ້າໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນລັດຖະບານໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກທີ່ປະກອບດ້ວຍຫລາຍຂະແໜງການ, ສ້າງຕັ້ງກອງທຶນຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ເພື່ອສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ວຽກງານດັ່ງກ່າວ, ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍໂຮມບ້ານນ້ອຍເຂົ້າເປັນບ້ານໃຫຍ່ ແລະ ໂຮມບ້ານໃຫຍ່ໃຫ້ເປັນຕົວເມືອງນ້ອຍ ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການໃຫ້ການບໍລິການສາທາລະນະຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ອື່ນໆ ກໍ່ຄືເພື່ອສ້າງເງື່ອນໄຂ ແລະ ປະຖົມປັດໄຈໃຫ້ແກ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ເພື່ອຍົກສູງປະສິດທິພາບຂອງການຜະລິດ. ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນລາວໃນຊົນນະບົດໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດຕາມ, ການພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນ ສປປ ລາວ ຍັງຊັກຊ້າ, ບໍ່ທັນທັນ ປ່ຽນໂດຍພື້ນຖານ, ຍັງພົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຫລາຍປະການ; ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າເຂົ້າໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ສະພາບຈຸດພົ້ນເສດຂອງຊົນນະບົດໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນຍັງເປັນເຂດທີ່ມີພົນລະເມືອງໜ້ອຍ, ດຳລົງຊີວິດຢູ່ແບບກະແຈກກະຈາຍ ແລະ ຄວາມໜາແໜ້ນຕ່ຳ ອັນຍັງສືບຕໍ່ເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນເຂົ້າໃນການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການສະໜອງບໍລິການສາທາລະນະມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຕ່ຳ; ການແບ່ງງານໃນສັງຄົມ ແລະ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າບໍ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແລະ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກະສິກຳແບບກຸ້ມຕົນເອງທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຕ່ຳ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງສູງຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດຍັງເປັນວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນຊົນນະບົດຂອງ ສປປ ລາວ. ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກຍັງຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ບໍ່ທັນທົ່ວເຖິງ; ປະຊາຊົນຈຳນວນຫລວງຫລາຍຍັງບໍ່ທັນສາມາດເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງນ້ຳສະອາດ ແລະ ນຳໃຊ້ວິດຖ່າຍທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມຫລັກສຸຂະອະນາໄມ.

ເພື່ອເຮັດທຸກຊັ້ນຄົນ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມສາມາດເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳເທື່ອລະກ້າວ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະເໜີສຸມໃສ່ພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາທຸກຍາກ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ສຸມໃສ່ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍໂຮມບ້ານນ້ອຍເປັນບ້ານໃຫຍ່ ແລະ ສ້າງບ້ານໃຫຍ່ໃຫ້ກາຍເປັນຕົວເມືອງນ້ອຍສີຂຽວທີ່ໜ້າຢູ່, ມີສະເໜ່ ແລະ ໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງເທື່ອລະກ້າວ ເພື່ອຍົກສູງປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການລົງທຶນເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການໃຫ້ການບໍລິການສາທາລະນະຕ່າງໆ ກໍ່ຄືເພື່ອສ້າງເງື່ອນໄຂ ແລະ ປະຖົມປັດໄຈພື້ນຖານໃຫ້ເກີດການແບ່ງງານໃນສັງຄົມ, ຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ຂະຫຍາຍກຳລັງການຜະລິດ ແລະ ເຮັດແບບວິທີການຜະລິດ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊົນໃນຊົນນະບົດທັນປ່ຽນໂດຍພື້ນຖານ.

- ສຸມໃສ່ພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງທາງດ້ານການຄົມມະນາຄົມ ເພື່ອເຊື່ອມຕໍ່ຕົວເມືອງກັບຊົນນະບົດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊົນນະບົດການເປັນບ່ອນຜະລິດ ແລະ ປຸງແຕ່ງອາຫານທີ່ມີຄຸນນະພາບເພື່ອສະໜອງໃຫ້ແກ່ຕົວເມືອງຕ່າງໆທີ່ເປັນສູນກາງທາງເສດຖະກິດ, ການຄ້າ, ການເມືອງ ແລະ ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມຂອງປະເທດ ແລະ ຜະລິດວັດຖຸດິບເພື່ອສະໜອງໃຫ້ແກ່ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳໃນຕົວເມືອງ ແລະ ໃນເຂດອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ ແລະ ເພື່ອການສົ່ງອອກ ພ້ອມທັງເປັນບ່ອນ

ອະນຸລັກວັດທະນະທຳ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນລາວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊົນນະບົດກາຍເປັນສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ແຫລ່ງພັກຜ່ອນຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວຕ່າງປະເທດ ແລະ ເປັນສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວຂອງປະຊາຊົນລາວທີ່ດຳລົງຊີວິດໃນຕົວເມືອງ.

- ສຸມໃສ່ປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ສະໜອງການບໍລິການດ້ານການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ນ້ຳປະປາ, ໄຟຟ້າ, ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຄຸນນະພາບ ໃຫ້ແກ່ຊົນນະບົດຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ເພື່ອຍົກສູງຄຸນນະພາບຂອງການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນຊົນນະບົດໃຫ້ນັບມື້ນັບສູງຂຶ້ນ.

- ສຸມໃສ່ຝຶກທັກສະການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສີມືແຮງງານໃຫ້ປະຊາຊົນໃນຊົນນະບົດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຝຶກກ່ຽວກັບວິທີການປູກຝັງ, ການລ້ຽງສັດ, ການປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ, ການຜະລິດຫັດຖະກຳ, ການຫຸ້ມຫໍ່, ການຕະຫລາດ, ການຄ້າຂາຍ, ການບໍລິຫານທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ອື່ນໆ ຕາມວິຖີຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນໃນຊົນນະບົດສາມາດກາຍເປັນຜູ້ຜະລິດສິນຄ້າ ແລະ ສະໜອງການບໍລິການ ໃນຕະຫລາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະ ເທດເທື່ອລະກ້າວ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ເລັ່ງໃສ່ຝຶກທັກສະ ແລະ ສີມືແຮງງານທີ່ຕິດພັນກັບພື້ນຖານວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່າແຮງທີ່ໄດ້ປຽບຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ.

- ສຸມໃສ່ສ້າງກອງທຶນການເງິນຈຸລະພາກ ແລະ ກົນໄກການເງິນຊົນນະບົດອື່ນໆເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນໄດ້ເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງທຶນເພື່ອຜະລິດເປັນທຸລະກິດກະສິກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫລາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.

- ສົ່ງເສີມການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຊ້ຜະລິດຕະພັນພື້ນເມືອງຂອງລາວທີ່ຜະລິດຢູ່ຊົນນະບົດ ເຊັ່ນ: ເຫລົ້າ, ຜ້າໄໝ, ເຄື່ອງຫັດຖະກຳຈັກສານ ແລະ ອື່ນໆ.

3.1.3 ຍິດຍາດ-ຍິງຊາຍ : ການປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ພັກ ແລະ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຈະເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລ້ວກໍ່ຕາມ; ແຕ່ຖານະຂອງເພດຍິງ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນຫລາຍຂົງເຂດຍັງບໍ່ທັນສະເໝີພາບທຽມທັບກັບເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ ຍັງຖືກເອົາປຽບດ້ວຍຫລາຍຮູບການ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກເພດໄວ ແລະ ທຸກຊັ້ນຄົນສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການ ແລະ ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ວຽກງານປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ເປັນຈຸດສຸມໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະສຸມໃສ່:

- ເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ/ການປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ, ແຜນພັດທະ ນາຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີຄວາມກ້າວໜ້າໃນທຸກຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ; ເລັ່ງໃສ່ຫລຸດຜ່ອນຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍໃນທຸກຂົງເຂດ, ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ.

- ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂອງແມ່ຍິງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂັ້ນສູງ (ຂັ້ນມັດທະຍົມຂຶ້ນໄປ) ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. ຕາມສະຖິຕິຈາກກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກີລາ, ອັດຕາສ່ວນຍິງ-ຊາຍ ໃນການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມຈະສູງປະມານ 0,97 (ໃນສົກປີ 2008-2009); ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນການເຂົ້າໂຮງຮຽນຊັ້ນປະຖົມຍັງຕ່ຳ ຫລື ມີຄວາມສະເໝີພາບກັນ. ແຕ່ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວຈະຫລຸດລົງເລື້ອຍໆໃນລະດັບການສຶກສາທີ່ສູງຂຶ້ນ; ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວຈະເທົ່າກັບປະມານ 0,86 ໃນການສຶກສາ

ຊັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນ; 0,79 ໃນການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມປາຍ ໃນສົກປີ 2008 ແລະ 0,78 ໃນລະດັບການສຶກສາຂັ້ນມະຫາວິທະຍາໄລໃນສົກປີ 2016. ພິເສດແມ່ນຈະສຸມໃສ່ສິ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂອງແມ່ຍິງທີ່ທຸກຍາກ, ຊົນຊາດ-ຊົນເຜົ່າ, ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫລີກ.

- ສິ່ງເສີມການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ, ສີມືແຮງງານ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງ ລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນຂະແໜງການເສດຖະກິດສີຂຽວ; ໝາຍຄວາມວ່າ ໃນຂະແໜງການເສດຖະກິດທີ່ສະອາດ, ເປັນມິດຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ໝັ້ນຄົງ ຫລື ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕ່ຳຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການໜັ່ງຕີ່ງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ ແລະ ໃນຂະແໜງການເສດຖະກິດສີຂຽວທີ່ຕິດພັນກັບການອະນຸລັກວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນລາວ ເຊັ່ນ: ການຕຳຫູກທໍໄໝ, ການແຕ່ງຢູ່ຄົວກິນ, ການຫຍິບປັກຖັກແຊ່ວ ແລະ ອື່ນໆ; ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງມີອາຊີບ, ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ມີລາຍຮັບທີ່ໝັ້ນຄົງ, ມີບົດບາດໃນຄອບຄົວ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ແນໃສ່ເຮັດແມ່ຍິງເປັນຕົວແທນຄຸນຄ່າທາງດ້ານວັດທະນະທຳຂອງປະຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ. ຕົ້ນຕໍແມ່ນຈະສຸມໃສ່ ແມ່ຍິງທີ່ທຸກຍາກ, ດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫລີກ, ຊົນຊາດ-ຊົນເຜົ່າ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ.

- ສິ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນທຸກການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ການເມືອງ ແລະ ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ; ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນກົງຈັກການຈັດຕັ້ງຂອງພັກ-ລັດ ແລະ ໃນຕຳແໜ່ງການນຳຂັ້ນສູງ ແລະ ຂັ້ນກາງຂອງປະເທດ.

- ສິ່ງເສີມການໃຫ້ການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ, ທາງເພດ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ.

3.1.4 ການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງສູງຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດເນື່ອງຈາກ ເປັນປະເທດທີ່ມີຂະໜາດເສດຖະກິດນ້ອຍ ແລະ ມີລັກສະນະເອື່ອຍອີງທຳມະຊາດສູງ. ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດດັ່ງກ່າວ ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ບໍ່ສາມາດບັນລຸ ເປົ້າໝາຍພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຕາມກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້. ຕາມການຄາດຄະເນຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າຂອງອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ (SEA START), ສປປ ລາວ ນອນໃນເຂດທີ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດຈະມີການ ປ່ຽນແປງໃນລະດັບປານກາງ. ຄາດວ່າອຸນຫະພູມສະເລ່ຍຈະສູງຂຶ້ນລະຫວ່າງ 0,5–0,7□ ແລະ ປະລິມານນ້ຳຝົນປະມານ 14%, ຕົ້ນຕໍແມ່ນເນື່ອງມາຈາກຝົນຕົກໜັກບໍ່ແມ່ນຍ້ອນການແກ່ຍາວຂອງລະດູຝົນໃນປີ 2050. ຕາມຜົນການພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ, ລະດູແລ້ງຈະແກ່ຍາວ ແລະ ແຫ້ງແລ້ງຂຶ້ນ ແລະ ລະດູຝົນສັ້ນເຂົ້າ ແລະ ມີຝົນຕົກແຮງຂຶ້ນ[32]. ຜົນການພະຍາກອນດັ່ງກ່າວໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າສະພາບໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດໃນ ສປປ ລາວ ຈະເພີ່ມຄວາມຖີ່, ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ສ້າງຜົນເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຊີວິດ ແລະ ຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນຫລາຍຂຶ້ນ; ໂດຍສະເພາະແມ່ນໄພແຫ້ງແລ້ງ, ໄພນ້ຳຖ້ວມ, ລົມພາຍຸ ແລະ ພະຍາດລະບາດ (ພືດ, ສັດ ແລະ ຄົນ). ເພາະສະນັ້ນ, ການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດຈຶ່ງແມ່ນຄວາມຈຳເປັນພາວະວິໄສ ເພື່ອຮັບປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້.

---

32 Phaivanh, et. Basin-Wide Climate Change Impact and Vulnerability Assessment for Wetlands of the Lower Mekong Basin for Adaptation Planning

ເຖິງປະຈຸບັນ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກໍ່ເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ໄດ້ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫລາຍນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ກົນໄກປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ເຊັ່ນ: ຍຸດທະ ສາດແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (The National Adaptation Plan for Action/NAPA), ແຜນຍຸດທະສາດຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ (Strategic Plan on Disaster Risk Management, 2020), ລັດຖະບານໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດແຫ່ງ ຊາດ (The National Committee for Disaster Management/NCDM) ພາຍໃຕ້ການເປັນປະທານ ຂອງທ່ານລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວມີຫ້ອງການ ຫລື ຈຸດ ປະສານງານຢູ່ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ເຄືອຂ່າຍປະສານງານລົງຮອດຂັ້ນເມືອງ; ໝາຍ ຄວາມວ່າ ມີຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດຂັ້ນແຂວງຢູ່ແຕ່ລະແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງຢູ່ແຕ່ລະເມືອງ. ຄະນະກຳ ມະການດັ່ງກ່າວມີພາລະບົດບາດຕົ້ນໃນການເຝົ້າລະວັງ, ເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າ, ຊ່ວຍເຫລືອສຸກເສີນ ແລະ ຟື້ນຟູຫລັງໄພ ພິບັດ. ສ່ວນການແກ້ໄຂບັນຫາໄພພິບັດ ແລະ ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໄລຍະຍາວ ແມ່ນພາລະບົດບາດ ຂອງກົມຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ບັນດາຍຸດທະສາດ, ນະໂຍບາຍ, ກົງຈັກການຈັດຕັ້ງ ແລະ ກົນໄກປະສານງານທີ່ມີໃນປະຈຸບັນເປັນພື້ນ ຖານ ແລະ ປະຖົມປັດໄຈທີ່ສຳຄັນໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳ ມະຊາດ.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຕາມປະສົບການຕົວຈິງໃນໄລຍະຜ່ານມາເຫັນວ່າ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ທັນມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ເນື່ອງມາຈາກຫລາຍສາຍເຫດເປັນ ຕົ້ນແມ່ນ: (1) ຄວາມຮັບຮູ້, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດຂອງພະນັກງານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວ ກັບການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຍັງບໍ່ທັນສູງ, (2) ຂາດງົບປະມານໃນການເຄື່ອນໄຫວ ກິດຈະກຳຊຸກຍູ້ການເຊື່ອມສານການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ຂອງຂະ ແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິທິ ພາບສູງ, (3) ຂາດເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນໃນການປັບຕົວ ແລະ ອື່ນໆ.

ເພາະສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ ຈຶ່ງກຳເອົາການປັບຕົວເຂົ້າ ກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເປັນຂົງເຂດຈຸດສຸມໜຶ່ງເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງ ຂອງເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ, ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ:

- ເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດຂອງພະນັກງານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ໂດຍສະເພາະຈະສຸມໃສ່ ຈຸດປະສານງານ/ຫ້ອງການປະ ສານງານຂອງຄະນະຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດແຫ່ງຊາດ, ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ກົມຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດ ແລະ ການ ປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຊື່ອມສານ ເນື້ອໃນດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນ ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໄດ້ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ.

- ສົ່ງເສີມການປັບປຸງລະບົບເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນເພື່ອຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊີວິດ ແລະ ຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.

- ສົ່ງເສີມການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດຂອງຄັງແຮຊ່ວຍເຫລືອສຸກເສີນແຫ່ງຊາດ, ຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ບ້ານເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຂົ້າໄປຊ່ວຍເຫລືອບັນເທົາທຸກໃຫ້ແກ່ຜູ້ປະສົບເຄາະຮ້າຍຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະ

ຊາດໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ທັນກັບເວລາ.

- ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍອັດຕາການປົກຫຸ້ມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂອງລະບົບປະກັນສັງຄົມແຫ່ງຊາດໃຫ້ກວ້າງຂວາງ ແລະ ທົ່ວເຖິງເພື່ອໃຫ້ການປົກປ້ອງຄຸ້ມຄອງສຸຂະພາບ, ຊັບສິນ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳ (ພືດປູກ, ສັດລ້ຽງ ແລະ ອື່ນໆ) ຈາກຜົນກະທົບຂອງສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.

- ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຕ່ຳເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບັນເທົາການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດດ້ວຍການສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝ, ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ, ສ້າງສິ່ງເສດເຫລືອໜ້ອຍ, ປະຢັດພະລັງງານ ແລະ ນຳໃຊ້ພະລັງງານທີ່ສະອາດ-ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສົ່ງເສີມການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຂະຫຍາຍແຫລ່ງຊຶມຊັບທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວເປັນຕົ້ນແມ່ນປ່າໄມ້, ດິນ ແລະ ອື່ນໆ.

- ສົ່ງເສີມການສ້າງແຫລ່ງລາຍຮັບຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ມີຄວາມຫລາກຫລາຍ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມບອບບາງຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.

3.2 ຂະແໜງການຈຸດສຸມຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ

ນອກຈາກ 4 ຂົງເຂດຈຸດສຸມທີ່ຕິດພັນກັບຫລາຍຂະແໜງການ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງແລ້ວ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ກຳນົດ 7 ຂະແໜງການຕົ້ນຕໍດັ່ງລາຍລະອຽດລຸ່ມນີ້:

3.2.1. ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຈຳກັດຂອງຊາດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນຂະແໜງການ/ຂົງເຂດບຸລິມະສິດໜຶ່ງຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ເຖິງປະຈຸບັນ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ ແລະ ໄດ້ມີຫລາຍນະໂຍບາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ກົນໄກຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມເຊັ່ນ: ກົດໝາຍສິ່ງແວດລ້ອມ, ກົດໝາຍນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ກົດໝາຍປ່າໄມ້, ກົດໝາຍທີ່ດິນ, ກົດລະບຽບກ່ຽວກັບການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ (ESIA) ແລະ ອື່ນໆ. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ມອບໝາຍໃຫ້ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ປະຕິບັດພາລະບົດບາດເປັນໃຈກາງໃນການຄົ້ນຄວ້າ, ຈັດສັນ, ສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດຂອງປະເທດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ປະຕິບັດພາລະບົດບາດເປັນໃຈກາງໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໂດຍປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ; ກະຊວງດັ່ງກ່າວມີເຄືອຂ່າຍປະສານງານລົງຮອດຂັ້ນເມືອງ; ໝາຍຄວາມວ່າ ມີພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ທຸກແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ທຸກເມືອງໃນທົ່ວ ສປປ ລາວ.

ບັນດານະໂຍບາຍ, ນິຕິກຳ, ໂຄງປະກອບ ແລະ ກົນໄກການປະສານດັ່ງກ່າວໄດ້ເປັນພື້ນຖານ ແລະ ປະຖົມປັດໄຈທີ່ສຳຄັນໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນ ສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ວຽກງານຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນ ສປປ ລາວ ຍັງເປັນວຽກງານທີ່ຂ້ອນຂ້າງໃໝ່ ຖ້າທຽບກັບວຽກງານອື່ນ. ສະນັ້ນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ, ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ: (1) ການແບ່ງພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບລະຫວ່າງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ກັບບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນໆຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ, ມີລັກສະນະສັບສົນ ແລະ ຊ້ຳຊ້ອນກັນ; (2) ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບກົດ

ໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມຍັງບໍ່ທັນຄົບຊຸດ, ເປັນລະບົບ ແລະ ເຂັ້ມງວດ; (3) ມາດຕະຖານໃນການຄຸ້ມຄອງຄຸນນະພາບຂອງສິ່ງແວດລ້ອມຍັງບໍ່ທັນຄົບຖ້ວນເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ມາດຖານຄຸນນະພາບນ້ຳ, ອາກາດ, ດິນ, ສຽງ, ກິ່ນ ແລະ ອື່ນໆ, (4) ການສຳຫລວດ, ຈັດສັນ, ນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄ້ອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ດິນ, ປ່າໄມ້, ຊີວະນາໆພັນ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ອື່ນໆ) ຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ, ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ, ບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ, ບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ຍັງຂາດການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ເພາະສະນັ້ນ, ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນປະຈຸບັນຍັງບໍ່ທັນມີປະສິດ ທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງເທົ່າທີ່ຄວນ.

ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈິ່ງກຳນົດເອົາການປັບປຸງຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເປັນເປົ້າໝາຍບຸລິມະສິດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່:

- ສ້າງກົນໄກການປະສານງານໃນການຄົ້ນຄວ້າ, ສຳຫລວດ, ຈັດສັນ, ສ້າງແຜນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫລາຍຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນສູງ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ກໍ່ຄື ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມເປັນເອກະພາບ ແລະ ຫລີກລ້ຽງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີລັກສະນະຂັດແຍ່ງກັນ.

- ເພີ່ມທະວີພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ຄືຂອງພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ ໃນການຄຸ້ມຄອງມະຫາພາກທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ໝາຍຄວາມວ່າໃຫ້ເປັນໃຈກາງໃນການຄຸ້ມຄອງ, ຈັດສັນ ແລະ ສ້າງແຜນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບມີ ສ່ວນຮ່ວມຂອງຫລາຍຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ. ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ປ່າໄມ້, ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ທີ່ດິນ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ອື່ນໆ) ຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນເປັນເອກະພາບກັນພາຍໃຕ້ລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງດູແລດ້ານມະຫາພາກຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

- ເພີ່ມທະວີບົດບາດເປັນໃຈກາງຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ຄື ພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການຂອງເມືອງ ໃນການປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່, ທ່ອງທ່ຽວ, ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການສຳຫລວດ, ຈັດສັນ ແລະ ສ້າງແຜນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດແບບມີສ່ວນຮ່ວມໃຫ້ສຳເລັດໂດຍໄວ ເພື່ອຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ເປັນຊັບສົມບັດອັນລ້ຳຄ່າຂອງຊາດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນສູງ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ. ການຈັດສັນ ແລະ ສ້າງແຜນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ມີປະສິດທິພາບທາງເສດຖະກິດ ແລະ ມີລັກສະນະວິທະຍາສາດ ສອດຄ່ອງກັບຄຸນລັກສະນະທາງດ້ານທຳມະຊາດຂອງດິນແຕ່ລະບ່ອນ ເຊັ່ນ: ດິນບ່ອນໃດຄວນເປັນດິນກະສິກຳ, ດິນປຸກສ້າງ, ປ່າຜະລິດ, ປ່າສະຫງວນ, ເຂດອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ພັນພືດ ແລະ ອື່ນໆ. ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ດິນແຕ່ລະປະເພດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ. ການປ່ຽນແປງດິນປະເພດໜຶ່ງໄປເປັນດິນອີກປະເພດໜຶ່ງ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາ ລະນາອະນຸມັດຈາກກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫລື ຈາກພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຂວງ ຫລື ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ; ຂຶ້ນກັບການແບ່ງຄົນຄຸ້ມຄອງພາຍໃນຂອງຂະແໜງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

- ນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ເປັນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ສຳຄັນຂອງ ສປປ ລາວ. ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຕິດພັນກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ. ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ ຈຶ່ງໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເລັ່ງໃສ່ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳຢ່າງມີປະສິດທະພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່: (1) ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການສ້າງກົນໄກປະສານງານໃນການຄຸ້ມຄອງ, ຈັດສັນ ແລະ ນຳໃຊ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫລາຍຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນເພື່ອຮັບປະກັນປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງການນຳໃຊ້ນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ກໍ່ຄື ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມເປັນເອກະພາບ ແລະ ການສະໜອງນ້ຳຢ່າງພຽງພໍທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ ໃຫ້ແກ່ການອຸປະໂພກ ແລະ ບໍລິໂພກຂອງປະຊາຊົນ, ການຜະລິດກະສິກຳ, ການອະນຸລັກສັດນ້ຳ, ການປະມົງ, ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ການຊົມໃຊ້ໃນພາກອຸດສາຫະກຳ ແລະ ອື່ນໆ, (2) ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງປ່າຕົ້ນນ້ຳ/ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ຕິດພັນກັບອ່າງເກັບນ້ຳຕ່າງໆ, (3) ປົກປັກຮັກສາ, ປັບປຸງ ແລະ ຂະຫຍາຍອ່າງເກັບນ້ຳທຳມະຊາດ (ຫ້ວຍ, ໜອງ, ຄອງ, ບຶງ ຕ່າງໆ) ແລະ ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ຄົນສ້າງຂຶ້ນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບສູງຂຶ້ນ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ເພື່ອເກັບກັກ ແລະ ສະໜອງນ້ຳໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ ເພື່ອຮັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຂາດແຄນນ້ຳ, (4) ປົກປັກຮັກສາຄຸນນະພາບນ້ຳ ແລະ (5) ສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງ, ຈັດສັນ ແລະ ນຳໃຊ້ນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິທິຜົນ ແລະ ຍືນຍົງ.

- ການຄວບຄຸມມົນລະພິດ ແມ່ນຈຸດສຸມໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນໃນຂະແໜງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ໃນປະຈຸບັນ, ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກຳລັງສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫລາຍນະໂຍບາຍ, ນິຕິກຳ ແລະ ກົນໄກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄວບຄຸມມົນລະພິດເປັນຕົ້ນແມ່ນ ເຊັ່ນ: ກຳລັງປັບປຸງດຳລັດ ແລະ ບົດແນະນຳການປະເມີນຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ (ESIA), ມາດຕະຖານສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ ແລະ ອື່ນໆ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ນິຕິກຳ ແລະ ກົນໄກຄວບຄຸມມົນລະພິດໃນ ສປປ ລາວ ກໍ່ຍັງແມ່ນວຽກງານທີ່ຂ້ອນຂ້າງໃໝ່. ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບົບນິຕິກຳເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ວຽກງານດັ່ງກ່າວກໍ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ, ຄົບຊຸດ ແລະ ເຂັ້ມແຂງ, ບຸກຄະລາກອນທີ່ມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ ແລະ ປະສົບການສູງໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວຍັງມີໜ້ອຍ, ບໍ່ທັນພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການ, ຂາດເຕັກນິກ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ມາດຖານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຊັດເຈນໃນແຕ່ລະດ້ານ (ມາດຕະຖານທາງອາກາດ, ຄຸນນະພາບນ້ຳ, ດິນ, ສຽງ ແລະ ອື່ນໆ). ເພາະສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ຈຶ່ງສຸມໃສ່ຊຸກຍູ້ການປັບປຸງລະບົບຄຸ້ມຄອງມົນລະພິດໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງຂຶ້ນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຈະສຸມໃສ່: (1) ສືບຕໍ່ສ້າງ, ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ມີປະສິດທະພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຮັດກຸມ, (2) ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວຂ້ອງ, (3) ສ້າງມາດຕະຖານຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມໃນແຕ່ລະດ້ານໃຫ້ລະອຽດ ແລະ ຊັດເຈນ (ມາດຕະຖານຄຸນນະພາບອາກາດ, ນ້ຳ, ດິນ, ກິ່ນ, ສຽງ ແລະ ອື່ນໆ), (4) ສະໜອງອຸປະກອນເຄື່ອງມືວັດແທກຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ແກ່ໜ່ວຍງານກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ (5) ສ້າງລະບົບຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ເປັນປະຈຳ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະທາງດ້ານນະໂຍບາຍໃຫ້ແກ່ການຄຸ້ມຄອງຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ.

3.2.2. ຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

3.2.2.1. ຂະແໜງກະສິກຳ

ກວມເອົາ 3 ຂະແໜງການຍ່ອຍ ຄື: ປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ. ໂດຍລວມແລ້ວ ຂະແໜງກະສິກຳເປັນຂະແໜງການເສດຖະກິດໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນໃນ ສປປ ລາວ. ໃນປີ 2015, ລວມຍອດມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນຂອງຂະ

ແໜງການດັ່ງກ່າວກວມປະມານ 23%[33] ຂອງລວມຍອດມູນຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ປະມານ 78% ຂອງກຳລັງແຮງງານຂອງປະເທດປະກອບອາຊີບຕົ້ນຕໍໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ; ແລະ ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ ແມ່ນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວເປັນຂະແໜງທີ່ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ໃນ ສປປ ລາວ, ເປັນ ຂະແໜງການທີ່ປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດສ່ວນໃຫຍ່ປະກອບອາຊີບຕົ້ນຕໍ ແລະ ເປັນຂະແໜງການທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງສູງຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ສະພາບການເໜັງຕີງຂອງເສດຖະກິດໂລກ.

ເພາະສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ, ຂະແໜງກະສິກຳໄດ້ເປັນຂະແໜງ ຈຸດສຸມ ຫລື ເປັນບູລິມະສິດ ເພື່ອແນໃສ່ຊຸກຍູ້ການພັດທະນາຂະແໜງການດັ່ງກ່າວໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ກາຍເປັນ ຂະແໜງການທີ່ສຳຄັນໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ, ຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງສັງຄົມ ກໍ່ຄືເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງ ຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການເໜັງຕີງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ.

ໃນຫລາຍທົດສະວັດຜ່ານມາການຜະລິດກຳສິກຳໃນ ສປປ ລາວ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ມີລັກສະ ນະຄອບຄົວ-ກຸ້ມຕົນເອງ, ນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີແບບພື້ນເມືອງທີ່ມີປະສິດທິພາບຕ່ຳ ແລະ ຂຶ້ນກັບທຳມະຊາດ. ການຜະລິດກະສິກຳແບບພື້ນເມືອງດັ່ງກ່າວ ເຖິງວ່າຈະມີຄວາມຍືນຍົງ ແຕ່ກໍ່ມີປະສິດທະພາບຕ່ຳ; ບໍ່ສາມາດຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້. ສະນັ້ນ, ຊຸມປີ 2010 ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍ ໃຫ້ສຳປະທານທີ່ດິນຂະໜາດໃຫຍ່ເປັນເວລາຍາວນານແກ່ນັກລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເພື່ອລົງທຶນເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳຂະໜາດໃຫຍ່ນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອຜະລິດເປັນສິນຄ້າ. ແຕ່ເນື່ອງຈາກຂາດ ລະບົບຄຸ້ມຄອງທີ່ມີປະສິດທິພາບການໃຫ້ສຳປະທານທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ, ນອກຈາກມີປະສິດທິພາບທາງເສດຖະກິດຕ່ຳ ແລ້ວຍັງໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຕໍ່ວິຖີການດຳລົງຊີວິດແບບ ດັ້ງເດີມຂອງປະຊາຊົນ, ເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງຮຸນແຮງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້, ແຫລ່ງນ້ຳ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ອື່ນໆ[34]. ອັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານຕ້ອງໄດ້ຍຸດຕິການໃຫ້ສຳປະທານທີ່ດິນຂະໜາດໃຫຍ່ຊົ່ວຄາວແກ່ນັກລົງ ທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເພື່ອປູກຕົ້ນໄມ້ອຸດສາຫະກຳ ໃນປີ 2013 ເພື່ອປະເມີນຄືນຜົນການຄຸ້ມຄອງການສຳ ປະທານຄືນໃໝ່. ມາເຖິງປະຈຸບັນ, ລັດຖະບານຍັງສືບຕໍ່ການກວດຄືນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳສັ່ງເລກທີ 13/ນຍ ແລະ ໄດ້ເປີດການລົງທຶນໃຫມ່ໃນບາງພື້ດອຸດສະຫະກຳ[35] ແຕ່ການຊຸກຍູ້ການລົງທຶນດັ່ງກ່າວນັ້ນແມ່ນຈະຕ້ອງເຂັ້ມງວດ ແລະ ມີການພິຈາລະນາເປັນແຕ່ລະໂຄງການຢ່າງລະອຽດ ແລະ ສຳຫລວດຄັກແນ່ເຖິງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ. ການຈັດສັນເນື້ອທີ່ດິນຍັງສືບຕໍ່ຄົ້ນຄວ້າ ເຊິ່ງຂໍ້ຄົງຄ້າງໜຶ່ງແມ່ນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄປ ໃນຫລາຍຈຸດປະສົງ ເຮັດໃຫ້ການອາໄສແຕ່ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ການຜະລິດຢ່າງດຽວນັ້ນບໍ່ພຽງພໍກັບການເພີ່ມມູນ ຄ່າໃຫ້ການຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳ, ດັ່ງນັ້ນ, ທິດທາງການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳໃນ ສປປ ລາວ ໃນຕໍ່ໜ້າຈະ ຕ້ອງໄດ້ເລັ່ງໃສ່ຍົກສູງປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ທີ່ດິນ, ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ອື່ນໆ) ທີ່ມີຢູ່ໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດດັ່ງລາຍລະອຽດຕໍ່ໄປນີ້:

- ຍົກສູງປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນຂອງການຜະລິດໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ແບບວິທີການຜະລິດ ແລະ ເຕັກ ນິກການຜະລິດກະສິກຳທາງເລືອກທີ່ສະອາດ, ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຍືນຍົງ ທີ່ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບແ ວດລ້ອມທີ່ມີເງື່ອນໄຂທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນທົ່ວ ສປປ ລາວ[36].

---

33 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

34 Green Growth Potential Assessment.

35 ດັ່ງໃນຄຳສັ່ງເລກທີ 09/ນຍ, ລົງວັນທີ 02 ກັນຍາ 2018.

36 ການຄຳເຫັນ ແລະ ຄຳສະເໜີຂອງກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້.

- ຫລຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫລືອ ແລະ ມົນລະພິດທີ່ເກີດຈາກການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ກ້າວໄປສູ່ການຜະລິດກະສິກຳແບບຄົບວົງຈອນ[37] ນຳເອົາສິ່ງເສດເຫລືອທີ່ເກີດຈາກຂະບວນການຜະລິດກະສິກຳມາເປັນວັດຖຸດິບຜະລິດປຸ໋ຍຊີວະພາບເພື່ອບຳລຸງດິນ, ແກ໊ສຊີວະພາບ ຫລື ເປັນເຊື້ອໄຟ.

- ພັດທະນາຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ ຂອງຜູ້ຜະລິດ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເຕັກນິກທີ່ຖືກປັບປຸງ ແລະ ການຜະລິດທີ່ມີປະສິດທິພາບ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການເປີດໂອກາດສຳຫລັບທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ. ໃນນີ້ແມ່ນລວມເຖິງການສົ່ງເສີມ ແລະ ພັດທະນາຜົນຜະລິດທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງເຊື່ອມໂຍງກັບການທ່ອງທ່ຽວ, ການສົ່ງອອກ ແລະ ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ[38].

- ສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳແບບປະສົມປະສານ ແລະ ໝຸນວຽນປຸກພືດ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ; ຈຳກັດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນການປຸກພືດຕະກູນດຽວ ແລະ ຊະນິດດຽວ (Mono-Culture) ເປັນເວລາດົນນານທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ແລະ ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງຊີວະນາໆພັນ ດ້ວຍການສົ່ງເສີມການປຸກພືດຫລາຍຊະນິດ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງປະສິດທິພາບທາງເສດຖະກິດ, ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທາງດ້ານເຕັກນິກ, ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ຄວາມສາມາດໃນການຄ້ຳປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ຄຸນຄ່າດ້ານໂພສະນາການ[39].

- ເປັນເຈົ້າການໃນການປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການຄຸ້ມຄອງການຜະລິດ, ການນຳເຂົ້າ, ການຈຳໜ່າຍ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ, ສັດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນການຜະລິດກະສິກຳ; ເພີ່ມທະວີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ປະສິດທິພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງການຜະລິດເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການເຊື່ອມໂຊມຄຸນນະພາບຂອງດິນ, ແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ກໍຄື ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ແລະ ສັດ ໃນການຜະລິດກະສິກຳດ້ວຍການປັບປຸງລະບຽບ, ກົດໝາຍ, ກົນໄກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດໃຫ້ເຂັ້ມງວດຂຶ້ນ.

- ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການການຜະລິດກະສິກຳສະອາດ ແລະ ອິນຊີ (Organic) ກໍ່ຄືການປຸກ ແລະ ການລ້ຽງທີ່ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການຜະລິດຫັດຖະກຳທີ່ເປັນມູນເຊື້ອ ແລະ ເປັນເອກະລັກຂອງຊາດ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ສິ່ງອອກທີ່ນັບມື້ນັບສູງຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ການປຸກມອນ-ລ້ຽງມ້ອນ ແລະ ການປຸກຝ້າຍ ເພື່ອສະໜອງວັດຖຸດິບໃຫ້ການຕ່ຳຫູກທໍໄໝ ແລະ ອື່ນໆ ແລະ ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ອຸດສາຫະກຳປຸ໋ງແຕ່ງພາຍໃນ.

- ປັບປຸງ ແລະ ຂະຫຍາຍລະບົບໂຄງລ່າງພື້ນຖານການຜະລິດກະສິກຳ ເພື່ອຍົກສູງປະສິດທິພາບຂອງການຜະລິດ, ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ (ທັງຄຸນນະພາບ ແລະ ປະລິມານ) ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນໂອກາດທີ່ຈະເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນການນຳໃຊ້, ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.

3.2.2.2. ຂະແໜງປ່າໄມ້

ປ່າໄມ້ເປັນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສົ່ງເສີມການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ເປັນແຫລ່ງສະບຽງອາຫານ, ແຫລ່ງນ້ຳສຳລັບການບໍລິໂພກ, ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ; ເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດປ່າ, ເປັນບ່ອນແຫລ່ງຜະລິດອີກຊີເຢັນ, ບ່ອນເກັບກັກທາດກາກໂບນິກທີ່ເປັນສາຍເຫດຕົ້ນຕໍຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ອື່ນໆ. ສະນັ້ນ, ການປົກປັກ

37 ຕາມຄຳເຫັນ ແລະ ຄຳສະເໜີຂອງກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້.

38 ຕາມຄຳເຫັນ ແລະ ຄຳສະເໜີຂອງກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້.

39 ສາມາດເບິ່ງຕົວເລກອ້າງອີງຈາກບົດຄົ້ນຄວ້າຂອງ MODA.

ຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງຈຶ່ງເປັນ ບຸລິມະສິດຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄຸນນະພາບ ແລະ ເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ໃນ ສປປ ລາວ ໃນສອງທົດສະວັດຜ່ານມາໄດ້ເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ຫລຸດລົງຢ່າງໄວອາຍ້ອນຫລາຍສາເຫດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ຍ້ອນການລັກຕັດໄມ້ ແລະ ສົ່ງອອກໄມ້ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ການສຳປະທານດິນເພື່ອຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕົວເມືອງ, ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ແລະ ອື່ນໆ[40].

ເນື່ອງຈາກຄວາມສຳຄັນທາງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງປ່າໄມ້, ລັດຖະບານຈຶ່ງໄດ້ມີນະໂຍບາຍເພີ່ມອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໃຫ້ 70% ຂອງເນື້ອທີ່ທົ່ວປະເທດໃນປີ 2020. ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ປັບປຸງຫລາຍກົດໝາຍ, ກົດລະບຽບການ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າແບບຍືນຍົງເຊັ່ນ: ກົດໝາຍປ່າໄມ້, ດຳລັດເລກທີ 95/ນຍ, ວ່າດ້ວຍການຍຸດຕິການສົ່ງອອກໄມ້ທ່ອນ, ນະໂຍບາຍຫລຸດຜ່ອນການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ອື່ນໆ. ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບນີ້ ກຳນົດເອົາການພັດທະນາປ່າໄມ້ຕາມແລວທາງຂອງລັດຖະບານເປັນຂະແໜງການບຸລິມະສິດ,ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່:

- ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການສ້າງກົນໄກການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວຂ້ອງພາຍໃຕ້ບົດບາດເປັນໃຈກາງຂອງກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ແລະ/ຫລື ພະແນກກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ຂອງແຂວງ ແລະ/ຫລື ຫ້ອງການຂອງເມືອງເພື່ອຮັບປະກັນປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງການນຳໃຊ້.

- ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ສຳຫລວດ, ຈັດແບ່ງ, ໝາຍເຂດປ່າ ແລະ ປະເພດປ່າໃຫ້ສຳເລັດໂດຍໄວ ພ້ອມທັງເລັ່ງໃສ່ການປັບປຸງ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດລະບຽບ, ກົດໝາຍ ແລະ ກົນໄກປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າແຕ່ລະປະເພດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຍືນຍົງ.

- ສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າແບບຍືນຍົງຂອງຊຸມຊົນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຂອງຊຸມຊົນ ເຊັ່ນ: ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແບບຍືນຍົງ, ການລ່າສັດແບບຍືນຍົງ, ການນຳໃຊ້ປ່າເປັນແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດທີ່ຊຸມຊົນເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ, ການຫັດຖະ, ປຸງແຕ່ງ ແລະ ຂາຍຜະລິດຕະພັນໄມ້ສຳເລັດຮູບແບບຍືນຍົງຂອງຊຸມຊົນຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການທ່ອງທ່ຽວທີ່ນັບມື້ນັບສູງຂຶ້ນ.

- ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງນັກລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດທີ່ລົງທຶນເຂົ້າໃນການປູກປ່າ ຫລື ຟື້ນຟູດ້ວຍວິທະກຳແບບປະສົມປະສານ ແລະ ໝູນວຽນໃສ່ດິນປອກໂລ້ນ ແລະ ດິນເຊື່ອມໂຊມ ເພື່ອຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າ, ຟື້ນຟູຄຸນນະພາບຂອງດິນ, ສະໜອງໄມ້ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງພາຍໃນ ແລະ ການສົ່ງອອກ ກໍ່ຄື ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ; ຈຳກັດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນການປູກໄມ້ຊະນິດດຽວແກ່ຍາວເປັນເວລາດົນນານ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງດິນ.

- ເພີ່ມທະວີການປັບປຸງ ແລະ ຟື້ນຟູຄຸນນະພາບຂອງປ່າ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປ່າແຫລ່ງນ້ຳ, ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ຂອງແຂວງ ແລະ ຂອງເມືອງດ້ວຍວິທີການ ແລະ ມາດຕາການຕ່າງໆເຊັ່ນ: (1) ສົ່ງເສີມຂະບວນການປູກຕົ້ນໄມ້ທີ່ມີຄວາມໝາຍໃນວັນສຳຄັນຕ່າງໆຂອງຊາດ ແລະ ຂອງສາກົນເຊັ່ນ: ວັນປູກຕົ້ນໄມ້ແຫ່ງຊາດ, ວັນສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ,

40 Green Growth Potential Assessment.

ສັບປະດານ້ຳສາກົນ (International Water Week) ແລະ ອື່ນໆ; (2) ເພີ່ມທະວີການຕິດຕາມ, ກວດກາ, ສະກັດກັ້ນ ແລະ ປາບປາມການຂຸດ, ປຸງແຕ່ງ, ນຳໃຊ້ ແລະ ສົ່ງອອກໄມ້ແບບບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ບໍ່ຍືນຍົງ (3) ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ທຸກຂະແໜງການ, ທ້ອງຖິ່ນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກເອກະຊົນເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໃຫ້ຍືນຍົງ; (4) ສ້າງເຂດອຸທະຍານແຫ່ງຊາດເພື່ອປົກປັກຮັກສາສັດປ່າ ແລະ ພັນພືດໃຫ້ໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍ 1 ແຫ່ງ ແລະ ອື່ນໆ.

- ເພີ່ມທະວີການຕິດຕາມກວດກາ, ສະກັດກັ້ນ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນການທຳລາຍເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ດ້ວຍນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕາການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: (1) ປັບປຸງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ປັບປຸງກົນໄກຄຸ້ມຄອງການສຳປະທານທີ່ດິນໃຫ້ໂຄງການລົງທຶນຂອງລັດ, ເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງການອະນຸມັດການສຳປະທານໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ ຕໍ່ເນື້ອທີ່ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້; (2) ຈັດສັນ ແລະ ສ້າງອາຊີບຄົງທີ່ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ/ຊາວກະສິກຳ ທີ່ດຳເນີນການຜະລິດກະສິກຳແບບເລື່ອນລອຍ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າ ແລະ ອື່ນໆ.

- ຄົ້ນຄວ້າ, ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກທາງການເງິນເພື່ອປົກປັກຮັກສາປ່າ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ຄືປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າຜະລິດ.

3.2.3. ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

3.2.3.1. ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ

ເປັນຂະແໜງການເສດຖະກິດທີ່ສຳຄັນໃນ ສປປ ລາວ. ໃນປີ 2015, ລວມຍອດມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນອຸດສາຫະກຳທັງໝົດ (ລວມໄຟຟ້າ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ຫັດຖະກຳ) ເທົ່າກັບປະມານ 4.926,5 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ[41] ກວມປະມານ 39%[42] ຂອງລວມຍອດມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນພາຍໃນທັງໝົດຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ປະມານ 15% ຂອງກຳລັງແຮງງານປະກອບອາຊີບຕົ້ນຕໍໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ[43] ແລະ ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳເປັນຂະແໜງການທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການເໜັງຕີງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກຕ່ຳກວ່າຂະແໜງການອື່ນ.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ນອກຈາກບໍ່ແຮ່ ແລະ ໄຟຟ້າແລ້ວ, ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ ແລະ ຫັດຖະກຳໃນ ສປປ ລາວ ຍັງແມ່ນອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງທີ່ກວມອັດຕາສ່ວນຫລາຍທີ່ມີຈຳນວນແຮງງານຕ່ຳກວ່າ 100 ຄົນ, ມີລະບົບການບໍລິຫານແບບຄອບຄົວ, ນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຍັງມີປະສິດທະພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຕ່ຳ ແລະ ຄວາມເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມບໍ່ສູງ (ບໍ່ປະຢັດພະລັງງານ, ບໍ່ປະຢັດວັດຖຸດິບ, ມີສິ່ງເສດເຫລືອຫລາຍ, ຍັງນຳໃຊ້ພະລັງງານທີ່ບໍ່ສະອາດ ແລະ ອື່ນໆ), ມີຂີດຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນຍັງຕ່ຳ ແລະ ອື່ນໆ. ນອກນັ້ນ, ການຈັດສັນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງບັນດາໂຮງງານອຸດສາຫະກຳໃນ ສປປ ລາວ ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ, ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ. ຫລາຍໂຮງງານອຸດສາຫະກຳທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນຕົວເມືອງ ທີ່ມີປະຊາຊົນອາໄສຢູ່ຢ່າງໜາແໜ້ນຍັງຂາດລະບົບບຳບັດສິ່ງເສດເຫລືອ ເປັນຕົ້ນ: ລະບົບບຳບັດນ້ຳເປື້ອນ, ອາກາດ ແລະ ລະບົບກຳຈັດສິ່ງເສດເຫລືອອັນຕະລາຍ (ປະເພດແຂງ) ສ່ວນຫລາຍຍັງບໍ່ຖືກຕາມມາດຕະຖານເຕັກນິກ. ເນື່ອງຈາກຫລາຍສາເຫດເປັນຕົ້ນແມ່ນ: (1) ການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງທຶນສຳຫລັບການນຳເຂົ້າເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝຂອງຜູ້ປະກອບການອຸດສາຫະກຳຍັງຫຍຸ້ງຍາກ ເຖິງວ່າລັດຖະບານຈະມີນະໂຍບາຍ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງກອງທຶນສົ່ງເສີມວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ແລ້ວກໍ່ຕາມ; (2) ຂາດພື້ນຖານໂຄງລ່າງ (Landfill) ສຳລັບການກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອຈາກ

41 ຕົວເລກຄຶດໄລ່ ໂດຍໃສ່ຂໍ້ມູນໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

42 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

43 ສຳຫລວດກຳລັງແຮງງານປີ 2018.

ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານສິ່ງແວດລ້ອມ, (3) ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດລະບຽບ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫລືອອຸດສາຫະກຳຍັງບໍ່ເປັນລະບົບ ແລະ ເຂັ້ມງວດ ແລະ ອື່ນໆ.

ເພາະສະນັ້ນ, ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ກຳນົດເອົາການພັດທະນາຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ເປັນຂະແໜງການບູລິມະສິດສຳລັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່:

- ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມຂະບວນການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ທັນສະໄໝຢ່າງແຂງແຮງເພື່ອເພີ່ມສັດສ່ວນມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນອຸດສາຫະກຳໃນລວມຍອດມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຂອງປະເທດແລະໃຫ້ກາຍເປັນຂະແໜງການເສດຖະກິດຕົ້ນຕໍຂອງປະເທດເທື່ອລະກ້າວເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ການເໜັງຕີງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ. ຕົ້ນຕໍແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມອຸດສາຫະກຳທີ່ ສປປ ລາວ ມີທ່າແຮງໄດ້ປຽບເປັນຕົ້ນແມ່ນອຸດສາຫະກຳພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງກະສິກຳ, ປຸງແຕ່ງໄມ້ສຳເລັດຮູບ, ປຸງແຕ່ງແຮ່ທາດ ແລະ ອື່ນໆ.

- ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນຂອງອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງໃນ ສປປ ລາວ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ນະວັດຕະກຳດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີການຜະລິດທີ່ທັນສະໄໝ.

- ສົ່ງເສີມ ແລະ ພັດທະນາອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງທີ່ເປັນທ່າແຮງຢູ່ແລ້ວເຊັ່ນ: ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ; ອຸດສາຫະກຳແຜ່ນແພ ແລະ ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ; ອຸດສາຫະກຳວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ, ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ແລະ ໄມ້ ແລະ ອຸດສາຫະກຳທີ່ມີທ່າແຮງໃໝ່ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງແຮ່ທາດໂລຫະ, ອະໂລຫະ ແລະ ອຸດສາຫະກຳເຄມີ; ອຸດສາຫະກຳເຄື່ອງໃຊ້ໄຟຟ້າ ແລະ ເອເລັກໂຕຣນິກ; ອຸດສາຫະກຳພາຫະນະ ແລະ ເຄື່ອງຮັບໃຊ້ກະສິກຳ; ອຸດສາຫະກຳສິ່ງພິມ ແລະ ເຄື່ອງຫຸ້ມຫໍ່; ອຸດສາຫະກຳຢາງພາລາ.

- ຄົ້ນຄວ້າ, ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກການເງິນເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຜູ້ປະກອບການໂຮງງານອຸດສາຫະກຳໃນການນຳເຂົ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝ, ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ, ສະອາດ, ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ປະຢັດວັດຖຸດິບ ແລະ ພະລັງງານ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງທຶນດັ່ງກ່າວຂອງຜູ້ປະກອບການໂຮງງານອຸດສາຫະກຳຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ. ໃນອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງທີ່ຕິດພັນກັບການຜະລິດກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ແຮ່ທາດ, ໂຮງງານແປຮູບຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງໄມ້ສຳເລັດຮູບ, ປຸງແຕ່ງຢາງພາລາ, ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງອາຫານສັດ, ໂຮງງານປຸງແຕ່ງອາຫານ, ໂຮງງານຜະລິດປຸ່ຍຊີວະພາບຈາກສິ່ງເສດເຫລືອຂອງການກະສິກຳ ແລະ ອື່ນໆ ເພື່ອສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມໃຫ້ຜະລິດຕະພັນດັ່ງກ່າວ.

- ສົ່ງເສີມການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳແບບຄົບວົງຈອນທີ່ນຳເອົາເສດວັດຖຸດິບຈາກໂຮງງານໜຶ່ງໄປເປັນວັດຖຸດິບປ້ອນໂຮງງານອື່ນ ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດກໍ່ຄືເພື່ອການຫລຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫລືອ.

- ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງສຳລັບການຖິ້ມ ຫລື ທຳລາຍສິ່ງເສດເຫລືອ ຫລື ຂີ້ເຫຍື້ອອຸດສາຫະກຳທີ່ເປັນພິດທີ່ບໍ່ໄກ້ມາດ ຕະຖານທາງສິ່ງແວດລ້ອມເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສະອາດ, ປອດໄພ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ[44].

---

[44] ການສະເໜີຂອງຄະນະວິຊາການ ກະຊວງອຸດສາຫະ ແລະ ການຄ້າ.

- ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ, ກົດລະບຽບ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ເຂັ້ມງວດເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ນ້ຳເປື້ອນ, ມົນລະພິດທາງກົ່ນ, ສຽງ, ທາງອາກາດ ແລະ ສິ່ງເສດເຫລືອທີ່ເປັນພິດຈາກໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ ແລະ ເຂດອຸດສາຫະກຳທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດ ກໍ່ຄືຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ແລະ ສັດ.

- ສົ່ງເສີມອຸດສະຫະກຳປຸງແຕ່ງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງດ້ວຍນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການພິເສດຕ່າງໆເຊັ່ນ: ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງທຶນ, ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ສະອາດ, ທັນສະໄໝ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນສູງ, ການເຂົ້າເຖິງຕະຫລາດ, ແຮງງານທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ໄປພ້ອມໆກັບການຍົກສູງຂີດຄວາມສາມາດຂອງຜູ້ປະກອບການ.

3.2.2.2. ຂະແໜງຫັດຖະກຳ

ເປັນຂະແໜງການຍ່ອຍໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ໃນຂະແໜງອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ. ການຜະລິດຫັດຖະກຳບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນກິດຈະກຳທາງເສດຖະກິດເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ປະຊົນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງເປັນການອະນຸລັກສິລະປະ, ວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ. ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງກຳນົດເອົາການຜະລິດຫັດຖະກຳເປັນບູລິມະສິດໃນການສົ່ງເສີມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່ ສົ່ງເສີມການຜະລິດຫັດຖະກຳຕາມແຜນງານບູລິມະສິດໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ແລະ ແຜນພັດທະນາຂະແໜງອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຄ້າ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ສ້າງເງື່ອນໄຂ, ສະພາບແວດລ້ອມທາງດ້ານລະບຽບກົດໝາຍ ກໍ່ຄືການເຂົ້າເຖິງປັດໄຈການຜະລິດ, ຕະຫລາດ ແລະ ແຫລ່ງທຶນຂອງນາຍຊ່າງຫັດຖະກຳ ແລະ ຜູ້ປະກອບການຜະລິດສິນຄ້າຫັດຖະກຳ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນນາຍຊ່າງຫັດຖະກຳ ແລະ ຜູ້ປະກອບການຜະລິດສິນຄ້າຫັດຖະກຳທີ່ມີລັກສະນະມູນເຊື້ອ, ສິລະປະ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງຊາດ ແລະ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໂຄງສ້າງຫັດຖະກຳນ້ອຍ ແລະ ກາງ.

- ສົ່ງເສີມການສ້າງກຸ່ມນາຍຊ່າງ ແລະ/ຫລື ຜູ້ປະກອບການຜະລິດເຄື່ອງຫັດຖະກຳເປັນສິນຄ້າດ້ວຍວິທີການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ສ້າງຕັ້ງເປັນກຸ່ມຫັດຖະກຳຕົວແບບເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ມາດຕະຖານການຜະລິດສິນຄ້າຫັດຖະກຳໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫລາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ກໍ່ຄືເພື່ອປົກປ້ອງຕະຫລາດ ແລະ ລິຂະສິດ.

- ສົ່ງເສີມການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ການຕະຫລາດ, ການຂາຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ຜະລິດຕະພັນຫັດຖະກຳດ້ວຍວິທີການ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆເຊັ່ນ: ສ້າງຖານ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນທາງດ້ານການຕະຫລາດໃຫ້ແກ່ຜູ້ຜະລິດ, ຈັດງານວາງສະແດງສິນຄ້າຫັດຖະກຳ, ໂຄສະນາໂດຍຜ່ານສື່ຕ່າງໆ ແລະ ອື່ນໆ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ການຜະລິດ, ການຕະຫລາດ, ການຂາຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ ຜະລິດຕະພັນຫັດຖະກຳທີ່ເປັນເອກະລັກ, ມູນເຊື້ອ ແລະ ສິລະປະ-ວັດທະນະທຳຂອງຊາດ ແລະ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການສົ່ງອອກ ໃຫ້ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນເຊັ່ນ: ການຕຳຫູກ-ທໍໄໝ, ການຍ້ອມສີທຳມະຊາດ, ການຕີໂລຫະ (ເຄື່ອງປະດັບ), ເຄື່ອງປັ້ນດິນເຜົາ, ການແກະສະຫລັກໄມ້, ການຈັກສານ, ການຕີເຫລັກ, ການປຸງແຕ່ງອາຫານພື້ນເມືອງ, ເຄື່ອງປະດັບເອ້ຍ້ອງ ແລະ ອື່ນໆ ພ້ອມທັງສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ກາຍເປັນສິນຄ້າໜຶ່ງເມືອງໜຶ່ງຜະລິດຕະພັນ (ODOP).

3.2.2.3. ຂະແໜງການຄ້າ

ໃນປີ 2017, ທົ່ວປະເທດມີຕະຫລາດທັງໝົດ 753 ແຫ່ງ, ໃນນັ້ນ ຕະຫລາດຂະໜາດໃຫ່ຍມີ 60 ແຫ່ງ, ຂະໜາດກາງ 131 ແຫ່ງ, ຂະໜາດນ້ອຍ 350 ແຫ່ງ ແລະ ຕະຫລາດນັດ 212 ແຫ່ງ. ລວມຍອດມູນຄ່າການ ຈໍລະຈອນສິນຄ້າພາຍໃນປະເທດໃນປີ 2017 ເທົ່າກັບປະມານ 51.688 ຕື້ກີບ ຫລື ເທົ່າກັບປະມານ 18 ຕື້ໂດລາ ສະຫະລັດ; ມີອັດຕາການຂະຫຍາຍ ຕົວປະມານ 13% ຕໍ່ປີ, ເຊິ່ງເປັນອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ຂ້ອນຂ້າງສູງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ພຶດຕິກຳການຊື້ຂາຍ ແລະ ການບໍລິໂພກສິນຄ້າໃນຕະຫລາດຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ ຄົ້າປະກັນປະສິດທິພາບທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມເທົ່າທີ່ຄວນຕົວຢ່າງ ເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ຖົງ ຢ່າງປຣາສະຕິກທີ່ບໍ່ຍ່ອຍສະຫລາຍເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ແລະ ມີລັກສະນະຟຸມເຝືອຍ (ໃຊ້ເທື່ອດຽວແລ້ວຖິ້ມ) ໃນປັນຈຸ ແລະ ການຫຸ້ມຫໍ່ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ໃຊ້ແຜ່ນພັບໂຄສະນາເພື່ອສົ່ງເສີມການຂາຍສິນຄ້າ ແລະ ອື່ນໆ. ການນຳໃຊ້ຖົງຢາງປຣາສະຕິກ ແລະ ແຜ່ນພັບດັ່ງກ່າວນອກຈາກຈະເປັນການສິ້ນເປືອງຕົ້ນທຶນແລ້ວຍັງເປັນການສ້າງ ສິ່ງເສດເຫລືອທີ່ບໍ່ຈຳເປັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ລວມຍອດມູນຄ່າສິນຄ້າສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ເທົ່າກັບປະມານ 4.803 ລ້ານໂດລາໃນປີ 2017[45] ແລະ ມີອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວປະມານ 13,4% ຕໍ່ປີ; ເຊິ່ງເປັນອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ຂ້ອນຂ້າງສູງ. ແຕ່ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສິນຄ້າ ແລະ ຕະຫລາດສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງມີລັກສະນະເຕົ້າໂຮມສູງ. ຕາມສະຖິຕິ, ສິນຄ້າສົ່ງ ອອກຕົ້ນຕໍຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນແຮ່ທາດກວມປະມານ 47% ຂອງລວມຍອດມູນຄ່າສິນຄ້າສົ່ງອອກທັງໝົດ, ຖັດ ມາແມ່ນຜະລິດຕະພັນອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບ ແລະ ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງອື່ນໆກວມປະມານ 24%, ພະລັງງານໄຟຟ້າ ກວມປະມານ 15%, ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳກວມປະມານ 8%, ໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະພັນໄມ້ກວມປະມານ 4% ແລະ ອື່ນໆກວມປະມານ 2% ແລະ ຕະຫລາດສົ່ງອອກຕົ້ນຕໍຂອງ ສປປ ລາວແມ່ນປະເທດໄທກວມ 46%, ຈີນ 14%, ອັດສະຕາລີ 13%, ຫວຽດນາມ 12% ແລະ ປະເທດອື່ນໆ 15%. ລັກສະນະເຕົ້າໂຮມຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ຕະຫລາດສົ່ງອອກດັ່ງກ່າວ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ສະພາບການ ເຫັງຕົ້ງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ. ນອກນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຍັງເປັນປະເທດທີ່ຂາດດຸນການຄ້າກັບຕ່າງປະເທດເປັນ ຈຳນວນຫລວງຫລາຍ. ຈາກສະຖິຕິ, ຕົວເລກການນຳເຂົ້າອຸປະກອນການກໍ່ສ້າງ (20%), ເຄື່ອງອາໄຫລ່ (18%), ຕົ້ນັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ອາຍແກ້ສ (17%), ສິນຄ້າຮັບໃຊ້ການຜະລິດກະສິກຳ (12%), ເຄື່ອງໃຊ້ໄຟຟ້າ (11%), ເຄື່ອງໃຊ້ສອຍ (6%) ແລະ ອື່ນໆ (16%).

ເພາະສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈົ່ງໄດ້ກຳນົດເອົາການຄ້າເປັນຂະແ ໜງການ ບູລິມະສິດຂະແໜງການໜຶ່ງຂອງການສົ່ງເສີມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່:

- ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ຖົງທີ່ຜະລິດຈາກຝ້າຍທຳມະຊາດທີ່ສາມາດຍ່ອຍສະຫລາຍ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຫລາຍ ເທື່ອ ແລະ ນຳໃຊ້ໃບຕອງ ແລະ ໃບໄມ້ອື່ນໆໃນການຫຸ້ມຫໍ່ຜະລິດຕະພັນ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນການຄ້າ, ສິ່ງເສດ ເຫລືອ ແລະ ຄວາມເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

- ສົ່ງເສີມການໂຄສະນາ ແລະ ການຂາຍສິນຄ້າທາງອອນລາຍ (Online) ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບ, ຫລຸດຜ່ອນ ຕົ້ນທຶນ, ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ, ເພີ່ມຄວາມທັນສະໄໝ ແລະ ຄວາມເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນ ການສົ່ງເສີມການຂາຍສິນຄ້າກໍ່ຄືເພື່ອຫລຸດຜ່ອນເວລາ ແລະ ພະລັງງານໃນການຂາຍສິນຄ້າ.

- ເພີ່ມຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງຜະລິດຕະພັນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜະລິດຕະພັນສຳເລັດຮູບ ຫລື ເຄິ່ງສຳເລັດ ຮູບ ແລະ ຕະຫລາດສົ່ງອອກ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ການເໜັງຕີງຂອງສະພາບເສດຖະ

---

45. https://tradingeconomics.com/laos/exports.

ກິດໂລກ ກໍ່ຄື ການເພີ່ມປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດຂອງປະເທດໃຫ້ສູງຂຶ້ນ.

- ເພີ່ມທະວີການອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນເຂົ້າໃນການຜະລິດ, ການເຄື່ອນຍ້າຍສິນຄ້າພາຍໃນ, ການສົ່ງອອກ ແລະ ນຳເຂົ້າຜະລິດຕະພັນ/ສິນຄ້າທີ່ມີຂະບວນການຜະລິດສີຂຽວ-ເປັນມິດຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

- ອອກໃບຢັ້ງຢືນ, ສົ່ງເສີມການຜະລິດ, ການຂາຍ, ການຕະຫລາດ ແລະ ການບໍລິໂພກ/ຊື້ຜະລິດຕະພັນສີຂຽວເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນຕະຫລາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຢ່າງແຂງແຮງດ້ວຍວິທີການ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໂຄສະນາປະຊາສຳພັນຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດໂດຍສື່ຕ່າງໆ, ຈັດງານວາງສະແດງສິນຄ້າສີຂຽວເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ງານພົບປະແລກປ່ຽນຊື້ຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ.

3.2.4. ຂະແໜງການໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ

ປະກອບດ້ວຍຫລາຍຂະແໜງການຍ່ອຍ, ແຕ່ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດເອົາການພັດທະນາຕົວເມືອງ ແລະ ການຂົນສົ່ງທາງບົກ ເປັນບຸລິມະສິດດັ່ງລາຍລະອຽດລຸ່ມນີ້:

3.2.4.1. ການພັດທະນາຕົວເມືອງ

ການພັດທະນາຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສສີຂຽວແມ່ນອົງປະກອບໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເພື່ອຍົກສູງຄຸນນະພາບຂອງການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນ ສປປ ລາວ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນທີ່ດຳລົງຊີວິດໃນຕົວເມືອງຍັງຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳເມື່ອທຽບກັບຫລາຍປະເທດ. ຜົນການສຳຫລວດພົນລະເມືອງ ປີ 2015 ສປປ ລາວ ມີພົນລະເມືອງທັງໝົດ 6,5 ລ້ານຄົນ; ປະມານ 30% ຂອງປະຊາກອນດັ່ງກ່າວ ດຳລົງຊີວິດໃນຕົວເມືອງ. ໃນ ສປປ ລາວ ມີເມືອງໃຫຍ່ລະດັບໜຶ່ງພຽງ 1 ຕົວເມືອງ ຄື: ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ມີພົນລະເມືອງປະມານ 800.000 ຄົນ; ຕົວເມືອງລະດັບສອງ 4 ຕົວເມືອງ ຄື: ຫລວງພະບາງ, ທ່າແຂກ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ປາກເຊ; ພົນລະເມືອງລະຫວ່າງ 40.000-80.000 ຄົນ; ມີເທດສະບານແຂວງ 12 ເທດສະບານ; ມີພົນລະເມືອງລະຫວ່າງ 6.000-40.000 ຄົນ ແລະ ເທດສະບານເມືອງ 106 ເທດສະບານ; ມີພົນລະເມືອງ ລະຫວ່າງ 500-15.000 ຄົນ[46].

ໂດຍລວມແລ້ວ, ສະພາບຕົວເມືອງໃນ ສປປ ລາວ ຫາກໍ່ເລີ່ມໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ຍັງມີພົນລະເມືອງໜ້ອຍ ແລະ ມີຄວາມໜາແໜ້ນບໍ່ສູງ ຖ້າທຽບກັບຕົວເມືອງໃນຫລາຍປະເທດໃນອາຊີ ແລະ ໃນໂລກ. ສະນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງຍັງມີໂອກາດໃນການສ້າງ ແລະ ຈັດສັນຕົວເມືອງໃຫ້ກາຍເປັນຕົວເມືອງທີ່ສວຍສົດງົດງາມ, ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານສິລະປະ-ວັດທະນະທຳ, ເປັນຕົວເມືອງສີຂຽວ ແລະ ໜ້າຢູ່ທີ່ສຸດ; ໃນຂະນະທີ່ຫລາຍປະເທດໄດ້ສູນເສຍໂອກາດນີ້ໄປແລ້ວ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຕົວເມືອງດັ່ງກ່າວ ກໍ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວ່ອງໄວໃນທົດສະວັດຜ່ານມາ; ມີປະຊາຊົນຈຳນວນຫລວງຫລາຍໄດ້ຍ້າຍຖິ່ນຖານຈາກຊົນນະບົດເຂົ້າມາປະກອບອາຊີບ ແລະ ທຳມາຫາກິນໃນຕົວເມືອງ. ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່ຈຳນວນໜຶ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງວ່ອງໄວ ເຊັ່ນ: ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ປາກເຊ. ໃນຂະນະທີ່ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການສະໜອງການບໍລິການສາທາລະນຸປະໂພກຍັງບໍ່ທັນສາມາດຮອງຮັບການຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະຊາກອນດັ່ງກ່າວ. ຈຶ່ງພາໃຫ້ເກີດມີຫລາຍບັນຫາ ເປັນຕົ້ນ: ສະພາບຄວາມແອອັດໃນຕົວເມືອງ, ບັນຫາສິ່ງເສດເຫລືອ, ນ້ຳເສຍ, ມົນລະພິດທາງອາກາດ, ສຽງ, ກິ່ນ, ລົດຕິດ, ອຸປະຕິເຫດ, ເສັ້ນທາງເສຍຫາຍ, ຂີ້ເຝ້ເ ແລະ ອື່ນໆ; ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄຸນນະພາບຂອງການດຳລົງຊີວິດໃ

46 GGPA.

ຫລາຍຕົວເມືອງໃຫຍ່ນັບມື້ຫລຸດລົງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (ຄື້ນຄວາມຮ້ອນ, ຝົນຕົກໜັກ, ນ້ຳຖ້ວມ, ແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ອື່ນໆ) ຍັງສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ຕາໜ່າງຖະໜົນຫົນທາງ, ໂຄງສ້າງຕຶກອາຄານ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງຕ່າງໆໃນຕົວເມືອງເຊື່ອມຄຸນນະພາບ, ອາຍຸການໃຊ້ງານສັ້ນລົງ, ເປ່ເພ, ເສຍຫາຍ, ສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ອື່ນໆ. ສະນັ້ນ, ໃນຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງກຳນົດເອົາການພັດທະນາຕົວເມືອງເປັນຂະແໜງການບູລິມະສິດໜຶ່ງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່:

- ອອກແບບ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຜັງເມືອງ, ອາຄານສະຖານທີ່ ແລະ ການປຸກສ້າງອາຄານໃນຕົວເມືອງ (ເທດສະບານ ແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ເຂດຊຸມຊົນ) ແນໃສ່ພັດທະນາຕົວເມືອງດັ່ງກ່າວໃຫ້ກາຍເປັນຕົວເມືອງສີຂຽວທີ່ສວຍສົດງົດງາມ, ມີຄຸນຄ່າທາງສິລະປະ ແລະ ວັດທະນະທຳທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຊາດ, ມີໂຄງສ້າງໝັ້ນຄົງ, ທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ; ຮັບປະກັນໃຫ້ມີທາງຍ່າງທີ່ສະດວກສະບາຍ ແລະ ປອດໄພ, ມີພື້ນທີ່ສີຂຽວ, ສວນສາທາລະນະ, ສະໜາມກີລາ, ສະໜາມຫລິ້ນເດັກນ້ອຍ ແລະ ອື່ນໆ.

- ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫລື/ແລະ ຜະລິດຢູ່ພາຍໃນ ປະເທດເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການນຳເຂົ້າ, ການຂາດດຸນການຄ້າ ແລະ ເອື່ອຍອີງການນຳເຂົ້າ.

- ປັບປຸງລະບົບຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫລືອໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່ເຊັ່ນ: ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ຈຳປາສັກ, ຫລວງພະບາງ ແລະ ຄຳມ່ວນ. ຕາມຜົນການສຶກສາຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ເຫັນວ່າ: ມີພຽງ 40%-50% ຂອງສິ່ງເສດເຫລືອໃນຕົວເມືອງດັ່ງກ່າວເທົ່ານັ້ນ ທີ່ຖືກຈັດເກັບໄປນຳໃຊ້ຄືນ ຫລື ທຳລາຍຖິ້ມດ້ວຍວິທີທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ໃນເຂດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້; ໝາຍຄວາມວ່າ 50%-60% ຂອງສິ່ງເສດເຫລືອດັ່ງກ່າວແມ່ນຖືກຖິ້ມຊະຊາຍ ຫລື ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຫລັກສຸຂະອະນາໄມ. ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງກຳນົດເອົາການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫລືອເປັນຈຸດສຸມໜຶ່ງຂອງຂະແໜງການໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່: (1) ປູກຈິດສຳນຶກໃຫ້ປະຊາຊົນບໍ່ໃຫ້ຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອຊະຊາຍ, ຄັດແຍກຂີ້ເຫຍື້ອເພື່ອໃຫ້ສາມາດນຳໄປຜະລິດຄືນ ແລະ ນຳໃຊ້ຄືນໄດ້; (2) ຄົ້ນຄວ້າສ້າງ, ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກການເງີນ ແລະ ກົນໄກຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫລືອໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ; (3) ກໍ່ສ້າງ ແລະ ປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ (Landfill) ໃຫ້ມີປະສິດທະພາບ, ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມຫລັກສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ອື່ນໆ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ຕົວເມືອງໃຫຍ່ເລີ່ມທີ່ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມໃນຕົວເມືອງ ເຊັ່ນ: ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ປາກເຊ ແລະ ຫລວງພະບາງ.

- ຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມນັກລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ລົງທຶນເຂົ້າໃນທຸລະກິດສິ່ງເສດເຫລືອ ເພື່ອນຳເອົາຂີ້ເຫຍື້ອມານຳໃຊ້ຄືນ ຫລື ເປັນວັດຖຸດິບຜະລິດວັດຖຸສິ່ງຂອງເພື່ອສ້າງມູນຄ່າທາງເສດຖະກິດ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ພ້ອມທັງຫລຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃໝ່. ຕາມຕົວເລກສະຖິຕິ, ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ປະຊາກອນຜູ້ໜຶ່ງໃນນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ສ້າງສິ່ງເສດເຫລືອປະມານ 237 ກິໂລກຣາມຕໍ່ປີ; ປະມານ 70% ຂອງສິ່ງເສດເຫລືອດັ່ງກ່າວສາມາດນຳມາໃຊ້ຄືນໃໝ່ໄດ້. ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງສິ່ງເສດເຫລືອດັ່ງກ່າວປະກອບມີເຈ້ຍ, ຢາງປຣາສະຕິກ, ແກ້ວ ແລະ ໂລຫະ. ປະຈຸບັນມີພຽງ 10% ຂອງສິ່ງເສດເຫລືອດັ່ງກ່າວເທົ່ານັ້ນທີ່ຖືກເກັບມານຳໃຊ້ຄືນໃໝ່. ຕົວເລກສະຖິຕິດັ່ງກ່າວຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການນຳເອົາຂີ້ເຫຍື້ອມາໃຊ້ຄືນ ຍັງແມ່ນໂອກາດການລົງທຶນເພື່ອສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ.

- ເພີ່ມການປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ (ລະບົບບຳບັດ) ແລະ ລະບົບປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນຕົວເມືອງ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການປ່ອຍສິ່ງເສດເຫລືອຈາກໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ, ໂຮງແຮມ, ເຮືອນພັກ, ຮ້ານອາຫານ ແລະ ເຮືອນຂອງປະຊາຊົນກັບຄືນສູ່ທຳມະຊາດກ່ອນການໄດ້ຮັບການບຳບັດຕາມມາດຕາຖານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ

ຕາມຫລັກສຸຂະອະນາໄມ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນມົນລະພິດທາງກິ່ນ ແລະ ການຕິດເຊື້ອພະຍາດຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄຸນນະພາບນ້ຳ.

- ເລັ່ງໃສ່ປູຢາງ, ປູເບຕົ້ງໃສ່ເສັ້ນທາງດິນແດງໃນຕົວເມືອງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນເຂດທີ່ມີປະຊາຊົນອາໄສຢ່ຳຢ່າງໜາແໜ້ນ ແລະ ມີພາຫະນະສັນຈອນຫລາຍ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຂີ້ຝຸ່ນທີ່ເປັນສາເຫດຂອງພະຍາດປອດ ແລະ ພະຍາດລະບົບທາງເດີນຫາຍໃຈ.

- ຄົ້ນຄວ້ຳ ແລະ ທົດລອງສ້ຳງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ (ຊຸມຊົນ) ສີຂຽວຕົວແບບເພື່ອຖອດບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການກ່ຽວກັບການສ້ຳງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດດັ່ງກ່ຳວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ຖອດຖອນບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການກ່ຽວກັບ: (1) ການສ້ຳງສະພາບແວດລ້ອມ, ເງື່ອນໄຂ ແລະ ປະຖົມປັດໄຈເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການສ້ຳງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ, (2) ກົນໄກການເງິນ ຫລື ວິທີລະດົມທຶນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ, (3) ກົງຈັກການຈັດຕັ້ງ ແລະ ກົນໄກຄຸ້ມຄອງບໍລິການຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດດັ່ງກ່ຳວ ໃຫ້ຍືນຍົງ ແລະ ອື່ນໆ.

3.2.4.2. ຂະແໜງຂົນສົ່ງ

ເປັນຂະແໜງການຍ່ອຍໜຶ່ງຂອງຂະແໜງການໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ທີ່ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ກຳນົດເປັນບູລິມະສິດ. ຕາມຕົວເລກສະຖິຕິຈາກກົມຂົນສົ່ງ, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ໃນ ສປປ ລາວ ມີພາຫະນະຂົນສົ່ງທາງບົກທັງໝົດປະມານ 1,6 ລ້ານຄັນ ແລະ ມີອັດການຂະຫຍາຍຕົວສະເລ່ຍປະມານ 10-12%, ເຊິ່ງເປັນອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ຂ້ອນຂ້ຳງສູງ ແລະ ສູງກວ່ຳອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ; 75% ຂອງພາຫະນະຂົນສົ່ງດັ່ງກ່ຳວແມ່ນລົດຈັກ ແລະ ຫລາຍກວ່ຳ 40% ຂອງພາຫະນະດັ່ງກ່ຳວເຕົ້ຳໂຮມຢູ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ພຶດຕິກຳ ຫລື ຄວາມລົ້ງເຄີຍໃນການເດີນທາງຂອງປະຊາຊົນລາວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະຊາຊົນໃນຕົວເມືອງ ແມ່ນນຳໃຊ້ພາຫະນະສ່ວນຕົວ. ການຍ່ຳງ, ຂີ່ລົດຖີບ ຫລື ນຳໃຊ້ລົດຂົນສົ່ງສາທາລະນະແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍ ເນື່ອງຈາກຫລາຍສາຍເຫດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ: (1) ສະພາບແວດລ້ອມ (ອາກາດຮ້ອນ) ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່ຳງບໍ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພຂອງຜູ້ຍ່ຳງ ຫລື ໃຊ້ລົດຖີບ ແລະ (2) ປະລິມານລົດຂົນສົ່ງສາທາລະນະຍັງມີໜ້ອຍ, ບໍ່ສາມາດໃຫ້ບໍລິການຕາມເວລາ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການຍັງຕ່ຳ, (3) ຄ່ຳບໍລິການຂົນສົ່ງສາທາລະນະຍັງສູງຖ້ຳທຽບກັບຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການ ແລະ ການນຳໃຊ້ລົດຈັກສ່ວນຕົວ ແລະ ອື່ນໆ.

ພາຫະນະຂົນສົ່ງທີ່ໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໃຊ້ນ້ຳມັນທີ່ນຳເຂົ້ຳຈາກຕ່າງປະເທດ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງນຳເຂົ້ຳນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍໃນແຕ່ລະປີ. ໃນປີ 2015 ລວມຍອດມູນຄ່ຳການນຳເຂົ້ຳ ນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟໃນ ສປປ ລາວ ສູງເຖິງ 2.930 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ກວມ 16,6% ຂອງລວມຍອດມູນຄ່ຳສິນຄ້ຳນຳເຂົ້ຳທັງໝົດ ຫລື ເທົ່ຳກັບປະມານ 5,7% ຂອງລວມຍອດມູນຄ່ຳຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຂອງປະເທດໃນປີດັ່ງກ່ຳວ[47]. ຫລາຍກວ່ຳ80% ຂອງນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟດັ່ງກ່ຳວແມ່ນນຳໃຊ້ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ, ໂດຍສະເພາະໃນການຂົນສົ່ງພາກຄົວເຮືອນ, ໝາຍຄວາມວ່ຳ ແມ່ນພາຫະນະສ່ວນຕົວ. ການນຳເຂົ້ຳ ແລະ ນຳໃຊ້ນ້ຳມັນດັ່ງກ່ຳວໄດ້ປະກອບສ່ວນເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຂຶ້ນກັບຕ່າງປະເທດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ຂາດດຸນການຄ້ຳກັບຕ່າງປະເທດເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍໃນແຕ່ລະປີ. ນອກນັ້ນ, ການນຳເຂົ້ຳ ແລະ ນຳໃຊ້ນ້ຳມັນດັ່ງກ່ຳວໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ຍັງເປັນແຫລ່ງປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວທີ່ສຳຄັນໃນ ສປປ ລາວ.

---

47 ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

ນອກນັ້ນ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈຳນວນ ແລະ ການນຳໃຊ້ພາຫະນະສ່ວນຕົວໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນໃນນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ຍັງພາໃຫ້ເກີດມີບັນຫາຫລາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ບັນຫາລົດຕິດ, ບັນຫາອຸປະຕິເຫດທ້ອງຖະໜົນ ແລະ ອື່ນໆ. ຕາມສະຖິຕິຈາກກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ໃນແຕ່ລະປີມີອຸປະຕິເຫດທາງຖະໜົນ ຫລາຍກວ່າ 6.000 ກໍລະນີ, ມີຜູ້ເສຍຊີວິດຫລາຍກວ່າ 1.000 ຄົນ, ບາດເຈັບຫລາຍກວ່າ 16.000 ຄົນ ແລະ ພາຫະນະເປ່ເພເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ. ຈຳນວນອຸປະຕິເຫດດັ່ງກ່າວຍັງມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ ຕາມການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ຈຳນວນພາຫະນະ. ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງກຳນົດເອົາຂະແໜງການຂົນ ສົ່ງໄວ້ສາມໃນຕົວເມືອງເປັນຂົງເຂດບູລິມະສິດໜຶ່ງ, ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່:

- ປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານການຂົນສົ່ງໃນຕົວເມືອງເພື່ອສ້າງເງື່ອນໄຂ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ ແກ່ການຍ່າງ, ການໃຊ້ພາຫະນະຂົນສົ່ງທີ່ບໍ່ໃຊ້ເຄື່ອງຈັກ (ລົດຖີບ) ແລະ ການໃຫ້ບໍລິການລົດຂົນສົ່ງສາທາລະນະ (ລົດເມ); ໂດຍສະເພາະແມ່ນທາງຍ່າງ ແລະ ຂີ່ລົດຖີບທີ່ສະດວກ, ສະບາຍ ແລະ ປອດໄພ; ແລະ ທາງ/ເລນສະເພາະ ລົດຂົນສົ່ງສາທາລະນະ (ລົດເມ) ເພື່ອຫລີກລ່ຽງບັນຫາລົດຕິດ ແລະ ຮັບປະກັນການໃຫ້ການບໍລິການຕາມເວລາ.

- ອອກແບບ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານຕາໜ່າງຖະໜົນຫົນທາງໃຫ້ມີໂຄງສ້າງທີ່ໝັ້ນຄົງ, ທົນທານຕໍ່ໄພ ພິບັດທາງທຳມະຊາດ.

- ປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ສ້າງຄ່ານິຍົມໃຫ້ປະຊາຊົນຫັນມານິຍົມການຍ່າງ, ໃຊ້ພາຫະນະເດີນທາງທີ່ບໍ່ໃຊ້ເຄື່ອງ ຈັກ (ລົດຖີບ) ເພື່ອສຸຂະພາບ ແລະ ລົດຂົນສົ່ງສາທາລະນະ ດ້ວຍການຂະຫຍາຍຕາໜ່າງການບໍລິການ, ປັບປຸງຄຸນນະ ພາບ ແລະ ຄ່າບໍລິການໃຫ້ສົມເຫດສົມຜົນ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ພາຫະນະສ່ວນຕົວ ກໍ່ຄືການນຳເຂົ້າ, ການນຳ ໃຊ້ນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ, ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ແລະ ການປະຢັດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ.

- ສົ່ງເສີມການຜະລິດ, ນຳເຂົ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ພາຫະນະຂົນສົ່ງທີ່ນຳໃຊ້ພະລັງງານສະອາດ ຫລື ພະລັງງານທີ່ມີ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ເຊັ່ນ: ລົດໄຟຟ້າທີ່ນຳໃຊ້ພະລັງງານນ້ຳ ແລະ ພະລັງງານແສງອາທິດ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການນຳເຂົ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ.

3.2.5. ຂະແໜງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່

3.2.5.1. ຂະແໜງພະລັງງານ

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ມີທ່າແຮງທາງດ້ານພະລັງງານສະອາດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ພະລັງງານແສງຕາເວັນ ແລະ ພະລັງງານລົມ. ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຜະລິດ ແລະ ສົ່ງອອກໄຟຟ້າພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງບັນດາປະເທດໃນຂົງເຂດອາຊຽນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະເທດໃກ້ຄຽງ. ນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວຂອງລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເລັ່ງໃສ່ ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າເຂົ້າໃນການຫລຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ພະລັງງານຟອດຊິວ ແລະ ພະລັງງານຈາກແຫລ່ງອື່ນໆ ທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ຄື ເລັ່ງໃສ່ຮັບປະກັນສະຖຽນລະພາບ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານພະລັງງານໃນທ້ອ ງຖິ່ນ ແລະ ຂົງເຂດອາຊຽນ ແລະ ຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສ້າງ ລາຍຮັບເຂົ້າງົບປະມານຂອງລັດ.

ໃນທົ່ວ ສປປ ລາວ ມີເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ດຳເນີນການຜະລິດໄຟຟ້າແລ້ວຈຳນວນ 63 ເຂື່ອນ ລວມກຳລັງຕິດຕັ້ງ 5.172 ເມກາວັດ[48]. ນອກຈາກນີ້, ຍັງມີໂຄງການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າທີ່ຢູ່ໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງ ແລະ ສຶກສາຄວາມ ເປັນໄປໄດ້ຫລາຍໂຄງການໃນທົ່ວປະເທດ. ເຊິ່ງໃນນັ້ນ, ລວມມີໂຄງການກໍ່ສ້າງ ແລະ ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນ ການຜະລິດພະລັງງານທົດແທນ ເຊັ່ນ: ພະລັງງານລົມ, ພະລັງງານຊີວະມວນ ແລະ ແກ໊ສຊີວະພາບ. ລັດຖະບານ

[48] ອີ້ງຈາກປຶ້ມສະຖິຕິໄຟຟ້າ ປີ 2017, ກພຜ..

ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກແບບຍືນຍົງ ແລະ ໄດ້ມີກົດໝາຍວ່າດ້ວຍໄຟຟ້າ (ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2017). ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດໃຫ້ການພັດທະນາໂຄງການໄຟຟ້າພິຈາລະນາ, ເອົາໃຈໃສ່ແລະໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາແລະນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນກັບການພັດທະນາໂຄງການໄຟຟ້າ ເຊັ່ນ: ປ່າໄມ້, ດິນ ແລະ ແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ອື່ນໆ ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດແກ່ປະເທດຊາດ, ສອດຄ່ອງກັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ນອກນັ້ນ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຍັງມີນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມການປະຢັດ ແລະ ອະນຸລັກພະລັງງານ; ສົ່ງເສີມພະລັງງານທາງເລືອກ, ສົ່ງເສີມວຽກງານພັດທະນານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຊີວະພາບ ແລະ ພັດທະນາໄຟຟ້າຊົນນະບົດ: ດັ່ງມີລາຍລະອຽດຕໍ່ໄປນີ້: (1) ນະໂຍບາຍການປະຢັດ ແລະ ອະນຸລັກພະລັງງານເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ທີ່ເປັນຕົ້ນເຫດຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ກໍ່ຄື ເພື່ອສ້າງລາຍຮັບຈາກການແລກປ່ຽນສິນເຊື່ອການກອບໃນຕະຫລາດສາກົນ. ນະໂຍບາຍອະນຸລັກ ແລະ ປະຢັດພະລັງງານ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສຸມໃສ່ຫລາຍຂະແໜງການເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ພາກຕຶກ-ອາຄານທຸລະກິດ, ຂະແໜງຂົນສົ່ງ. ປະຈຸບັນ, ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ໄດ້ປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຮ່າງນະໂຍບາຍການສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ພະລັງງານທີ່ສະອາດ ໃນພາກຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງເພື່ອບັນລຸວິໄສທັດ: "ຫັນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ກາຍເປັນປະເທດປອດມົນລະພິດໃນປີ 2050 ກໍ່ຄື ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການເອື່ອຍອີງການນຳເຂົ້ານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຈາກຟອດຊິວໃນການຂົນສົ່ງ ແລະ ເພື່ອສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ພະລັງງານທີ່ສະອາດເປັນທ່າແຮງຂອງປະເທດ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການພັດທະນາຕາມທິດສີຂຽວ ແລະ ຍືນຍົງ"; (2) ການສົ່ງເສີມພະລັງງານທາງເລືອກດ້ວຍການເສີມຂະຫຍາຍການຮ່ວມມືພາຍໃນ ແລະ ສາກົນ, ພາກພື້ນ, ອາຊຽນ ກ່ຽວກັບວຽກງານສຶກສາ, ສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານລັດຖະກອນ ໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານວິຊາການ, ລົງເລິກວຽກງານຮ່ວມມືສາກົນດ້ານຄວາມປອດໄພ, ແກ້ໄຂບັນຫາສຸກເສີນດ້ານພະລັງງານທາງເລືອກ ເຊັ່ນ: ພະລັງງານນິວເຄຣຍ ແລະ ພະລັງງານໄຮໂດຣເຈນ; (3) ວຽກງານພັດທະນານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຊີວະພາບດ້ວຍການຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງລັດ ທຸກພາກສ່ວນເສດຖະກິດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເພື່ອພັດທະນາການຜະລິດນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟຊີວະພາບ ດ້ວຍຮູບແບບການສົ່ງເສີມການປູກ, ການຜະລິດ, ການປຸງແຕ່ງ ຫລື ປະສົມ, ການຈຳໜ່າຍ, ການເກັບຊື້ວັດຖຸດິບ, ການເຂົ້າຫາແຫລ່ງທຶນ, ການເຂົ້າເຖິງຕະຫລາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຜູ້ປະກອບການ; (4) ວຽກງານສົ່ງເສີມ ແລະ ພັດທະນາໄຟຟ້າຊົນນະບົດ ເພື່ອສະໜອງພະລັງງານໄຟຟ້າທີ່ມີປະສິດທິຜົນ, ປອດໄພ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ສູ້ຊົນໃຫ້ອັດຕາການຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າຂອງຄົວເຮືອນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດບັນລຸ 98%.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສປປ ລາວ ຍັງນຳເຂົ້າໄຟຟ້າຈາກປະເທດໄທ, ສສ.ຫວຽດນາມ ແລະ ສປ.ຈີນ ຢູ່ບາງເຂດ ເນື່ອງຈາກການພັດທະນາຕາໜ່າງສາຍສົ່ງໄຟຟ້າຍັງບໍ່ທັນທົ່ວເຖິງ. ນອກນັ້ນ, ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ພະລັງງານສະອາດ-ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ) ຍັງຕ່ຳ. ພະລັງງານທີ່ໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມາຈາກແຫ່ງອື່ນທີ່ມີຄວາມສະອາດ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໜ້ອຍກວ່າ ເຊັ່ນ: ຊີວະມວນ (Bio-Mass/ຕົ້ນຕໍແມ່ນຟືນ), ຖ່ານໄມ້, ນ້ຳມັນຈາກຟອດຊິວ ແລະ ຖ່ານຫີນ[49] ເນື່ອງຈາກຕາໜ່າງສາຍສົ່ງໄຟຟ້າໃນ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນທົ່ວເຖິງ. ເຊັ່ນດຽວກັບຫລາຍປະເທດໃນອານຸພາກພື້ນແມ່ນນ້ຳຂອງ (GMS), ປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ພະລັງງານ (Energy Intensity) ຍັງບໍ່ທັນສູງ ຖ້າທຽບກັບຫລາຍປະເທດໃນຂົງເຂດອື່ນ. ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ພະລັງງານຕໍ່ລວມຍອດມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ(GDP) ເທົ່າກັບປະມານ 296,21 ໂຕນນ້ຳມັນດິບ/ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ (296,21teo/million$GDP) ໃນປີ 2012[50] ໝາຍຄວາມວ່າຈະຕ້ອງໃຊ້ພະລັງງານເທົ່າກັບ 296,21 ໂຕນນ້ຳມັນດິບ ເພື່ອຜະລິດສິນຄ້າ ຫລື ສະໜອງບໍລິການທີ່ມີມູນຄ່າ 1 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ເນື່ອງຈາກເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ນຳໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ ກໍ່ຄືໃນຫລາຍປະເທດ, ໃນອານຸພາກພື້ນແມ່ນນ້ຳຂອງ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຕັກໂນໂລຊີເກົ່າທີ່ບໍ່ປະຢັດພະລັງງານ.

---

49 The Ministry of Energy and Mine. 2011. Renewable Energy Development Strategy.

50 http://portal.gms-eoc.org/charts/overview/energy-intensity?gid=19.

ສະນັ້ນ, ຂະແໜງພະລັງງານໃນ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງເປັນຂະແໜງການທີ່ມີທ່າແຮງໃນການພັດທະນາຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ. ການຜະລິດ ແລະ ສົ່ງອອກພະລັງງານຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະເປັນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊຸກຍູ້ການພັດທະນາຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງຢູ່ພາຍໃນປະເທດເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງຈະເປັນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນພາລະກິດດັ່ງກ່າວໃນສາກົນອີກດ້ວຍ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງກຳນົດເອົາຂະແໜງພະລັງງານ ເປັນຂະແໜງບຸລິມະສິດຂະແໜງໜຶ່ງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະເລັ່ງໃສ່:

- ຊຸກຍູ້-ສົ່ງເສີມການສ້າງກົນໄກພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຂະແໜງການໄຟຟ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງດ້ານລົບ ກໍ່ຄື ຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມເປັນທຳໃນການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກໂຄງການພັດທະນາໄຟຟ້າ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ ການອອກແບບ ແລະ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ການກໍ່ສ້າງລະບົບສາຍສົ່ງ, ການຄຸ້ມຄອງ-ບໍລິຫານນ້ຳ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ອື່ນໆ.

- ຂະຫຍາຍຕາໜ່າງຂ່າຍໄຟຟ້າ (ລະບົບສາຍສົ່ງ)ໃຫ້ກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ, ເຊື່ອມຈອດກັນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ,ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ສ້າງລະບົບສາຍສົ່ງແຫ່ງຊາດເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການລົງທຶນ, ຮັບປະກັນສະຖຽນລະພາບ ແລະ ການກະຈາຍໄຟຟ້າຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

- ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງລັດ, ເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເຂົ້າໃນການຜະລິດໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ, ພະລັງງານແສງຕາເວັນ ແລະ ພະລັງງານລົມ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານພະລັງງານຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດທີ່ນັບມື້ນັບສູງຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ການປັບປຸງກົດໝາຍ, ລະບຽບການ, ກົນໄກການປະສານງານ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ດຶງດູດນັກລົງທຶນ.

- ເສີມຂະຫຍາຍ ການຮ່ວມມືກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນໃນການສຶກສາ, ສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານລັດຖະກອນ ໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານວິຊາການ, ລົງເລິກວຽກງານຮ່ວມມືສາກົນດ້ານຄວາມປອດໄພ, ແກ້ໄຂສຸກເສີນດ້ານພະລັງງານທາງເລືອກ ເຊັ່ນ: ພະລັງງານນິວເຄຣຍ ແລະ ພະລັງງານໄຮໂດຣເຈນ.

- ຍົກສູງປະສິດທິພາບການນຳໃຊ້ພະລັງງານທີ່ສະອາດ ໂດຍການຊຸກຍູ້ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການຜະລິດ, ນຳໃຊ້ເຄື່ອງໃຊ້ອຸປະກອນການຜະລິດ, ພາຫະນະຂົນສົ່ງ, ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ປະຢັດພະລັງງານ ແລະ ຈຳກັດການນຳເຂົ້າເຄື່ອງໃຊ້, ອຸປະກອນການຜະລິດພາຫະນະຂົນສົ່ງ, ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ສິ້ນເປືອງພະລັງງານ.

- ຫລຸດຜ່ອນປະລິມານການນຳໃຊ້ພະລັງງານທີ່ບໍ່ສະອາດ ເຊັ່ນ: ພະລັງງານຊີວະມວນ (ຝືນ, ຖ່ານໄມ້ ແລະ ອື່ນໆ) ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ ດ້ວຍການເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ພະລັງງານທີ່ສະອາດ.

- ສະໜອງພະລັງງານໄຟຟ້າທີ່ມີປະສິດທິຜົນ, ປອດໄພ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ສູ້ຊົນໃຫ້ອັດຕາການຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າຂອງຄົວເຮືອນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດບັນລຸ 98%.

- ປຸກຈິດສຳນຶກ, ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືທາງເສດຖະກິດ (ກົນໄກລາຄາ ຫລື ອາກອນ) ແລະ ເຜີຍແຜ່ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພ້ອມທັງເຊື່ອມສານກັບບັນດາຂະແໜງການຕ່າງໆ ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນນຳໃຊ້ພະລັງງານຢ່າງປະຢັດ, ມີປະສິດ

ທີ່ພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມຈຳເປັນໃນການຜະລິດ ແລະ ສະໜອງກໍ່ຄືການຫລຸດຜ່ອນການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ.

3.2.5.2. ຂະແໜງບໍ່ແຮ່

ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ເປັນຂະແໜງໜຶ່ງ ທີ່ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ເພາະເປັນຂະແໜງການທີ່ສ້າງລາຍຮັບເຂົ້າງົບປະມານຂອງລັດ. ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີວິໄສທັດໃນການພັດທະນາແຮ່ທາດແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໃຫ້ໄປຕາມທິດສີຂຽວ ແລະ ຍືນຍົງ ໂດຍໄດ້ວ່າງຍຸດທະສາດການພັດທະນາແຮ່ທາດ ແລະ ນຳໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮ່ທາດ (ສະບັບປັບປຸງໃໝ່) ທີ່ກຳນົດໃຫ້ການພັດທະນາແຮ່ທາດ ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ແຜນພັດທະນານຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບຮອບດ້ານ, ເອົາໃຈໃສ່ການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມປອດໄພ-ສຸຂະພາບຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ; ສ້າງແຜນການປິດບໍ່ ແລະ ຟື້ນຟູເນື້ອທີ່ເຂດບໍ່ແຮ່ໃຫ້ສາມາດນຳໃຊ້ຄືນ, ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ ໂດຍສົ່ງເສີມການປຸງແຕ່ງແຮ່ທາດພາຍໃນປະເທດໃຫ້ເປັນຜະລິດຕະພັນສຳເລັດຮູບ ຫລື ເຄິ່ງສຳເລັດຮູບ ແລ້ວຈຶ່ງສົ່ງອອກ ເພື່ອເພີ່ມມູນຄ່າທາງເສດຖະກິດ, ປະກອບສ່ວນໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ປະຊາຊົນນັບມື້ນັບຫລາຍຂຶ້ນ.

ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ເລັ່ງໃສ່ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ຕາມແນວທາງນະໂນບາຍຂອງລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ໂດຍສະເພາະຈະເລັ່ງໃສ່ ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການສ້າງກົນໄກພັດທະນາໂຄງການບໍ່ແຮ່ແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງກວ້າງຂວາງເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງດ້ານລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ຄື ຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມເປັນທຳໃນການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການພັດທະນາບໍ່ແຮ່.

3.2.6. ຂະແໜງຖະແຫລງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ

3.2.6.1. ຂະແໜງຖະແຫລງຂ່າວ

ເປັນຂະແໜງການຢ່ອຍໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນໃນການຊຸກຍູ້ການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ທົ່ວປະເທດມີສະຖານີວິທະຍຸກະສາຍສຽງທັງໝົດ 63 ສະຖານີ. ໃນນັ້ນ, ຢູ່ສູນກາງມີ 11 ສະຖານີ, ຢູ່ແຂວງມີ 19 ສະຖານີ ແລະ ຢູ່ເມືອງມີ 33 ສະຖານີ. ຄົ້ນວິທະຍຸກະຈາຍສຽງລວມ 95% ຂອງພື້ນທີ່ທົ່ວປະເທດ. ມີສະຖານີໂທລະພາບທັງໝົດ 37 ສະຖານີ; ໃນນັ້ນຢູ່ສູນກາງມີ 9 ສະຖານີ, ຢູ່ແຂວງມີ 17 ສະຖານີ ແລະ ຢູ່ເມືອງມີ 11 ສະຖານີ; ສາມາດສົ່ງສັນຍານພາກພື້ນດິນກວມ 80% ຂອງພື້ນທີ່ທົ່ວປະເທດ ແລະ ຜ່ານດາວທຽມກວມ 100%. ສື່ສິ່ງພິມທັງໝົດ 127 ສະບັບ, ໃນນັ້ນ ມີໜັງສືພິມ 27 ສະບັບ ມີໜັງສືພິມລາຍວັນ 11 ສະບັບ. ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດເອົາວຽກງານຖະແຫລງຂ່າວເປັນຂະແໜງການບຸລິມະສິດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່: (1) ປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຜ່ານລາຍການວິທະຍຸ, ໂທລະພາບ ແລະ ສື່ສິ່ງພິມຕ່າງໆ, (2) ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າໃນການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ສົ່ງເສີມການການຜະລິດ, ການຕະຫລາດ, ການຂາຍ ແລະ ການບໍລິໂພກຜະລິດຕະພັນສະອາດເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, (3) ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ ເພື່ອດຶງດູດນັກທ່ອງທ່ຽວມາດຳເນີນກິດຈະການທ່ອງທ່ຽວໃນ ສປປ ລາວ ແລະ (4) ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ນັ້ນດານະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳຕ່າງໆຂອງພັກ ແລະ ລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ປະຊາຊົນ, ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຮັບຮູ້ ແລະ ນຳໄປຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ໜ້າທີ່ວຽກງານຂອງຕົນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ.

3.2.6.2. ຂະແໜງວັດທະນະທຳ

ເປັນຂະແໜງການຍ່ອຍໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງຄວາມເປັນເອກກະລັກຂອງຊາດ. ວັດທະນະທຳຕິດພັນກັບຫລາຍຂະແໜງການບູລິມະສິດຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ຂະແໜງທ່ອງທ່ຽວ, ຖະແຫລງຂ່າວ ແລະ ເຄຫາ-ຜັງເມືອງ. ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ, ວັດທະນະທຳເປັນຂະແໜງການໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ໂດຍສະເພາະຈະສຸມໃສ່: (1) ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການທ່ອງທຽ່ວ ເພື່ອສ້າງກິດຈະກຳ ແລະ ພັດທະນາສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທາງປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງຊາດໃຫ້ມີຄວາມຫລາກຫລາຍ ແລະ ຈົບງາມ ເພື່ອດຶງດູດນັກທ່ອງທ່ຽວມາທ່ອງທ່ຽວໃນ ສປປ ລາວ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ; (2)ປະສານສົມທົບກັບວຽກງານຖະແຫລງຂ່າວເພື່ອເຜີຍແຜ່ວັດທະນະທຳແລະວິຖີການດຳລົງຊີວິດທີ່ເປັນເອກກະລັກຂອງຊາດ, ສຶກສາອົບຮົມໃຫ້ປະຊາຊົນລາວມີຊີວິດແບບລຽບງ່າຍ, ປະຢັດມັດທະຍັດ, ຖະໜອມຖ່ອມຕົນ, ມີຈິດໃຈເອື້ອເຟື້ອເພື່ອແຜ່ ແລະ ຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ອື່ນ, ເຄົາລົບ ແລະ ໃຫ້ກຽດແຂກທີ່ມາຢຽມຢາມ ແລະ (3) ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງໃນການອອກແບບຕົວເມືອງ, ອາຄານສະຖານທີ່ ແລະ ປະດັບປະດາຕົວເມືອງໃຫ້ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານສິລະປະວັດທະນະທຳທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຊາດລາວ.

3.2.6.3. ຂະແໜງທ່ອງທ່ຽວ

ເປັນຂະແໜງການທີ່ສະອາດ, ເປັນມິດຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເປັນຂະແໜງການທີ່ຕິດພັນ, ເປັນໃຈກາງ ແລະ ຊຸກຍູ້ຫລາຍຂະແໜງການເປັນຕົ້ນແມ່ນຂະແໜງຂົນສົ່ງ, ຫັດຖະກຳ, ກະສິກຳສະອາດ, ໂຮງແຮມ, ຣີສອດ, ເຮືອນພັກ, ຮ້ານອາຫານ ແລະ ອື່ນໆ. ເພາະສະນັ້ນ, ຂະແໜງທ່ອງທ່ຽວ ຈຶ່ງເປັນຂະແໜງການໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມຄາມາດສູງໃນການຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ໃຫ້ລາປະຊາຊົນທັງໃນຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ. ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ມີທິວທັດທຳມະຊາດສວຍສົດງົດງາມ, ມີຮ່ອງຮອຍປະຫວັດສາດທີ່ເກົ່າແກ່, ມີຄວາມຫລາກຫລາຍທາງດ້ານສິລະປະ-ວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ. ເພາະສະນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງເປັນປະເທດທີ່ມີທ່າແຮງສູງໃນການພັດທະນາເປັນແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳທີ່ມີຄວາມຄຽກຄ້ອງກັອງການສູງ ແລະ ມີທ່າອ່ຽງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ລັດຖະບານ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍໃນການສົ່ງເສີມ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການຄຸ້ມຄອງອະນຸລັກເຂດສະຫງວນ, ການອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ສົ່ງເສີມຮີດຄອງປະເພນີ້ອັນດີງາມຂອງບັນດາເຜົ່າແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ.

ໃນປີ 2018 ທົ່ວປະເທດມີແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທັງໝົດປະມານ 2.237 ແຫ່ງ. ໃນນັ້ນ, ເປັນແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງວັດທະນະທຳ 575 ແຫ່ງ, ແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ 1.331 ແຫ່ງ ແລະແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງປະຫວັດສາດ [illegible] ແຫ່ງ; ໄດ້ເປີດບໍລິການແລ້ວ 896 ແຫ່ງ, ສຳຫລວດແລ້ວ 891 ແຫ່ງ, ພັດທະນາແລ້ວ 366 ແຫ່ງ; ມີບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວທັງໝົດ 422 ບໍລິສັດ, ມີໂຮງແຮມ 569 ແຫ່ງ, ມີຫ້ອງນອນປະມານ 21.836 ຫ້ອງ; ເຮືອນພັກ ແລະ ຣີສອດ 2.165 ແຫ່ງ, ມີຫ້ອງນອນ 50.600 ຫ້ອງ; ມີຮ້ານອາຫານ ແລະ ພັດຕະຄານ 2.360 ແຫ່ງ ແລະ ສະຖານບັນເທີງປະມານ 249 ແຫ່ງ ແລະ ມີນັກທ່ອງທ່ຽວຕ່າງປະເທດ ເຂົ້າມາທ່ອງທ່ຽວປະເທດລາວທັງໝົດ 3,8 ລ້ານຄົນ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບ 648 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ[51].

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ທ່າແຮງດ້ານການທ່ອງທ່ຽວໃນ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການຂຸດຄົ້ນ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ເຕັມອັດຕາ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ທ່າແຮງດ້ານການທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ. ຕາມ

[illegible] ໃນພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ, ກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ.

ຂໍ້ມູນຈາກກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ. ປະຈຸບັນມີພຽງປະມານ 20% ຂອງແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທັງໝົດທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ ເປີດບໍລິການທີ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ. ນອກນັ້ນ, ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ການທ່ອງທ່ຽວໃນ ສປປ ລາວ ກໍ່ຍັງບໍ່ທັນກວ້າງຂວາງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ; ນັກທ່ອງທ່ຽວຫລາຍປະເທດຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈັກ ສປປ ລາວ, ກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວຍັງບໍ່ທັນຫລາກຫລາຍ ແລະ ປະທັບໃຈນັກທ່ອງທ່ຽວ ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການບໍ່ທັນສູງ ແລະ ບໍ່ທັນໄດ້ຕາມມາດຕະຖານ, ການຜະລິດເຄື່ອງຫັດຖະກຳ ແລະ ສະບຽງອາຫານ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການທ່ອງທ່ຽວຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວຫລາຍແຫ່ງຍັງບໍ່ທັນຮັບປະກັນປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ອື່ນໆ.

ເພາະສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງກຳນົດເອົາ ການສົ່ງເສີມການພັດທະນາຂະແໜງທ່ອງທ່ຽວເປັນຂະແໜງບຸລິມະສິດໜຶ່ງ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະເລັ່ງໃສ່:

- ເພີ່ມທະວີການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພັດທະນາກິດຈະກຳ ແລະ ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມຫລາກຫລາຍ ແລະ ສວຍສົດງົດງາມ. ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ນ້ຳຕົກຕາດ, ປ່າໄມ້, ແມ່ນ້ຳ, ຖ້ຳ, ວັດວາອາຮາມ, ຮີດຄອງປະເພນີ, ວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ອື່ນໆເພື່ອແກ່ຍາວໄລຍະເວລາພັກເຊົ່າຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວ.

- ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ທົ່ວໂລກຮັບຮູ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ເພື່ອດຶງດູດນັກທ່ອງທ່ຽວໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນມາທ່ອງທ່ຽວໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ກໍ່ຄື ເພື່ອສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ.

- ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການ ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ຕິດພັນໃຫ້ໄດ້ມາດຕະຖານ ເຊັ່ນ: ບໍລິການຂົນສົ່ງໂດຍສານ, ບໍລິການໂຮງແຮມ, ເຮືອນພັກ-ຣີສອດ, ຮ້ານອາຫານ, ສະຖານບັນເທີງຕ່າງໆດ້ວຍການສະໜອງການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ເພີ່ມທັກສະໃຫ້ແກ່ພະນັກງານໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ.

- ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ກະສິກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳເພື່ອຊຸກຍູ້ການຜະລິດສະບຽງອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງທີ່ລະນຶກ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການທ່ອງທ່ຽວໃຫ້ພຽງພໍທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ, ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ເພື່ອປັບປຸງເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວໃຫ້ມີຄວາມສະດວກປອດໄພ; ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນການຈັດສັນຂອບເຂດການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບສູງສຸດ; ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງວັດທະນາທຳ ສ້າງກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວທາງວັດທະນະທຳໃຫ້ມີຄວາມຫລາກຫລາຍ ແລະ ປະທັບໃຈແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ ເພື່ອແກ່ຍາວເວລາ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍດ້ວຍຄວາມພໍໃຈຂອງບັນດານັກ ທ່ອງທ່ຽວ ເພື່ອເພີ່ມມູນຄ່າທາງເສດຖະກິດ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ.

- ປະສານສົມທົບກັບບັນດາຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ, ພາກສ່ວນບໍລິການຂົນສົ່ງໂດຍສານ, ສະຖານທີ່ພັກແຮມ, ຮ້ານອາຫານ-ກິນດື່ມ, ບໍລິການທ່ອງທ່ຽວປະເພດອື່ນໆ ນຳໃຊ້ພະລັງ ງານແບບປະຢັດ ແລະ ນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນທີ່ສະອາດ ແລະ ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສົ່ງເສີມການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

- ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານເມືອງທ່ອງທ່ຽວ, ແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ສະຖານບໍລິການການທ່ອງທ່ຽວ (ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ, ໂຮງແຮມ, ຣີສອດ, ເຮືອນພັກ, ຮ້ານອາຫານ ແລະ ສະຖານບັນເທີງ) ສີຂຽວ; ໝາຍຄວາມວ່າ ສ້າງມາດຕະຖານ, ດຳເນີນການປະເມີນ, ອອກໃບຢັ້ງຢືນ ແລະ ສົ່ງເສີມການໃຊ້ບໍລິການສະຖານບໍລິການທ່ອງທ່ຽວສີຂຽວດັ່ງກ່າວ.

- ຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມການພັດທະນາ, ການຄຸ້ມຄອງການທ່ອງທ່ຽວ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກວ້າງຂວາງຈາກປະຊາຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໃນເຂດທ່ອງທ່ຽວນັ້ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ, ລາຍຮັບ ແລະ ຮັບປະກັນການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດທີ່ໝັ້ນຄົງຂອງປະຊາຊົນ, ຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ເປັນທຳ.

3.2.7. ຂະແໜງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ

ເປັນຂໍ້ກຸນແຈທີ່ສຳຄັນໃນການຊຸກຍູ້ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ກໍ່ຄື ການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນພັດທະນາລະບົບຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດແລະເຕັກໂນໂລຊີຂຶ້ນ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າ-ວິໄຈ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດ. ລັດຖະບານໄດ້ສ້າງຕັ້ງກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າຂຶ້ນຫລາຍສະຖາບັນ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າທີ່ເປັນເອກກະລາດ (ລະດັບກະຊວງ) ແລະ ຂຶ້ນກັບຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອຮັບໃຊ້ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ແຜນຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ສະຖະບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດ-ການຄ້າ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍການພັດທະນາ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ-ປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າພະລັງງານທົດແທນ, ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ແລະ ສະຖາບັນອື່ນໆ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການພັດທະນາລະບົບການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີໃນ ສປປ ລາວ ກໍ່ຍັງຂ້ອນຂ້າງໃໝ່, ບໍ່ທັນເປັນລະບົບ, ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ. ບັນດາສະຖາບັນ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າຕ່າງໆ ທີ່ລັດຖະບານສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຍັງຂາດນັກຄົ້ນຄວ້າທີ່ມີປະສົບການສູງ, ຂາດງົບປະມານໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຂາດເຄື່ອງມືປະສານງານທີ່ເຂັ້ມແຂງ. ເພາະສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ກຳນົດເອົາຂະແໜງຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເປັນຂະແໜງການບູລິມະສິດຂະແໜງໜຶ່ງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະສຸມໃສ່:

- ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດຂອງເຄືອຂ່າຍຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ; ເຊິ່ງຈະເປັນຈຸດປະສານງານລະຫວ່າງບັນດາມະຫາວິທະຍາໄລ, ສະຖາບັນ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າຂອງກະຊວງຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້, ສູນຄົ້ນຄວ້າພະລັງງານທົດແທນ ຂອງກະຊວງພະລັງງານ-ບໍ່ແຮ່, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະຖາບັນອື່ນໆທີ່ເປັນສະມາຊິກເຄືອຂ່າຍດັ່ງກ່າວ.

- ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃນດ້ານການຄົ້ນຄວ້າໃຫ້ແກ່ບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າ, ສະຖາບັນ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າທີ່ເປັນສະມາຊິກຂອງເຄືອຂ່າຍຄົ້ນຄວ້າເພື່ອຮັບໃຊ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ.

- ຄົ້ນຄວ້າ, ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກການເງິນ ເພື່ອສະໜອງງົບປະມານໃຫ້ວຽກງານຄົ້ນຄວ້າຮັບໃຊ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ພຽງພໍ. (ອາດສ້າງເປັນປະຕູໜຶ່ງໃນກອງທຶນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຫລື ກອງທຶນສິ່ງເສີມການຄົ້ນຄວ້າ).

- ຄົ້ນຄວ້າ-ຖອດຖອນບົດຮຽນກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ, ວິທະຍາສາດ, ເຕັກນິກ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳສີຂຽວທີ່ດີຂອງສາກົນ ແລະ ຕ່າງປະເທດມາປັບປຸງ ແລະ ນຳໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບຕົວຈິງຂອງ ສປປ ລາວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນນະໂຍບາຍ, ວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳໃນຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການບຸລິມະສິດຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ: ຂະແໜງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້, ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່, ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ແລະ ອື່ນໆ.

- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຫົວຂໍ້, ໂຄງການ ແລະ ແຜນງານຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ, ວິທະຍາສາດ, ເຕັກນິກ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສ້າງນະວັດຕະກຳ ເພື່ອສະໜັບສະໜຸນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ກໍ່ຄື ເພື່ອສະໜັບສະໜຸນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ.

- ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນຳເຂົ້າເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ, ເປັນມິດຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຈາກຕ່າງປະເທດມາປັບປຸງ ແລະ ນຳໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ.

- ເຊື່ອມສານຜົນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກສາກົນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ, ຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ.

3.3. ຂະແໜງການສະໜັບສະໜຸນ

ນອກຈາກ 4 ຂົງເຂດ ແລະ 7 ຂະແໜງການຈຸດສຸມຂ້າງເທິງແລ້ວຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ 5 ຂະແໜງການສະໜັບສະໜຸນ ຫລື ປັ່ນອ້ອມດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

3.3.1. ຂະແໜງການເງິນ

ນອກຈາກການສະໜອງງົບປະມານແລ້ວ ນະໂຍບາຍການເງິນຍັງເປັນເຄື່ອງມືທີ່ສຳຄັນໃນການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງຖືເອົາຂະແໜງການເງິນເປັນຂະແໜງການສະໜັບສະໜຸນໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເລັ່ງໃສ່ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມ: (1) ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອາກອນສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການສ້າງມົນລະພິດ, ສິ່ງເສດເຫລືອ ແລະ ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ; (2) ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍການເງິນສົ່ງເສີມການປະຢັດພະລັງງານ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃຫ້ກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳແລະ (3) ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍການເງິນສະໜັບສະໜຸນການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກຜະລິດຕະພັນສີຂຽວ-ເປັນມິດຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊັ່ນ: ຫລຸດຜ່ອນ ຫລື ຍົກເວັ້ນພາສີນຳເຂົ້າເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຫລຸດຜ່ອນ ຫລື ຍົກເວັ້ນອາກອນການຜະລິດ ແລະ ການຊຸກໃຊ້ຜະລິດຕະພັນສີຂຽວ ແລະ ອື່ນໆ, (4) ໃຫ້ບຸລິມະສິດແຕ່ຜະລິດຕະພັນສີຂຽວ, ຜູ້ຜະລິດສິນຄ້າ ແລະ ສະໜອງບໍລິການສີຂຽວໃນຂະບວນການຈັດຊື້-ຈັດຈ້າງຂອງລັດ.

3.3.2. ຂະແໜງທະນາຄານ

ເຊັ່ນດຽວກັບນະໂຍບາຍການເງິນ, ນະໂຍບາຍເງິນຕາກໍ່ເປັນເຄື່ອງມືທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ສູງໃນການສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ເລັ່ງໃສ່ຊຸກຍູ້ ສົ່ງເສີມການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍເງິນຕາ ທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່: (1) ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ບັນດາວິສາຫະກິດຕ່າງໆ ເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງເງິນກູ້ດອກເບ້ຍ ຕ່ຳ ແລະ ໄລຍະຍາວ ເພື່ອນຳເຂົ້າອຸປະກອນການຜະລິດ, ເຄື່ອງຈັກ, ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມສູງຈາກຕ່າງປະເທດ, (2) ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງ ແຫລ່ງທຶນດອກເບ້ຍຕ່ຳຂອງບັນດາວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ເພື່ອຂະຫຍາຍກິດຈະການລົງທຶນຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ຕິດພັນກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ, (3) ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ເຄື່ອນ ໄຫວຂອງກອງທຶນການເງິນຈຸລະພາກ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງທຶນຂອງທຸລະກິດຄ ອບ ຄົວ ແລະ ອື່ນໆ.

3.3.3. ຂະແໜງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ

ເປັນຂະແໜງການທີ່ມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການສະໜັບສະໜູນການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນໄລຍະຍາວ. ຍຸດທະ ສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມ: (1) ປູກຈິດສຳນຶກໃຫ້ແກ່ນັກນັກຮຽນ-ນັກສຶກສາ ແລະການເຊື່ອມສານການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນຫລັກສູດການຮຽນ-ການສອນໃນໂຮງຮຽນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມ, (2) ປະສານສົມທົບກັບພາກວິສາຫະກິດ ພັດທະນາຫລັກສູດການຮຽນວິຊາຊີບ ສາຂາທີ່ຕິດພັນການເຕີບໂຕສີຂຽວ/ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເຊັ່ນ: ການບໍລິຫານການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ, ການຜະລິດກະສິກຳສະອາດ, ກະສິກຳອິນ ຊີ ແລະ ອື່ນໆ ເພື່ອສະໜອງແຮງງານທີ່ມີຄຸນນະພາບໃຫ້ແກ່ການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນບັນດາໂຮງຮຽນອາຊີວະສຶກສາ, (3) ສ້າງຫລັກສູດ ແລະ ເປີດສາຂາວິຊາຮຽນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ/ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເຊັ່ນ: ເສດຖະກິດສິ່ງແວດລ້ອມ, ການຄຸ້ມຄອງຊັບ ພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ອື່ນໆໃນໂຮງຮຽນມະຫາວິທະຍາໄລຕ່າງໆ ແລະ (4) ເພີ່ມການຄົ້ນຄວ້າ-ວິໄຈວິທະຍາສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ ກ່ຽວຂອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

3.3.4. ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ

ເປັນຂະແໜງການໜຶ່ງທີ່ມີບົດບາດສຳຄັນໃນການສະໜັບສະໜູນການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ຍຸດທະສາດການເຕີບ ໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະສຸມໃສ່: (1) ປະສານສົມທົບກັບວິສາຫະກິດສ້າງຫລັກສູດການຝຶກອົບຮົມວິຊາ ຊີບໄລຍະສັ້ນ ໃນຂະແໜງການທີ່ຕິດພັນກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເຊັ່ນ: ການປຸງແຕ່ງອາຫານ, ການບໍລິການໂຮງແຮມ, ການຕຳຫູກ-ທໍໄໝ, ການຜະລິດເຄື່ອງຫັດຖະກຳ ແລະ ອື່ນໆໃນສູນຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບຕ່າງໆ ເພື່ອສະໜອງແຮງງານ ທີ່ມີສີມືໃຫ້ກັບພາກວິສາຫະກິດໃຫ້ພຽງພໍທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະເລັ່ງໃສ່ປະຊາ ຊົນຜູ້ທຸກຍາກໃນຊົນນະບົດ, ແມ່ຍິງ, ຊົນຊາດ-ຊົນເຜົ່າ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ (2) ສ້າງສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານແຮງ ງານ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ກັບວິສາຫະກິດທີ່ຕ້ອງການແຮງງານ ແລະ ຜູ້ອອກແຮງງານທີ່ຊອກຫາວຽກເຮັດງານ ທຳ, (3) ຂະຫຍາຍອັດຕາການປົກຫຸ້ມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂອງລະບົບປະກັນສັງຄົມໃຫ້ກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ, (4) ເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອສຸກເສີນແກ່ຜູ້ປະສົບ ເຄາະຮ້າຍຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ອື່ນໆ.

3.3.5. ສາທາລະນະສຸກ

ເປັນຂະແໜງການບຸລິມະສິດຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ເຖິງປະຈຸບັນ, ຍ້ອນການເອົາໃຈໃສ່ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ການພັດທະນາຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ປະສົບຜົນສຳເລັດໃຫຍ່ຫລວງພໍສົມຄວນ: ໂດຍສະເພາະແມ່ນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກນັບມື້ນັບໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ລະດັບການພັດທະນາຂະແໜງການນີ້ຍັງຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳເມື່ອທຽບກັບຫລາຍປະເທດອ້ອມຂ້າງ. ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ເດັກກໍ່ຄືອັດຕາການຂາດໂພສະນາການຂອງປະຊາຊົນຍັງສູງ ແລະ ອັດຕາການເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມຍັງຕ່ຳ. ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງກຳນົດຂະແໜງສາທາລະນະສຸກ ເປັນຂະແໜງສະໜັບສະໜຸນໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈະສຸມໃສ່: (1) ວຽກງານໂພສະນາການ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການຂາດສານອາຫານຂອງປະຊາຊົນ, (2) ການເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການເຈັບເປັນຂອງປະຊາຊົນ, (3) ຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ, (4) ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກທີ່ມີຄຸນນະພາບ.

ຕາຕະລາງສະຫລຸບຫຍໍ້ຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການຈຸດສຸມ ແລະ ຂະແໜງການປິ່ນອ້ອມ ຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຄັດຕິດໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 1.

ພາກທີ IV

ກົນໄກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງສປປລາວ

ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໃຫ້ປະກົດຜົນສຳເລັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ກໍ່ຄື ຊຸກຍູ້ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ໄປຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ສະເໜີມາດຕາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ່າງໆດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

4.1. ກົນໄກການດ້ານການຈັດຕັ້ງ

- **ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ:** ຕາມຄວາມຈິງແລ້ວ, ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍມະຕິຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ X ຂອງພັກ, ວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ອອກຂໍ້ຕົກລົງສະບັບເລກທີ 95/ນຍ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2016 ວ່າດ້ວຍການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ; ໂດຍມີ ທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ລັດຖະມົນຕີກະຊວງການເງິນ ເປັນປະທານ, ລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຮອງປະທານ, ຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ລັດຖະມົນຕີຂອງບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈຳນວນໜຶ່ງ ເປັນຄະນະ. ຄະນະຊີ້ນຳດັ່ງກ່າວມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຊີ້ນຳລວມວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ສຳເລັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດໃນແຕ່ລະໄລຍະ, ພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົາບັນດານະໂຍບາຍທີ່ຕິດພັນກັບວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ວຽກງານການກຳນົດກອບແນວຄວາມຄິດດ້ານນະໂຍບາຍການພັດທະນາການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ, ວຽກງານສ້າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ວຽກອື່ນໆທີ່ປຶ້ນອ້ອມ.

ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບດັ່ງກ່າວໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງກອງເລຂາຊ່ວຍວຽກຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເຊິ່ງມີທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຫົວໜ້າ, ທ່ານຮອງຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຮອງຫົວໜ້າກອງເລຂາ ແລະ ບັນດາຮອງລັດຖະມົນຕີຂອງກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຈຳນວນໜຶ່ງ ເປັນຄະນະ ແລະ ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊ່ວຍວຽກກອງເລຂາວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ; ໂດຍທ່ານຫົວໜ້າກົມແຜນການ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຫົວໜ້າ, ຮອງຫົວໜ້າກົມການເງິນຕ່າງປະເທດ, ກະຊວງການເງິນ ແລະ ຮອງຫົວໜ້າສູນຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ (ປະຈຸບັນແມ່ນຮັກສາການຫົວໜ້າສູນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ), ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຮອງ ແລະ ຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການຂອງບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຈຳນວນໜຶ່ງ ເປັນຄະນະ. ຄະນະຊ່ວຍວຽກກອງເລຂາດັ່ງກ່າວມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່: (1) ຄົ້ນຄວ້າ, ເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ປະສານກັບຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໃນການກະກຽມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ສຳເລັດຕາມການຊີ້ນຳຂອງຄະນະຊີ້ນຳ ແລະ ກອງເລຂາໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ທັນຕາມກຳນົດເວລາ, (2) ກຳນົດ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າບັນດາຫົວຂໍ້ວິທະຍາສາດຕ່າງໆທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອສາມາດນຳມາເປັນຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ການວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ, (3) ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ປະຕິບັດແຜນວຽກທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນຂອບເຂດແນວຄວາມຄິດດ້ານນະໂຍ ບາຍການພັດທະນາການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ທັນຕາມກຳນົດເວລາ, (4) ຊີ້ນຳຈັດກອງປະຊຸມ, ສຳມະນາວິຊາການ ແລະ ເຜີຍແຜ່ກ່ຽວກັບການເຊື່ອມສານວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນແຕ່ລະໄລຍະ ແລະ ຕາມໜ້າວຽກຂອງຕົນຮັບຜິດຊອບ

ຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ, (5) ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານ ແລະ ແຜນງົບປະມານຂອງໜ່ວຍງານຕົນຢ່າງລະອຽດ ແລະ ແທດເໝາະກັບຕົວຈິງ ແລະ (6) ປະຕິບັດໜ້າທີ່ອື່ນໆ ຕາມການມອບໝາຍຂອງກອງເລຂາ. ແຕ່ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນ ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວດັ່ງກ່າວ ຍັງບໍ່ທັນມີຫ້ອງການປະຈຳການ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຍັງເຮັດໃຫ້ ການປະສານງານ ແລະ ຊຸກຍູ້ວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ. ລາຍລະອຽດໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ທີ 2.

- **ຄະນະຮັບຜິດຊອບສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ:** ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວດັ່ງກ່າວ ໄດ້ອອກຂໍ້ຕົກລົງ ສະບັບເລກທີ 01/ຄຊຕຂ, ລົງວັນທີ 19 ເມສາ 2017ວ່າດ້ວຍການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຮັບຜິດຊອບສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ; ໂດຍມີທ່ານຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຫົວໜ້າ, ຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ຮອງຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຮອງ ແລະ ຮອງລັດຖະ ມົນຕີຂອງກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຈຳນວນໜຶ່ງ ເປັນຄະນະ. ຄະນະຮັບຜິດຊອບສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ດັ່ງກ່າວມີໜ້າທີ່: (1) ຊີ້ນຳ ແລະ ນຳພາການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ສຳເລັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ທັນເວລາ, (2) ສະເໜີຄະນະຊີ້ນຳ ລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົາຮ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ, (3) ສະເໜີຮ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເຂົ້າກອງປະຊຸມລັດຖະບານ ຕາມການຕົກລົງເຫັນດີຂອງຄະນະຊີ້ນຳ ລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ; (4) ສະເໜີນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົາຍຸດທະສາດການ ເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມການຕົກລົງເຫັນດີຂອງກອງປະຊຸມລັດຖະບານ ແລະ (5) ຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດວຽກງານອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບດັ່ງກ່າວ ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງກອງເລຂາຄະນະຮັບຜິດຊອບຮ່າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ; ໂດຍມີທ່ານຫົວໜ້າກົມແຜນການ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຫົວໜ້າ, ຫົວໜ້າ ສູນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນຮອງ ແລະ ບັນດາທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການຂອງບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການຈຳນວນໜຶ່ງ ເປັນຄະ ນະ. ກອງເລຂາຄະນະຮັບຜິດຊອບສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍໃນການຮ່າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ສຳເລັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ, ທັນກັບເວລາ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງ ຄົມຂອງປະເທດ ຕາມຄຳເຫັນຂອງບັນດາຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຕາມການຊີ້ນຳຂອງຄະນະ ຊີ້ນຳການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ຄະນະຮັບຜິດຊອບສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນ ຄະນະສະເພາະກິດ ແລະ ຈະສິ້ນສຸດລົງເມື່ອຍຸດທະສາດໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດໃຊ້ຢ່າງເປັນທາງການຈາກ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີແຫ່ງ ສປປ ລາວ ລາຍລະອຽດໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 3.

- **ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ:** ພາຍຫລັງໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ, ເພື່ອຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ພ້ອມທັງຮັບປະກັນລັກສະນະຕໍ່ເນື່ອງ, ຍຸດ ທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະເໜີສ້າງຕັ້ງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມແຈ້ງການຂອງຫ້ອງວ່າການສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ (ຫ້ອງວ່າການລັດຖະບານໃນເມື່ອກ່ອນ) ສະບັບເລກທີ 1751/ຫລ.ກລຂ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2014 ເພື່ອເປັນອົງການຂອງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານ ການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ລາຍລະອຽດໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 4.

ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີຜົນກະທົບໃສ່ຈຳນວນລັດຖະກອນ ແລະ ຄັງເງິນເດືອນຂອງລັດຖະບານ ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ສະເໜີສ້າງຕັ້ງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ດ້ວຍການຊັບຊ້ອນເອົາພະນັກງານ-ລັດຖະກອນຈຳນວນໜຶ່ງຈາກສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ຈາກກະຊວງຂະແໜງການອື່ນໆ, ຜູ້ທີ່ສົນໃຈ ແລະ ສະໝັກໃຈມາປະກອບສ່ວນເຂົ້າວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ພະນັກງານທີ່ມີປະສົບການ ແລະ ໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຂະບວນການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະໄດ້ຮັບບຸລິມະສິດ.

ເນື່ອງຈາກຄວາມສອດຄ່ອງ ແລະ ໃກ້ຄຽງກັນດ້ານພາລະບົດບາດ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຄວນຈະເປັນສູນໜຶ່ງ ທີ່ມີຖານະບົດບາດເທົ່າສູນອື່ນໆ ໃນໂຄງປະກອບການຈັດຕັ້ງຂອງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະ ກິດແຫ່ງຊາດ (ສຄສຊ) ຫລື ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (ກຜທ) ແລະ ຂຶ້ນກັບການຊີ້ນຳໂດຍກົງຂອງຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ຫລື ລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (ຂຶ້ນກັບການພິຈາລະນາຕົກລົງຂອງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ) ໃນຖານະຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ມີພາລະບົດບາດຕົ້ນຕໍໃນການປະສານງານ, ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນແຕ່ລະຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນສູງ ດ້ວຍວິທີການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: (1) ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ, ສາທາລະນະຊົນ ກໍ່ຄືຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຮັບຮູ້, ເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ແລະ ນຳໄປຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນໜ້າທີ່ວຽກງານ ແລະ ຊີວິດປະຈຳວັນຂອງຕົນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ, (2) ຄົ້ນຄວ້າ-ວິໄຈທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ກໍ່ຄືເຕັກນິກ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳສີຂຽວເພື່ອສະໜັບສະໜຸນການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ, ແຜນການ ແລະ ແຜນງານຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, (3) ສະໜອງຂໍ້ມູນ, ຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການທີ່ດີເລີດຈາກຕ່າງປະເທດໃຫ້ກັບຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອສາມາດນຳໄປນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານຕົວຈິງໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ, (4) ເຊື່ອມສານອາລະການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ແຜນຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, (5) ສະໜັບສະໜຸນ ຫລື ສົ່ງເສີມຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ, (6) ຊ່ວຍຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໃນການຊອກຫາ ແລະ ລະດົມແຫລ່ງທຶນເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແຜນການ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ, (7) ຄົ້ນຄວ້າສ້າງແບບຈຳລອງພື້ນທີ່ເຂດສີຂຽວ (ຕົວເມືອງ, ຊຸມຊົນ, ເຂດອຸດສາຫະກຳ, ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ອື່ນໆ), ການຜະລິດສີຂຽວ, ເຕັກໂນໂລຊີສີຂຽວ ແລະ ອື່ນໆເພື່ອເປັນບ່ອນຖ່າຍທອດປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວຂ້ອງນຳໄປປະຕິບັດໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ, (8) ສ້າງລະບົບຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານຜົນຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະ ແລະ ລັດຖະບານຢ່າງເປັນປົກກະຕິ, (9) ສ້າງຄວາມສາມາດ ແລະ ໃຫ້ຄຳແນະນຳແກ່ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບການເຊື່ອມສານອາລະການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ, ແຜນການ ແລະ ແຜນງານຂອງຕົນ. ລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບສິດ, ພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະລະບຸໄວ້ໃນນິຕິກຳຕ່າງຫາກ.

ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາລະບົດບາດດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຄວນມີຈຸດປະສານງານ ຫລື ຜູ້ປະສານງານຢູ່ໃນກົມແຜນການຂອງແຕ່ລະກະຊວງ, ຂະແໜງການ ແລະ ພະແນກແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນຂອງແຂວງກ່ຽວຂ້ອງ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ກະຊວງ, ຂະແໜງການ ແລະ ແຂວງທີ່ເປັນບຸລິມະສິດໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ເຊັ່ນ: ກົມແຜນການ ຂອງກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ, ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ,

ກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ, ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ອື່ນໆ ດັ່ງລາຍລະອຽດໃນແຜນວາດຊຸ່ມນີ້.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ກໍ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ທຸກກົມແຜນການຂອງກະຊວງ, ຂະແໜງການ ແລະ ພະແນກແຜນການຂອງແຂວງກ່ຽວຂ້ອງຈະຕ້ອງໄດ້ສ້າງຕັ້ງພະແນກໜຶ່ງ, ຂະແໜງໜຶ່ງ ຫລື ໜ່ວຍງານໜຶ່ງຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນຈຸດປະສານງານການເຕີບໂຕສີຂຽວສະເພາະ. ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກົງຈັກການຈັດຕັ້ງຂອງລັດໃຫຍ່ໂຕຂຶ້ນຕື່ມ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະເໜີໃຫ້ພິຈາລະນາມອບໝາຍວຽກດັ່ງກ່າວໃຫ້ພະແນກໃດພະແນກໜຶ່ງຂອງກົມແຜນການ ຂອງກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນສູນກາງ ຫລື ຂະແໜງໃດຂະແໜງໜຶ່ງຂອງພະແນກແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ຂອງແຂວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ມີພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

ແຜນວາດທີ 3: ແຜນວາດທີ່ຕັ້ງ ແລະ ກົນໄກປະສານງານຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ

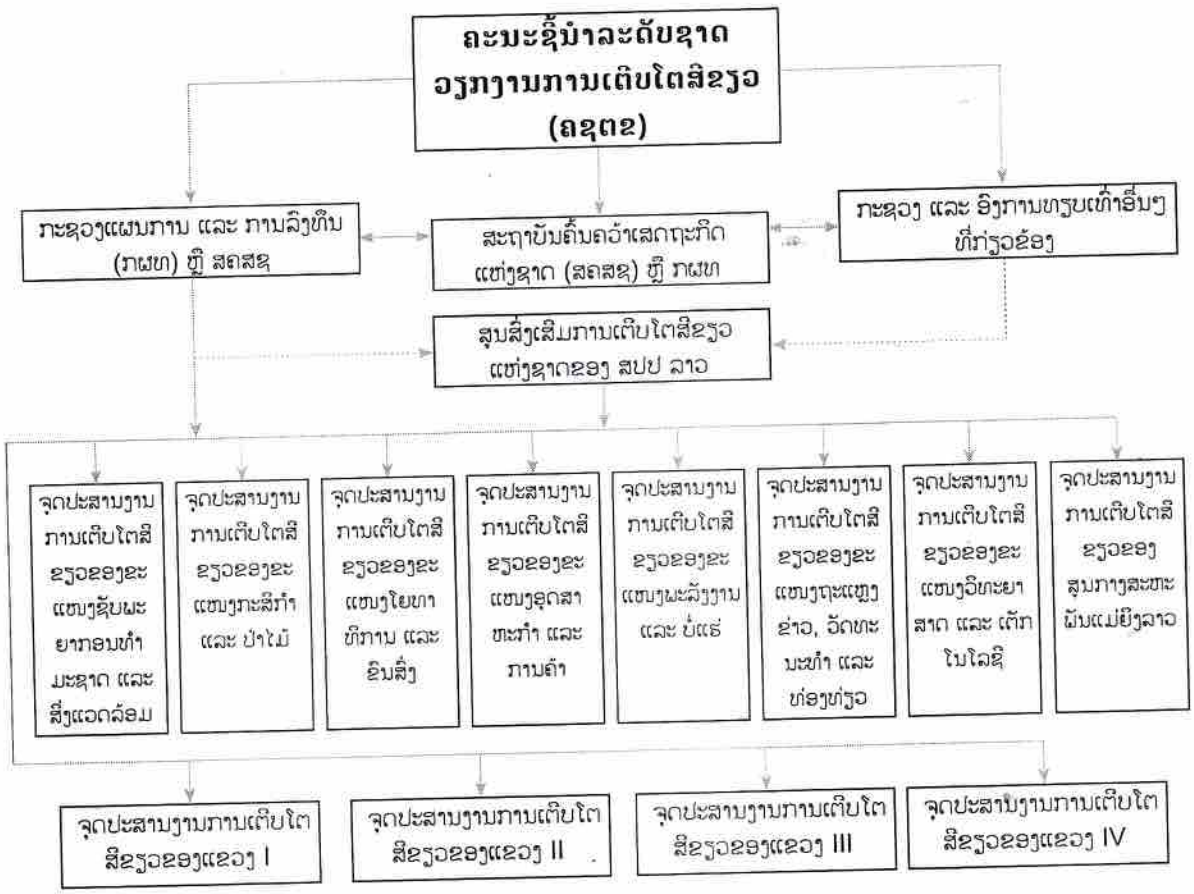

ຈຸດປະສານງານ ຫລື ຜູ້ປະສານງານການເຕີບໂຕສີຂຽວທີ່ປະຈຳຢູ່ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວຂ້ອງ ຈະໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ, ຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຍົກລະດັບຄວາມສາມາດກ່ຽວກັບວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ມີພາລະບົດບາດຕົ້ນຕໍໃນການເປັນຜູ້ປະສານງານເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງຂະແໜງການ ຫລື ທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນກັບສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ. ຈຸດປະສານງານ ຫລື ຜູ້ປະສານງານການເຕີບໂຕສີຂຽວທີ່ປະຈຳຢູ່ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນມີໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍໃນການ: (1) ເຊື່ອມສານອາລະການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ, ແຜນການ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຂອງ

ຕົນໂດຍການປະສານສົມທົບກັບສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ, (2) ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນການສະໜອງຂໍ້ມູນ, ໃຫ້ການປຶກສາ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວແກ່ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ, (3) ຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ແຜນງານ, ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆໃນຂະແໜງການຂອງຕົນໃຫ້ແກ່ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຊາບເປັນແຕ່ລະໄລຍະ, (4) ປະຕິບັດວຽກງານອື່ນໆ ຕາມການມອບໝາຍຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ກໍ່ຄື ຂອງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຈຸດປະສານງານ ຫລື ຜູ້ປະສານງານວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຈະລະບຸໄວ້ໃນນິຕິກຳຕ່າງຫາກ.

4.2. ກົນໄກການເງິນ

ເນື່ອງຈາກວ່າຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ແມ່ນຍຸດທະສາດທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາເພື່ອປ່ຽນແທນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ; ແຕ່ເປັນຍຸດທະສາດໜຶ່ງ ຫລື ກົນໄກໜຶ່ງທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາເພື່ອຊຸກຍູ້ ຫລື ສົ່ງເສີມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແຜນງານ, ໂຄງການ, ກິດຈະກຳ ຫລື ອົງປະກອບທີ່ເປັນສີຂຽວໃນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການດັ່ງກ່າວ ເພື່ອຮັບປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໄລຍະຍາວທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ເຊັ່ນ: ຫລຸດພົ້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງໃນປີ 2020, ເປັນປະເທດກຳລັງພັດທະນາທີ່ມີລະດັບລາຍຮັບປານກາງສູງ ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs)ໃນປີ 2030.

ສະນັ້ນ, ງົບປະມານຕົ້ນຕໍເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ຄື ເພື່ອພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ຈະແມ່ນງົບປະມານປົກກະຕິຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ເຊິ່ງຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ກໍ່ຈະມາຈາກຫລາຍແຫລ່ງ ເຊັ່ນ: ງົບປະມານຂອງລັດ, ການຊ່ວຍເຫລືອລ້າ ແລະ ການກູ້ຢືມຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຮັບການຈັດສັນໂດຍກົງ, ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງນັກລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ດ້ວຍແບບຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI), ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ (PPP) ພາຍໃຕ້ຮູບແບບຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: BOT, BTO ແລະ ອື່ນໆ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເພື່ອເປັນການເພີ່ມຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານການເງິນໃຫ້ແກ່ວຽກງານເຕີບໂຕສີຂຽວ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະພິຈາລະນາສ້າງຕັ້ງກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

4.2.1. ແຫລ່ງລາຍຮັບຂອງກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ

ກອງທຶນດັ່ງກ່າວເປັນກອງທຶນການເງິນຂັ້ນສອງຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ມີລາຍຮັບຈາກຫລາຍແຫລ່ງເປັນຕົ້ນແມ່ນ:

- **ການປະກອບສ່ວນຂອງງົບປະມານຂອງລັດ:** ຕົ້ນຕໍຈະແມ່ນເງິນເດືອນ ແລະ ສະຫວັດດີການຕ່າງໆ ຂອງພະນັກງານ-ລັດຖະກອນ ທີ່ປະຕິບັດໜ້າທີ່ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບໍລິຫານກອງທຶນ, ການປະກອບສ່ວນທາງດ້ານວັດຖຸ ເຊັ່ນ: ສະຖານທີ່ເຮັດວຽກຂອງກອງທຶນ, ພາຫະນະ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ຫ້ອງການຕ່າງໆທີ່ຈຳເປັນສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບໍລິຫານກອງທຶນ ແລະ ງົບປະມານເຄື່ອນໄຫວປົກກະຕິຕາມພາລະບົດບາດຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ. ນອກນັ້ນ, ລັດຖະບານຈະຈັດສັນງົບປະມານສ່ວນໜຶ່ງຈາກອາກອນສິ່ງແວດລ້ອມ (ອາກອນທີ່ເກັບຕາມກົດໝາຍອາກອນສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ກະຊວງການເງິນ ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນ

ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ກຳລັງຮ່າງຂຶ້ນ) ເຂົ້າໃນກອງທຶນດັ່ງກ່າວ[52]. ອັດຕາສ່ວນລະອຽດແມ່ນຍັງຈະໄດ້ປຶກສາຫາລື ແລະ ກຳນົດຕາມພາຍຫລັງ. ເນື່ອງຈາກກອງທຶນດັ່ງກ່າວເປັນການເງິນຂັ້ນສອງ ການປະກອບສ່ວນງົບປະມານຂອງລັດເຂົ້າໃນກອງທຶນດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງຜ່ານກົນໄກງົບປະມານສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ຫລື ຂອງກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນໄລຍະເບື້ອງຕົ້ນໃຫ້ໄປປຶກສາຫາລືກັບກອງທຶນປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອເປີດຮ່ອງງົບປະມານສະເພາະວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວໄປກ່ອນຊົ່ວຄາວ ຈົນກວ່າສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວສາມາດສ້າງກົນໄກຄຸ້ມຄອງກອງທຶນດັ່ງກ່າວ.

- ການຊ່ວຍເຫລືອລ້າ, ການກູ້ຢືມດອກເບ້ຍຕ່ຳ ແລະ ບໍ່ມີດອກເບ້ຍຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ຕິດພັນກັບການສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ທີ່ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສາມາດລະດົມທຶນໄດ້: ປະຈຸບັນ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງເປັນທ່າອ່ຽງລວມຂອງໂລກ. ຫລາຍອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ, ທະນາຄານ ແລະ ລັດຖະບານຂອງຫລາຍປະເທດໃຫ້ການສະໜັບສະໜຸນທ່າອ່ຽງດັ່ງກ່າວ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຫລາຍກອງທຶນຂຶ້ນ ເພື່ອສົ່ງເສີມການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດດັ່ງກ່າວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ກອງທຶນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ (Green Climate Fund), ກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງໂລກ (Global Green Growth Fund/GGF), ກອງທຶນສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ (Global Environmental Fund/GEF), ກອງທຶນພັດທະນາປ່າໄມ້ (ForestResource Fund/FRDF), ກອງທຶນພັດທະນາໄຟຟ້າຊົນນະບົດ (Rural Electricification Fund/RAF), ກອງທຶນພະລັງງານທົດແທນ (Renewable Energy Fund/RAEF), ກອງທຶນອະນຸລັກໂລກ (Global Conservation Fund/GCF) ແລະ ອື່ນໆ.

ສະນັ້ນ, ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ຈຶ່ງເປັນເງື່ອນໄຂ ແລະ ກາລະໂອກາດໃຫ້ ສປປ ລາວ ສາມາດໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອລ້າ ກ່ຶ ເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງເງິນກູ້ດອກເບ້ຍຕ່ຳ ຫລື ບໍ່ມີດອກເບ້ຍ ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ, ທະນາຄານ ແລະ ລັດຖະບານຂອງປະເທດດັ່ງກ່າວ. ເພາະສະນັ້ນ, ພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ສຳຄັນຕົ້ນຕໍຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນການລະດົມທຶນເຂົ້າກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ.

- **ລາຍຮັບວິຊາການຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ:** ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະເປັນໜ່ວຍງານວິຊາການທີ່ໃຫ້ການບໍລິການທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການຕະຫລາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ດ້ວຍວິທີການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໂຄສະນາສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີສີຂຽວ, ການບໍລິໂພກຜະລິດຕະພັນສີຂຽວ, ສົ່ງເສີມການຂາຍຜະລິດຕະພັນສີຂຽວ, ອອກໃບຢັ້ງຢືນຜະລິດຕະພັນສີຂຽວ ແລະ ອື່ນໆ. ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສາມາດເກັບຄ່າບໍລິການຈາກການໃຫ້ບໍລິການດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການຕະຫລາດດັ່ງກ່າວຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອມາຮັບໃຊ້ວຽກງານສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການເກັບຄ່າທຳນຽມດັ່ງກ່າວຕ້ອງໃຫ້ມີລັກສະນະສົ່ງເສີມ ແລະ ເພື່ອຄວາມຍືນຍົງຂອງກອງທຶນເທົ່ານັ້ນ ຈະບໍ່ແມ່ນເພື່ອຜົນກຳໄລ.

- **ດອກເບ້ຍທະນາຄານ:** ໃນກໍລະນີກອງທຶນມີເງິນຄ້າງຈ່າຍຈຳນວນຫລາຍ ແລະ ມີແຜນນຳໃຊ້ໄລຍະຍາວກໍ່ສາມາດນຳເງິນຈຳນວນດັ່ງກ່າວໄປຝາກທະນາຄານເພື່ອເອົາດອກເບ້ຍມານຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຈິບັດກິດຈະກຳສົ່ງເສີມສີຂຽວຕ່າງໆ.

---

52 ລາຍລະອຽດຕົວເລກງົບປະມານຕົວຈິງທີ່ຈະຖືກຈັດສັນເຂົ້າໃນກອງທຶນແມ່ນຍັງຈະໄດ້ປຶກສາຫາລືຮ່ວມກັນ (ກະຊວງການເງິນ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ).

- **ການສະໜັກໃຈປະກອບສ່ວນຂອງບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ:** ບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດທີ່ມີຈຸດປະສົງ ແລະ ມີຄວາມຕັ້ງໃຈ ແລະ ມີຈິດໃຈສັດທາຕ້ອງການທີ່ຈະປະກອບສ່ວນທຶນຮອນ ສາມາດປະກອບສ່ວນເປັນເງິນ ຫລື ວັດຖຸເຂົ້າໃນກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ໂດຍບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ.

4.2.2. ເປົ້າໝາຍການໃຊ້ຈ່າຍຂອງກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ

ເປົ້າໝາຍຂອງກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ແມ່ນເພື່ອສະໜອງງົບປະມານຕົ້ນຕໍ, ສ່ວນໃຫຍ່ ຫລື ທັງໝົດໃຫ້ແກ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍກົງ ເຊັ່ນ: ການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ການປ່ອຍກູ້ໃຫ້ປະຊາຊົນ ຫລື ພາກທຸລະກິດ ແລະ ອື່ນໆ ແຕ່ການໃຊ້ຈ່າຍດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງແມ່ນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ແຜນງານ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ມີລັກສະນະສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເຊັ່ນ: ການປຸກຈິດສຳນຶກ, ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ສົ່ງເສີມການຜະລິດ, ການຕະຫລາດ ແລະ ການບໍລິໂພກສີຂຽວ, ການຄົ້ນຄວ້າ-ວິໄຈ, ການສ້າງນະວັດຕະກຳ, ການຖ່າຍທອດຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີສີຂຽວ, ເປັນເງິນສົມທົບໃນໂຄງການໃດໜຶ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ຄ້ຳປະກັນເງິນກູ້ ຫລື ອຸດໜູນອັດຕາດອກເບ້ຍໃຫ້ຕ່ຳໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ຫລື ພາກທຸລະກິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ອື່ນໆ. ແຫລ່ງທຶນຕົ້ນຕໍຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນແຫລ່ງທຶນປົກກະຕິຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວຂ້າງເທິງ. ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕົ້ນຕໍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆດັ່ງກ່າວ ກໍ່ຈະແມ່ນຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວຂ້ອງເປັນຮັບຜິດຊອບ.

ລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມກັບເປົ້າໝາຍ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ກົນໄກການໃຊ້ຈ່າຍເງິນກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຈະໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ, ພິຈາລະນາ ແລະ ກຳນົດໄວ້ໃນນິຕິກຳສະເພາະ (ກົດລະບຽບຂອງກອງທຶນ).

4.3. ມາດຕະການດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳ

ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ປະສົບຜົນສຳເລັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງສະເໜີມາດຕະການດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳຕ່າງໆດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ນາຍົກລັດຖະມົນຕີຮັບຮອງ ແລະ ອອກດຳລັດ ວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ.

- ນາຍົກລັດຖະມົນຕີອອກດຳລັດ ວ່າດ້ວຍການສ້າງຕັ້ງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມແຈ້ງການຂອງສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ (ທ້ອງວ່າການລັດຖະບານໃນເມື່ອກ່ອນ) ສະບັບເລກທີ 1751/ຫລ.ກລຂ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2014 ແລະ ຕາມການສະເໜີໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

- ປັບປຸງຂໍ້ຕົກລົງຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 95/ນຍ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2016, ວ່າດ້ວຍການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ໂດຍໃຫ້ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນຈຸດປະສານງານ ແລະ ເປັນອົງການປະຈຳການຂອງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງຫ້ອໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ຫລື ລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ໃນຖານະຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

- ປັບປຸງຂໍ້ຕົກລົງ ເລກທີ 205/ນຍ, ລົງວັນທີ 1 ກໍລະກົດ 2016 ວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ຫລື ພາລະບົດບາດຂອງກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເພື່ອເພີ່ມພາລະບົດບາດ, ສິດ, ໜ້າທີ່ ແລະ ໂຄງປະກອບການຈັດຕັ້ງຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນໂຄງປະກອບການຈັດຕັ້ງ, ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງສະຖາບັນ ຫລື ກະຊວງດັ່ງກ່າວ.

- ຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ຫລື ລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ອອກຂໍ້ຕົກລົງຮັບຮອງພາລະບົດບາດ, ໂຄງປະກອບການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

- ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຄົ້ນຄວ້າຮ່າງກົດລະບຽບກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສະເໜີນາຍົກລັດຖະມົນຕີພິຈາລະນາຕົກລົງສ້າງຕັ້ງກອງທຶນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ໂດຍຜ່ານຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

- ຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວຂ້ອງອອກຂໍ້ຕົກລົງສ້າງຕັ້ງຈຸດປະສານງານ ຫລື ຜູ້ປະສານງານວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງຕົນ.

- ລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ຫລື ຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ອອກຂໍ້ແນະນຳໃຫ້ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ (ຂະແໜງບຸລິມະສິດ) ປະສານສົມທົບກັບສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ກົມແຜນການ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ປັບປຸງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຕົນເພື່ອເຊື່ອມສານອາລະການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຂອງຕົນ.

ພາກທີ V

ການຕິດຕາມ, ປະເມີນຜົນ ແລະ ລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງການພັດທະນາ ເສດຖະກິດຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງໃນ ສປປ ລາວ

ເພື່ອວັດແທກ ແລະ ຕິດຕາມ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສ້າງລະບົບຕິດຕາມປະເມີນຜົນ ການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ ດັ່ງລາຍລະອຽດລຸ່ມນີ້:

5.1. ຂົງເຂດ, ມິຕິ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ

ຍຸດທະສາດການເ ຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ສະເໜີສ້າງລະບົບຕິດຕາມປະເມີນຜົນ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ໂດຍອີງໃສ່ຄຳນິຍາມຂອງການເຕີບໂຕສີຂ ຽວ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້. ຕາມຄຳນິຍາມດັ່ງກ່າວ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ 3 ຂົງເຂດ ຫລື ເສົາຄ້ຳຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຄື: (1) ຂົງເຂດ ຫລື ເສົາຄ້ຳເສດຖະກິດ, (2) ຂົງເຂດ ຫລື ເສົາຄ້ຳດ້ານສັງຄົມ ແລະ (3) ຂົງເຂດ ຫລື ເສົາຄ້ຳດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

ນອກນັ້ນ, ນິຍາມດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ກຳນົດມິຕິ (Dimension) ຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ໃນແຕ່ລະຂົງ ເຂດຢ່າງຈະແຈ້ງ. ໃນນັ້ນ, ຂົງເຂດເສດຖະກິດຈະປະກອບມີ 3 ມິຕິ ຫລື ດ້ານ ຕາມຄຸນລັກສະນະຂອງການເຕີບໂຕ ສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ຄື: (1) ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, (2) ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິ ການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ (3) ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ການເໜ້ັງຕ້ີງຂອງ ສະພາບເສດຖະກິດໂລກ; ໃນຂົງເຂດສັງຄົມຈະປະກອບມີ 2 ມິຕິ ຫລື ດ້ານ ຄື: (1) ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ເປັນທຳໃນສັງຄົມ ແລະ (2) ຄວາມກ້ວາງຂວາງ ແລະ ທົ່ວເຖິງຂອງການເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການ ແລະ ການກະຈາຍ ຜົນປະໂຫຍດຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຂົງເຂດສິ່ງແວດລ້ອມຈະມີ 3 ມິຕິ ຫລື ດ້ານ ຕາມຄຸນ ລັກສະນະຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ຄື: (1) ປະສິດທິພາບຂອງການ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດຂອງປະເທດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ, (2) ຄວາມສະອາດ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ແລະ (3) ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.

ເຖິງຢ່າງໃກ່ຕາມ, ເພື່ອໃຫ້ສາມາດວັດແທກ ແລະ ຕິດຕາມການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີ ຂຽວ-ຍືນຍົງໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ຈະໄດ້ພິຈາລະນາຄັດເລືອກຕົວຊີ້ວັດຕົວຊີ້ວັດຍ່ອຍ ເພື່ອ ວັດແທກ ແລະ ຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າຂອງແຕ່ລະຂົງເຂດ ແລະ ມິຕິຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງ. ການພິຈາ ລະນາ ແລະ ຄັດເລືອກ/ກຳນົດແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ຄື: (1) ຕ້ອງເປັນຕົວຊີ້ວັດທີ່ສາມາດ ສ່ອງແສງເຖິງຄຸນລັກສະນະຂອງແຕ່ລະມິຕິ ຫລື ແຕ່ລະດ້ານໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ, (2) ຕ້ອງມາຈາກແຫລ່ງຂໍ້ມູນທີ່ໜ້ົາເຊື່ອ ຖືໄດ້ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ໃນແຕ່ລະໄລຍະ ແລະ (3) ຕ້ອງເປັນຕົວຊີ້ວັດທີ່ເປັນອິດສະຫລະ ຫລື ບໍ່ມີຄວາມສຳພັນ ທາງສະຖິຕິກັບຕົວຊີ້ວັດອື່ນທີ່ຖືກນຳໃຊ້ໃນລະບົບດຽວກັນໃນລະດັບທີ່ສູງ (60%); ຖ້າຕົວຊີ້ວັດໃດຫາກມີຄວາມ ສຳພັນກັບຕົວຊີ້ວັດອື່ນຄວນນຳໃຊ້ພຽງໂຕດຽວ.

ໂດຍອີງໃສ່ຫລັກການດັ່ງກ່າວ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ກຳນົດຕົວຊີ້ວັດຫລັກ, ຕົວຊີ້ວັດຍ່ອຍດັ່ງກ່າວ ແລະ ໄດ້ກຳນົດຄາດໝາຍສຳລັບປີ 2025 ແລະ 2030 ເພື່ອເປັນ

ພື້ນຖານໃຫ້ການວັດແທກ ແລະ ຕິດຕາມການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງຂອງ ສປປ ລາວ ດັ່ງລາຍລະອຽດໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງທີ 1: ຂົງເຂດ, ມິຕິ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ

ຕົວຊີ້ວັດການເຕີບໂຕສີຂຽວ	ປັຈຈຸບັນ	ຄາດໝາຍປີ 2025	ຄາດໝາຍປີ 2030	ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ
I. ເສດຖະກິດ/ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມ ທຸກຍາກ, ການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນ ຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ສະພາບການເໜັງຕີງຂອງເສດຖະກິດໂລກ				
1.1 ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ				
1.1.1 ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ GDP ສະເລ່ຍ (%)	7,9 (2011-2015)	7 (2020-2025)	7 (2025-2030)	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII(2016-2020)
1.2. ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ				
1.2.1. ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ (ໂດລາ/ຄົນ)	1,860 (2015)	3,000	3500	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
1.2.2. ອັດຕາສ່ວນຜູ້ທຸກຍາກ (%)	20% (2015)	<10	<5	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
1.3. ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ຄວາມຜັນຜວນຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ				
1.3.1. ອັດຕາການເຕົ້າໂຮມຂອງການສົ່ງອອກ (ຜົນບວກອັດຕາສ່ວນມູນຄ່າສິນຄ້າ ສົ່ງອອກໄປ 3 ປະເພດທີ່ສົ່ງອອກຫລາຍ ທີ່ສຸດ (%)	67 (2015)	45	35	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
1.3.2. ອັດຕາການເຕົ້າໂຮມຂອງປະເທດ ສົ່ງອອກ (ຜົນບວກອັດຕາສ່ວນມູນຄ່າສິນ ຄ້າສົ່ງອອກໄປ 3 ປະເພດທີ່ສົ່ງອອກໄປ ຫລາຍທີ່ສຸດ)	73 (2015)	60	50	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
1.3.3. ອັດຕາສ່ວນແຮງງານໃນລະບົບ ທີ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກກົດໝາຍແຮງ ງານ (%)	32.4 (2017)	35	38	Lao PDR Labor Forece Survey 2017
II. ຄວາມສະເໝີພາບ, ເປັນທຳ ແລະ ທົ່ວເຖິງໃນສັງຄົມ				
2.1. ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ເປັນທຳ				
2.1.1. ຄວາມສະເໝີພາບດ້ານລາຍຮັບ (GINI)	36.4 (2012)	<33	<30	https://www.indexmundi.com/facts/lao-pdr/indicator/SI.POV.GINI
2.1.2. ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ				
2.1.2.1. ອັດຕາສ່ວນສະມາຊິກສະພາ ແຫ່ງຊາດເພດຍິງ (%)	25 (2015)	>30	>35	UNDP, County Analysis Report.
2.1.2.2. ອັດຕາສ່ວນຜູ້ຍິງໃນຄະນະລັດ ຖະບານ (%)	5 (2012)	>15	>25	UNDP, County Analysis Report. 2015.

2.1.2.3. ອັດຕາສ່ວນຜູ້ຍິງຕໍ່ຜູ້ຊາຍໃນການສຶກສາຂັ້ນສູງ (%)	0.78 (2016)	>0.9	>0.95	ຄິດໄລ່ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຈາກກົມການສຶກສາຊັ້ນສູງ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ (http://ched.gov.ph/wp-content/uploads/2017/12/6.-ASEAN-Status-of-Gender-Mainstreaming-Lao-PDR.pdf)
2.1.3. ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ				
2.1.3.1. ອັດຕາສ່ວນການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ບໍລິໂພກໃນຊົນນະບົດຕໍ່ຕົວເມືອງ	0,55 (2013)	0,7	0,8	ຄິດໄລ່ໂດຍການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຈາກການສຳຫລວດການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການບໍລິໂພກ 4 (LECS 4)
2.2. ຄວາມກວ້າງຂວາງ ແລະ ທົ່ວເຖິງຂອງການພັດທະນາ				
2.2.1. ອັດຕາການຂາດສານອາຫານຂອງເດັກນ້ອຍລຸ່ມ 5 ປີ				
2.2.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກລຸ່ມ 5 ປີທີ່ມີນ້ຳໜັກຕ່ຳກວ່າເກນ (%)	27 (2011)	20	17	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
2.2.1.2. ອັດສ່ວນເດັກລຸ່ມ 5 ປີທີ່ມີຄວາມສູງຕ່ຳກວ່າເກນ(%)	38 (2011)	30	25	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
2.2.2. ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ (%)	84,7 (2014)	96	100	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
2.2.3. ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນນຳໃຊ້ວິດຖ່າຍ (%)	67,9 (2014)	85	100	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
III. ສິ່ງແວດລ້ອມ/ປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຄວາມສະອາດ ແລະ ທົນທານຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ				
3.1. ປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ				
3.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງການນຳໃຊ້ພະລັງງານຕໍ່ GDP (toe/GDP-million)	295.89 (2012)	240	230	http://portal.gms-eoc.org/charts/overview/energy-intensity?gid=19
3.1.2. ປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ດິນກະສິກຳ				
3.1.2.1. ປະສິດທິພາບຂອງການປູກເຂົ້ານາປີ (ໂຕນ/ເຮັກຕາ)	4,4			ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
3.1.2.1. ປະສິດພາບທີ່ຂອງການປູກເຂົ້ານາແຊງ (ໂຕນ/ເຮັກຕາ)	5,1			ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)

3.1.3. ອັດຕາສ່ວນການສົ່ງອອກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນລວມຍອດມູນຄ່າສິນຄ້າສົ່ງອອກ (%)	51,2 (2015)	40	30	ຄິດໄລ່ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
3.2. ສະອາດ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ				
3.2.1. ອັດຕາສ່ວນການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຕໍ່ GDP (ໂຕນ/GDP-million)	83,3	<75	<70	ຄິດໄລ່ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຈາກ: http://portal.gms-eoc.org/charts/overview/temperature-change?gid=39
3.2.2. ການສ້າງຂີ້ເຫຍື້ອ ຫລື ສິ່ງເສດເຫລືອຕໍ່ຫົວຄົນ(Kg/ຄົນ/ປີ)	237 (2015)	210	180	GGGI: Green Growth Potential Assessment
3.2.3. ອັດຕາສ່ວນຂີ້ເຫຍື້ອ ຫລື ສິ່ງເສດເຫລືອທີ່ຖືກນຳມາໃຊ້ຄືນ ຫລື ທຳລາຍຖິ້ມດ້ວຍວິທີ ແລະ ສະຖານທີ່ຖືກຕ້ອງ (%)	50 (2015)	65	80	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.
3.2.4. ອັດການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ (%)	40.3 (2010)	70	70	http://www.leafasia.org/sites/default/files/public/resources/Lao%20PDR%20Final-Revised-Nov2015.pdf
3.2.5. ອັດຕາການນຳໃຊ້ພະລັງງານສະອາດ (ໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ, ພະລັງງານແສງອາທິດ ແລະ ພະລັງງານລົມ) (%)	12 (2011)	25	40	ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່
3.2.6. ອັດຕາສ່ວນການນຳເຂົ້ານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ອາຍແກັສ(%)	17 (2014)	<12	<10	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)
3.2.7. ການນຳໃຊ້ພະລັງງານໄຟຟ້າສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ (ກິໂລວັດໂມງ/ຄົນ/ປີ)	636,13	<1.000	<1.500	http://portal.gms-eoc.org/charts/overview/electricity-consumption-per-capita?gid=19
3.2.8. ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຕໍ່ຄົນ (ໂຕນ/ຄົນ/ປີ)	0,15 (2014)	<0,6	<1,2	http://portal.gms-eoc.org/charts/overview/co2-emissions-per-capita?gid=20
3.3. ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ				
3.3.1. ອັດຕາສ່ວນມູນຄ່າຜົນເສຍຫາຍທາງເສດຖະກິດທີ່ເກີດຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ (% ຂອງ GDP)	0.3 (ສະເລ່ຍ 2010-2015)	<0.25 (ສະເລ່ຍ 2020-2025)	<0.2 (ສະເລ່ຍ 2025-2030)	World Bank: Country Assessment Report for Lao PDR
3.3.2. ຈຳນວນປະຊາກອນສະເລ່ຍທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດທ່າງທຳມະຊາດ	200.000 (ສະເລ່ຍ 2010-2015)	<160.000 (ສະເລ່ຍ 2020-2025)	<120:000 (ສະເລ່ຍ 2025-2030)	World Bank: Country Assessment Report for Lao PDR
3.3.3. ອັດຕາສ່ວນມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນກະສິກຳໃນ GDP (%)	23.7 (2015)	20	19	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020)

ຫລາຍຕົວຊີ້ວັດທີ່ສະແດງເຖິງຄຸນລັກສະນະຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ-ຍືນຍົງເຊັ່ນ: ຄຸນນະພາບຂອງອາກາດ, ດິນ, ນ້ຳ, ອັດຕາສ່ວນຂອງເສດຖະກິດສີຂຽວ (Green GDP) ໃນລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຂອງປະເທດ (GDP) ແລະ ອື່ນໆ ຍັງບໍ່ສາມາດນຳມາເຂົ້າໃນລະບົບຕິດຕາມປະເມີນຜົນນີ້ໄດ້ໃນປະຈຸບັນເນື່ອງຈາກຂາດຂໍ້ມູນ. ສຸນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕ ສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະເປັນຜູ້ສືບຕໍ່ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ປັບປຸງ ລະບົບຕິດຕາມປະເມີນຜົນນີ້ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີຄວາມຊັດເຈນຫລາຍຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ.

5.2. ດັດສະນີການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ

ເພື່ອວັດແທກ ແລະ ຕິດຕາມໃນລະດັບມະຫາພາກ (ລະດັບລວມ), ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງດັດສະນີການເຕີບໂຕສີຂຽວຂຶ້ນ ໂດຍການໃຫ້ແຕ່ລະຂົງເຂດ ຫລື ເສົາຄ້ຳຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວມີນ້ຳໜັກ ຫລື ຄວາມສຳຄັນເທົ່າກັນ, ໝາຍຄວາມວ່າ ເສດຖະກິດ 1/3, ສັງຄົມ 1/3 ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ 1/3 ແລະ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ຫລື ນ້ຳໜັກຂອງແຕ່ລະມິຕິໃນແຕ່ລະຂົງເຂດເທົ່າກັນເຊັ່ນດຽວກັນ. ໃນຂົງເຂດເສດຖະກິດມີ 3 ມິຕິ ຄື: (1) ການຂະ ຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, (2) ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ (3) ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ການເໜັງດີງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ. ແຕ່ລະມິຕິຈະມີນ້ຳໜັກ 1/3 ເທົ່າກັນ. ໃນຂົງເຂດສັງຄົມມີພຽງ 2 ມິຕິ ຄື: (1) ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ເປັນທຳໃນສັງຄົມ ແລະ (2) ຄວາມກວ້າງຂວາງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ; ແຕ່ລະມິຕິຈະມີນ້ຳໜັກ 1/2. ໃນຂົງເຂດສິ່ງແວດລ້ອມປະກອບມີ 3 ມິຕິ ຄື: (1) ປະສິທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, (2) ຄວາມສະອາດ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ (3) ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ວິກິດການທຳມະຊາດ ແຕ່ລະມິຕິກໍ່ຕ້ອງມີໜ້ຳໜັກ 1/3 ເທົ່າກັນ.

ໃນແຕ່ລະມິຕິຈະມີຈຳນວນຕົວຊີ້ວັດຫລັກ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດຍ່ອຍແຕກຕ່າງກັນ ຂຶ້ນກັບຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ. ຕົວຊີ້ວັດໃນແຕ່ລະມິຕິຈະມີນ້ຳໜັກເທົ່າກັນ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດຍ່ອຍໃນແຕ່ລະຕົວຊີ້ວັດກໍ່ມີນ້ຳໜັກເທົ່າກັນເຊັ່ນກັນ.

ເພື່ອໃຫ້ສາມາດວັດແທກ ແລະ ຕິດຕາມໄດ້ຢ່າງພາວະວິໄສ ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດມາດຕະຖານໃນການປະເມີນແຕ່ລະຕົວຊີ້ວັດຫລັກ ຫລື ແຕ່ລະຕົວຊີ້ວັດຍ່ອຍ ໂດຍຖືເອົາຜົນສຳເລັດສູງສຸດ/ດີທີ່ສຸດ ທີ່ປະເທດໃດປະເທດໜຶ່ງໃນອາຊີ-ປາຊີຟິກສາມາດບັນລຸໄດ້ໃນໄລຍະໃດໜຶ່ງ. ຄະແນນຂອງແຕ່ລະຕົວຊີ້ວັດຫລັກ ຫລື ຕົວຊີ້ວັດຍ່ອຍ ແມ່ນອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ (%) ຂອງຕົວຊີ້ວັດຫລັກ ຫລື ຕົວຊີ້ວັດຍ່ອຍດັ່ງກ່າວທຽບກັບມາດຕະຖານ. ຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້ສະແດງຜົນການວັດແທກການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ.

ตาຕະລາງທີ 2: ຜົນການປະເມີນການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ຄາດໝາຍປີ 2025 ແລະ 2030

ຕົວຊີ້ວັດການເຕີບໂຕສີຂຽວ	ປີຖານ	ຄາດໝາຍ ປີ 2025	ຄາດໝາຍ ປີ 2030	ມາດຖານ ໃນການປະເມີນ
ດັດຊະນີການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ	**55.76**	**63.05**	**69.42**	
I. ເສດຖະກິດ/ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ສະພາບການໜັງຕີງຂອງເສດຖະກິດໂລກ	51.82	55.07	58.93	
1.1. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ	**76.7**	**67.9**	**67.9**	
1.1.1. ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ GDP ສະເລ່ຍ (%)	76.7	67.9	67.9	ສູງສຸດແມ່ນ 10.3%
1.2. ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ	**41.55**	**47.55**	**50.5**	
1.2.1. ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ (ໂດລາສະຫະລັດ/ຄົນ)	3.1	5	6	ສູງສຸດແມ່ນ 58,246 ໂດລາສະຫະລັດ/ຄົນ/ປີ
1.2.2. ອັດຕາສ່ວນຜູ້ທຸກຍາກ (%)	80	90	95	ຕ່ຳສຸດແມ່ນ 0%
1.3. ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ການໜັງຕີງຂອງສະພາບເສດຖະກິດໂລກ	**37.2**	**49.75**	**58.4**	
1.3.1. ອັດຕາການເຕົ້າໂຮມຂອງການສົ່ງອອກ (ຜົນບວກອັດຕາສ່ວນມູນຄ່າ 3 ປະເພດທີ່ສົ່ງອອກຫລາຍທີ່ສຸດ (%)	41.1	61.1	72.2	ຕ່ຳສຸດແມ່ນ 10%
1.3.2. ອັດຕາການເຕົ້າໂຮມຂອງປະເທດສົ່ງອອກ (ຜົນບວກອັດຕາສ່ວນມູນຄ່າສິນຄ້າສົ່ງອອກໄປ 3 ປະເພດທີ່ສົ່ງອອກໄປຫລາຍທີ່ສຸດ) (%)	30	44.4	55.5	ຕ່ຳສຸດແມ່ນ 10%
1.3.3. ອັດຕາສ່ວນແຮງງານໃນລະບົບທີ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກກົດໝາຍແຮງງານ ແລະ ລະບົບປະກັນສັງຄົມ	40.5	43.75	47.5	ດີທີ່ສຸດ 80%
II. ສັງຄົມ/ຄວາມສະເໝີພາບ, ເປັນທຳ ແລະ ທົ່ວເຖິງໃນສັງຄົມ	67.75	79.32	87.43	
2.1. ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ເປັນທຳ	**62.13**	**73.30**	**81.86**	
2.1.1. ຄວາມສະເໝີພາບດ້ານລາຍຮັບ (GINI)	85.4	89.9	93.9	ຕ່ຳສຸດແມ່ນ 25.5%
2.1.2. ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ	46.00	60.00	71.67	
2.1.2.1. ອັດຕາສ່ວນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດເພດຍິງ (%)	50	60	70	ດີທີ່ສຸດ 50%
2.1.2.2. ອັດຕາສ່ວນຜູ້ຍິງໃນຄະນະລັດຖະບານ (%)	10	30	50	ດີທີ່ສຸດ 50%
2.1.2.3. ອັດຕາສ່ວນຜູ້ຍິງຕໍ່ຜູ້ຊາຍໃນການສຶກສາຂັ້ນສູງ (%)	78	90	95	ດີທີ່ສຸດແມ່ນ 1
2.1.3.ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ	55	70	80	
2.1.3.1. ອັດຕາສ່ວນການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການບໍລິໂພກໃນຊົນນະບົດຕໍ່ຕົວເມືອງ	55	70	80	ດີທີ່ສຸດແມ່ນ 1
2.2. ຄວາມກວ້າງຂວາງ ແລະ ທົ່ວເຖິງຂອງການພັດທະນາ	**73.37**	**85.33**	**93.00**	
2.2.1. ອັດຕາການຂາດສານອາຫານຂອງເດັກນ້ອຍລຸ່ມ 5 ປີ	67.5	75	79	
2.2.1.1.ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກລຸ່ມ 5 ປີ ທີ່ມີນ້ຳໜັກຕ່ຳກວ່າເກນ (%)	73	80	83	ດີທີ່ສຸດ 0%
2.2.1.2. ອັດສ່ວນເດັກລຸ່ມ 5 ປີທີ່ມີຄວາມສູງຕ່ຳກວ່າເກນ (%)	62	70	75	ດີທີ່ສຸດ 0%
2.2.2. ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ (%)	84.7	96	100	ດີທີ່ສຸດ 100%

2.2.3. ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນນຳໃຊ້ວິດຖ່າຍ (%)	67.9	85	100	ດີທີ່ສຸດ 100%
III. ສິ່ງແວດລ້ອມ/ປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຄວາມສະອາດ ແລະຫົນທານຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ	47.72	54.78	61.89	
3.1. ປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ	**38.45**	**47.63**	**52.87**	
3.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງການນຳໃຊ້ພະລັງງານຕໍ່ GDP (toe/GDP-million)	28	34.5	36.1	ດີທີ່ສຸດແມ່ນ 83 toe/GDP-milliom
3.1.2. ປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ດິນກະສິກຳ	67.85	83.4	89.2	
3.1.2.1. ສະມັດຕະພາບຂອງການປູກເຂົ້ານາປີ (ໂຕນ/ເຮັກຕາ)	67.7	81.5	87.7	ສູງສຸດ 6.5 ໂຕນ/ເຮັກຕາ
3.1.2.1. ສະມັດຕະພາບຂອງການປູກເຂົ້ານາແຊງ (ໂຕນ/ເຮັກຕາ)	68	85.3	90.7	ສູງສຸດ 7.5 ໂຕນ/ເຮັກຕາ
3.1.3. ອັດຕາສ່ວນການສົ່ງອອກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນລວມຍອດມູນຄ່າສິນຄ້າສົ່ງອອກ (%)	19.5	25	33.3	ຕ່ຳທີ່ສຸດ 10%
3.2. ສະອາດ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ	**53.05**	**54.60**	**59.26**	
3.2.1. ອັດຕາສ່ວນການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຕໍ່ GDP (ໂຕນ/GDP-million)	84	93.3	100	ດີທີ່ສຸດ 70 ໂຕນ/GDP-million)
3.2.2. ການສ້າງຂີ້ເຫຍື້ອ ຫລື ສິ່ງເສດເຫລືອຕໍ່ຫົວຄົນ (Kg/ຄົນ/ປີ)	42.2	47.6	55.5	ຕ່ຳສຸດ 100Kg/ຄົນ/ປີ
3.2.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງຂະແໜງການເສດຖະກິດທີ່ເປັນສີຂຽວໃນ GDP				
3.2.3.1. ອັດຕາສ່ວນລາຍຮັບຈາກທ່ອງທ່ຽວ ໃນ GDP				
3.2.3. ອັດຕາສ່ວນຂີ້ເຫຍື້ອ ຫລື ສິ່ງເສດເຫລືອທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຄືນ ຫລື ກຳຈັດຖິ້ມດ້ວຍວິທີ ແລະ ສະຖານທີ່ທີ່ຖືກຕ້ອງ (%)	55.6	72.2	88.9	ສູງສຸດ 90%
3.2.4. ອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ (%)	57.6	100	100	ສູງສຸດ70%
3.2.5. ອັດຕາການນຳໃຊ້ພະລັງງານສະອາດ (ໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ, ພະລັງງານແສງອາທິດ ແລະ ພະລັງງານລົມ) (%)	15	31.3	50	ສູງສຸດ 80%
3.2.6. ອັດຕາສ່ວນການນຳເຂົ້ານ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ອາຍແກ໊ສ (%)	29.4	41.6	50	ຕ່ຳສຸດ 5%
3.2.7. ການນຳໃຊ້ພະລັງງານໄຟຟ້າສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ (ກິໂລວັດໂມງ/ຄົນ/ປີ)	40.6	25.8	17.2	ຕ່ຳສຸດ 258 ກິໂລວັດໂມງ/ຄົນ/ປີ
3.2.8. ການປ່ອຍທາດອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຕໍ່ຄົນ (ໂຕນ/ຄົນ/ປີ)	100	25	12.5	ຕ່ຳທີ່ສຸດ 0.15 ໂຕນ/ຄົນ/ປີ
3.3. ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ	**51.67**	**62.10**	**73.53**	
3.3.1. ອັດຕາສ່ວນມູນຄ່າຜົນເສຍຫາຍທາງເສດຖະກິດທີ່ເກີດຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ (% ຂອງGDP)	66.7 (ສະເລ່ຍ 2010-2015)	80 (ສະເລ່ຍ 2020-2025)	100 (ສະເລ່ຍ 2025-2030)	ຕ່ຳສຸດ 0.2% ຂອງ GDP
3.3.2. ຈຳນວນປະຊາກອນສະເລ່ຍທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ	25	31.3 (ສະເລ່ຍ 2020-2025)	41.7 (ສະເລ່ຍ 2025-2030)	ຕ່ຳສຸດ 50,000 ຄົນ
3.3.3. ອັດຕາສ່ວນມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນກະສິກຳໃນ GDP (%)	63.3	75	78.9	ຕ່ຳສຸດ 15%

ຜົນການປະເມີນໃນຕາຕະລາງຂ້າງເທິງໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ດັດຊະນີການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ເທົ່າກັບປະມານ 55,76% ຂອງມາດຕະຖານທີ່ດີທີ່ສຸດໃນແຕ່ລະດ້ານທີ່ປະເທດໃດໜຶ່ງໃນອາຊີ-ປາຊີຟິກ ສາມາດບັນລຸໄດ້ໃນໄລຍະໃດໜຶ່ງ ແລະ ຖ້າສາມາດບັນລຸໄດ້ຄາດໝາຍໃນແຕ່ລະດ້ານທີ່ກຳນົດໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ດັດຊະນີດັ່ງກ່າວຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 63,05% ໃນປີ 2025 ແລະ ເປັນ 69,42% ໃນປີ 2030.

5.3. ການຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານ

- ສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະຮັບຜິດຊອບຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມເປັນແຕ່ລະໄລຍະ. ນັບແຕ່ປີ 2019 ເປັນຕົ້ນໄປ, ສູນຈະສ້າງ ແລະ ເຜີຍແຜ່ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວປະຈຳປີ, ທຸກໆປີ ໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະ ເພື່ອໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນຮັບຊາບ ແລະ ສາມາດນຳໄປຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນວຽກງານຂອງຕົນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍຂອງບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວຈະປະກອບດ້ວຍ: (1) ການທົບທວນຄືນສະພາບການການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜົນສຳເລັດຂອງພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີຂຽວຍືນຍົງໃນ ສປປ ລາວ ໃນປີຜ່ານມາ, (2) ຕີລາຄາ, ການລະໂອກາດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນປີຕໍ່ໜ້າ ແລະ (3) ທິດທາງ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະກ່ຽວກັບວິທີການ ແລະ ມາດຕະການສືບຕໍ່ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕາມທິດສີຂຽວ-ຍືນຍົງ.

- ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ຈະນຳເນື້ອໃນຂອງບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວເຂົ້າລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ແຫ່ງຊາດປະຈຳປີ.

- ຈຸດປະສານງານ ຫລື ຜູ້ປະສານງານການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຈະລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ຂັ້ນເທິງຂອງຕົນຊາບເປັນແຕ່ລະໄລຍະ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (2016). ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ 10 ປີ (2016-2025).. ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

- ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (2016). ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020). ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

- ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ (2017). ຂອບໂຄງສ້າງການຄົ້ນຄວ້າແຫ່ງຊາດເພື່ອຊຸກຍູ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດເຖິງປີ 2025 ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

- ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ (2015). ການຫລຸດຜ່ອນດ້ານຄວາມສ່ຽງຢູ່ ສປປ ລາວ ຈາກມຸມມອງການຫລຸດຜົ້ນຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ.

- ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ (2017). ວິໄສທັດຮອດປີ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດພັດທະນາຕົວເມືອງໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນລົງທຶນ 4 ປີ (2017-2020).

- ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (2009). ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບມາດຖານສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ.

- ກະຊວງການເງິນ (2016). ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດດ້ານການເງິນແຫ່ງຊາດ. ສະຖາບັນການເຕີບໂຕສີຂຽວໂລກ (2017). ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບການປະເມີນທ່າແຮງການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ.

- ສະຖາບັນການເຕີບໂຕສີຂຽວໂລກ (2017). ການປະຕິຮູບ ແລະ ການນຳສະເໜີກົນໄກດ້ານການເງິນ ເພື່ອສະໜອງໃຫ້ແກ່ການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

- ສະຖາບັນການເຕີບໂຕສີຂຽວໂລກ (2017). ການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ: ການປະເມີນດ້ານວິໄສທັດ, ຊ່ອງຫວ່າງ ແລະ ບຸລິມະສິດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

- ລັດຖະບານແຫ່ງ ສສ.ຫວຽດນາມ (2012). ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສສ.ຫວຽດນາມ.

- ລັດຖະບານແຫ່ງລາຊາອານາຈັກກຳປູເຈຍ (2013). ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຢູ່ລາຊາອານາຈັກກຳປູເຈຍ.

- ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປ.ຈີນ (2009). ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປ.ຈີນ.

- ລັດຖະບານແຫ່ງ ສ.ເກົາຫລີ (2008). ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສ.ເກົາຫລີ. ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດວ່ຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

- ລັດຖະບານແຫ່ງປະເທດຈໍແດນ (2017). ແຜນງານການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງປະເທດຈໍແດນ

- ບຸນນິອ (2017). (ຮ່າງ) ຄູ່ມືການປະເມີນຍຸດທະສາດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 1: ຕາຕະລາງສະຫລຸບຫຍໍ້ຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການຈຸດສຸມ ແລະ ຂະແໜງການປິ່ນອ້ອມຂອງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ຂົງເຂດ/ຂະແໜງການ ຈຸດສຸມ ແລະ ສະໜັບສະໜຸນ	ຈຸດສຸມ
I. ຂົງເຂດຈຸດສຸມ	
• ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ	- ທົບທວນ ແລະ ປັບປຸງກົດໝາຍ, ກົດລະບຽບ ແລະ ກົນໄກເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ເພີ່ມປະສິດທິພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ. - ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ພະນັກງານກ່ຽວຂ້ອງ. - ເພີ່ມການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ.
• ພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ	- ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍໂຮມບ້ານນ້ອຍໃຫ້ເປັນບ້ານໃຫຍ່ ແລະ ສ້າງບ້ານໃຫຍ່ໃຫ້ເປັນຕົວເມືອງນ້ອຍສີຂຽວ-ໜ້າຢູ່. - ສືບຕໍ່ພັດທະນາເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມເຊື່ອມຕໍ່ຊົນນະບົດກັບຕົວເມືອງ. - ປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ນ້ຳປະປາ, ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. - ພັດທະນາທັກສະການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສີມືແຮງງານ. - ສຸມໃສ່ສ້າງກອງທຶນການເງິນຈຸລະພາກ ແລະ ກົນໄກການເງິນອື່ນໆ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງທຶນ. - ສົ່ງເສີມການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ຊຸມໃຊ້ຜະລິດຕະພັນພື້ນເມືອງຊົນນະບົດ.
• ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ/ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ.	- ເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງຊາຍເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ແຜນຂະແໜງການແລະ ທ້ອງຖິ່ນ. - ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂອງແມ່ຍິງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການສຶກສາລະດັບສູງ. - ສົ່ງເສີມການຝຶກວິຊາຊີບ, ສີມືແຮງງານ ແລະ ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ. - ຊຸກຍູ້-ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການການເຄື່ອນໄຫວກິດຈະກຳທາງເສດຖະກິດ, ການເມືອງ ແລະ ວັດ ທະນະທຳ-ສັງຄົມ. - ສົ່ງເສີມການໃຫ້ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ໄດ້ຜົນກະທົບຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ, ເພດແລະ ການຄ້າມະນຸດ.
• ການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ	- ເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດຂອງພະນັກງານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. - ສົ່ງເສີມການປັບປຸງລະບົບເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ. - ສົ່ງເສີມການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດຂອງຄັງແຮ່ຊ່ວຍເຫລືອສຸກເສີນແຫ່ງຊາດ, ຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ບ້ານ. - ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍອັດຕາການປົກຫຸ້ມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂອງລະບົບປະກັນສັງຄົມແຫ່ງຊາດໃຫ້ກວ້າງຂວາງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ. - ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຕ່ຳ. - ສົ່ງເສີມການສ້າງແຫລ່ງລາຍຮັບຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ມີຄວາມຫລາກຫລາຍ.

II. ຂະແໜງການຈຸດສຸມ	
• ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	- ສ້າງກົນໄກປະສານງານໃນການຄົ້ນຄວ້າ, ສຳຫລວດ, ຈັດສັນ, ສ້າງແຜນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກວ້າງຂວາງຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ. - ເພີ່ມທະວີພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນການຄຸ້ມຄອງມະຫາພາກ. - ສຳຫລວດ, ຈັດສັນ ແລະ ສ້າງແຜນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດໃຫ້ສຳເລັດໂດຍໄວ. - ເພີ່ມທະວີການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ແຫລ່ງນ້ຳໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ. - ເພີ່ມທະວີຄວບຄຸມມົນລະພິດໃຫ້ມີປະສິດທະພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ.
• ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	
➢ ກະສິກຳ	- ຍົກສູງປະສິດທິພາບຂອງການຜະລິດດ້ວຍການນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ສະອາດ, ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. - ຫລຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫລືອ ແລະ ມົນລະພິດ ທີ່ເກີດຈາກການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ກ້າວໄປສູ່ການຜະລິດກະສິກຳແບບຄົບວົງຈອນ. - ພັດທະນາຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະຂອງຜູ້ຜະລິດ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເຕັກນິກທີ່ຖືກປັບປຸງ ແລະ ການຜະລິດທີ່ມີປະສິດທິພາບ. - ສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳແບບປະສົມປະສານ ແລະ ໝຸນວຽນປູກພືດ. - ເພີ່ມທະວີການຄຸ້ມຄອງການຜະລິດ, ນຳເຂົ້າ, ຈຳໜ່າຍ ແລະ ນຳໃຊ້ສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ, ສັດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. - ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳສະອາດ ແລະ ກະສິກຳອິນຊີ (Organics) ກໍ່ຄື ການປູກ ແລະ ການລ້ຽງ ທີ່ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການຜະລິດຫັດຖະກຳ ທີ່ເປັນມຸນເຊື້ອ ແລະ ເປັນ ເອກະລັກຂອງຊາດ. - ປັບປຸງ ແລະ ຂະຫຍາຍລະບົບພື້ນຖານໂຄງລ່າງການຜະລິດກະສິກຳ.
➢ ປ່າໄມ້	- ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຢ່າງກວ້າງຂວາງ. - ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການສຳຫລວດ, ໝາຍເຂດ ແລະ ຈັດປະເພດປ່າ ພ້ອມທັງການສ້າງ, ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ ແລະ ກົດລະບຽບກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ປ່າແຕ່ລະປະເພດໃຫ້ມີປະສິທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຍືນຍົງ. - ສົ່ງເສີມການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າແບບຍືນຍົງ ໂດຍເອົາຊຸມຊົນເປັນພື້ນຖານ. - ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງນັກລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນການປູກປ່າ ຫລື ຕົ້ນໄມ້ອຸດສາຫະກຳແບບປະສົມປະສານ ແລະ ໝຸນວຽນຜິດ ໃນດິນປອກໂລ້ນ ແລະ ດິນເຊື່ອມໂຊມ. - ເພີ່ມທະວີການປັບປຸງ ແລະ ຟື້ນຟູຄຸນນະພາບຂອງປ່າ. - ເພີ່ມທະວີການຕິດຕາມ, ກວດກາ, ສະກັດກັ້ນ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນ ການຖືກທຳລາຍຂອງເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້. - ຄົ້ນຄວ້າ, ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກທາງການເງິນເພື່ອປົກປັກຮັກສາປ່າ.

• ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	
➢ ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ	- ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມຂະບວນການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ທັນສະໄໝຢ່າງແຂງແຮງ. - ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນໃນຜາກພົ້ນ ແລະ ສາກົນ. - ສົ່ງເສີມ ແລະ ພັດທະນາອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງທີ່ເປັນທ່າແຮງຍຸ ແລະ ອຸດສາຫະກຳທີ່ມີທ່າແຮງໃໝ່. - ຄົ້ນຄວ້າ, ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກການເງິນ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ປະກອບການໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ ໃນການນຳເຂົ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝ. - ສົ່ງເສີມການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳແບບຄົບວົງຈອນ. - ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງສຳລັບການຖິ້ມ ເພື່ອການທຳລາຍເສດເຫຍື້ອອຸດສາຫະກຳ ທີ່ເປັນພິດທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານທາງສິ່ງແວດລ້ອມ. - ປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ, ກົດລະບຽບ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ. - ເນັ້ງໃສ່ສົ່ງເສີມອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ.
➢ ຫັດຖະກຳ	- ສ້າງເງື່ອນໄຂ, ສະພາບແວດລ້ອມທາງດ້ານລະບຽບກົດໝາຍ ກໍ່ຄືການເຂົ້າເຖິງປັດໄຈການຜະລິດ, ຕະຫລາດ ແລະ ແຫລ່ງທຶນ ຂອງນາຍຊ່າງຫັດຖະກຳ ແລະ ຜູ້ປະກອບການຜະລິດສິນຄ້າຫັດຖະກຳ. - ສົ່ງເສີມການສ້າງກຸ່ມນາຍຊ່າງ ແລະ/ຫລື ຜູ້ປະກອບການຜະລິດເຄື່ອງຫັດຖະກຳເປັນສິນຄ້າ. - ສົ່ງເສີມການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ການຕະຫລາດ, ການຂາຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ຜະລິດຕະພັນຫັດຖະກຳ.
➢ ການຄ້າ	- ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ຖົງທີ່ຜະລິດຈາກຝ້າຍທຳມະຊາດ ທີ່ສາມາດຍ່ອຍສະຫລາຍ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຫລາຍເທື່ອ ແລະ ນຳໃຊ້ໃບຕອງ ແລະ ໃບໄມ້ອື່ນໆໃນການຫຸ້ມຫໍ່ຜະລິດຕະພັນ. - ສົ່ງເສີມການໂຄສະນາ ແລະ ການຂາຍສິນຄ້າທາງອອນລາຍ (Online). - ເພີ່ມຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງຜະລິດຕະພັນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜະລິດຕະພັນສຳເລັດຮຸບ ຫລື ເຄິ່ງສຳເລັດຮຸບ ແລະ ຕະຫລາດສົ່ງອອກ. - ເພີ່ມທະວີການອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນເຂົ້າໃນການຜະລິດ, ການເຄື່ອນຍ້າຍພາຍໃນ, ການສົ່ງອອກ ແລະ ນຳເຂົ້າຜະລິດຕະພັນ/ສິນຄ້າທີ່ມີຂະບວນການຜະລະລິດສີຂຽວ-ເປັນມິດຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. - ອອກໃບຢັ້ງຢືນ, ສົ່ງເສີມການຜະລິດ, ການຂາຍ, ການຕະຫລາດ ແລະ ການບໍລິໂພກ/ຊື້ຜະລິດຕະພັນສີຂຽວ ທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນຕະຫລາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຢ່າງແຂງແຮງ.
• ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ	
➢ ການພັດທະນາຕົວເມືອງ	- ອອກແບບຜັງເມືອງ, ແບບອາຄານສະຖານທີ່ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ການອອກແບບປຸກສ້າງອາຄານສະຖານທີ່ໃນຕົວເມືອງນ້ອຍ (ເທດສະບານແຂວງ, ເທດສະບານເມືອງ ແລະ ເຂດຊຸມຊົນ ແນໃສ່ພັດທະນາຕົວເມືອງດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ກາຍເປັນຕົວເມືອງທີ່ສວຍສົດງົດງາມ, ມີຄຸນຄ່າທາງສິລະປະ ແລະ ວັດທະນະທຳທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຊາດ. - ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫລື ຜະລິດຢູ່ພາຍໃນປະເທດ. - ປັບປຸງລະບົບຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫລືອໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ. - ຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມນັກລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ລົງທຶນເຂົ້າໃນທຸລະກິດສິ່ງເສດເຫລືອ. - ເພີ່ມການປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ (ລະບົບບຳບັດ) ແລະ ລະບົບປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນຕົວເມືອງ. - ເນັ້ງໃສ່ການປູຢາງ, ການປູເຍຕົ່ງໃສ່ເສັ້ນທາງດິນແດງໃນຕົວເມືອງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເຂດທີ່ມີປະຊາຊົນອາໄສຢູ່ຢ່າງໜາແໜ້ນ ແລະ ມີຍານພາຫະນະສັນຈອນຫລາຍ. - ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ທົດລອງສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນນະນິດ (ຊຸມຊົນ) ສີຂຽວ.

➢ ຂົນສົ່ງ	- ປັບປຸງປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງດ້ານການຂົນສົ່ງໃນຕົວເມືອງເພື່ອສ້າງເງື່ອນໄຂ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຢ່າງ, ໃຊ້ພາຫະນະຂົນສົ່ງທີ່ບໍ່ໃຊ້ເຄື່ອງຈັກ (ລົດຖີບ) ແລະ ການໃຫ້ບໍລິການລົດຂົນສົ່ງສາທາລະນະ (ລົດເມ). - ອອກແບບ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານຕາໜ່າງຖະໜົນຫົນທາງໃຫ້ມີໂຄງສ້າງໝັ້ນຄົງ ແລະ ທົນທານຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. - ປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ສ້າງຄ່ານິຍົມໃຫ້ປະຊາຊົນຫັນມານິຍົມການຍ່າງ, ໃຊ້ພາຫະນະ ເດີນທາງທີ່ບໍ່ໃຊ້ເຄື່ອງຈັກ (ຕົວຢ່າງ: ລົດຖີບ) ເພື່ອສຸຂະພາບ ແລະ/ຫລື ລົດຂົນສົ່ງສາທາລະນະ. - ສົ່ງເສີມການຜະລິດ, ນຳເຂົ້າ ແລະ ນຳໃຊ້ ພະຫະນະຂົນສົ່ງທີ່ນຳໃຊ້ພະລັງງານສະອາດ ຫລື ພະລັງງານທີ່ມີຢູ່ພາຍໃນປະເທດ.
• ພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່	
➢ ພະລັງງານ	- ຊຸກຍູ້-ສົ່ງເສີມການສ້າງກົນໄກພັດທະນາຂະແໜງການໄຟຟ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫລາຍຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ. - ຂະຫຍາຍຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ (ລະບົບສາຍສົ່ງ)ໃຫ້ກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ, ເຊື່ອມຈອດກັບພາຍໃນປະເທດ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. - ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງລັດ, ເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນການຜະລິດໄຟຟ້າພະລັງງານນ້ຳ, ພະລັງງານແສງອາທິດ ແລະ ພະລັງງານລົມ. - ເພື່ອທະວີການຮ່ວມມືກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນໃນການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານໃຫ້ນັກພັດທະນາພະລັງງານທາງເລືອກ: ນິວເຄຣຍ, ໄຮໂດຣເຈັນ ແລະ ອື່ນໆ. - ຍົກສູງປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ພະລັງງານ. - ຫລຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ພະລັງງານທີ່ບໍ່ສະອາດ ແລະ ບໍ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. - ສະໜອງພະລັງງານໄຟຟ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ປອດໄພໃຫ້ທົ່ວເຖິງ. - ປຸກຈິດສຳນຶກ, ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືທາງເສດຖະກິດ (ກົນໄກລາຄາ ຫລື ອາກອນ) ແລະ ເຜີຍແຜ່ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ປະຊາຊົນນຳໃຊ້ພະລັງງານຢ່າງປະຢັດ, ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ.
➢ ບໍ່ແຮ່	- ເອົາໃຈໃສ່ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມປອດໄພຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງແຮງງານ. - ສ້າງແຜນປິດ ແລະ ຟື້ນຟູເນື້ອທີ່ບໍ່ໃຫ້ສາມາດນຳໃຊ້ຄືນ. - ສົ່ງເສີມການປຸງແຕ່ງແຮ່ທາດ ໃຫ້ເປັນຜະລິດຕະພັນສຳເລັດຮູບ ຫລື ເຄິ່ງສຳເລັດຮູບແລ້ວຈຶ່ງສົ່ງອອກ ເພື່ອເພີ່ມມູນຄ່າທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ປະຊາຊົນຫລາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຍົກສູງປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ແຮ່ທາດໃຫ້ສູງ ຂຶ້ນ.
• ຖະແຫລງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ	
➢ ຖະແຫລງຂ່າວ	- ປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວໂດຍຜ່ານລາຍການວິທະຍຸ, ໂທລະພາບ, ສື່ສິ່ງພິມຕ່າງໆ ພ້ອມທັງສື່ເອເລັກໂຕນິກ ແລະ ໂທລະໂຄ່ງ. - ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ສົ່ງເສີມການຜະລິດ, ການຕະຫລາດ, ການຂາຍ ແລະ ການບໍລິໂພກຜະລິດຕະພັນສະອາດເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. - ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ. - ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ນິຕິກຳຕ່າງໆຂອງພັກ ແລະ ລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ.
➢ ວັດທະນະທຳ	- ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ເພື່ອສ້າງກິດຈະກຳ ແລະ ພັດທະນາສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທາງປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ. - ປະສານສົມທົບກັບວຽກງານຖະແຫລງຂ່າວ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ວັດທະນະທຳ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຊາດ. - ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ໃນການອອກແບບຕົວເມືອງ, ອາຄານສະຖານທີ່ ແລະ ປະດັບປະດາຕົວເມືອງ ໃຫ້ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານສິລະປະ, ວັດທະນະທຳທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຊາດລາວ.

➢ ທ່ອງທ່ຽວ	- ເພີ່ມທະວີການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພັດທະນາກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມຫລາກຫລາຍ ແລະ ສວຍສົດງົດງາມ. - ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ທົ່ວໂລກຮັບຮູ້ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ. - ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ຕິດພັນໃຫ້ໄດ້ ມາດຕະຖານ. - ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ ຊຸກຍູ້ການຜະລິດສະບຽງອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງທີ່ລະນຶກ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ໃຫ້ພຽງພໍທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ. - ປະສານສົມທົບກັບບັນດາຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ໃຫ້ນຳໃຊ້ພະລັງງານແບບປະຢັດ ແລະ ນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນທີ່ສະອາດ ແລະ ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. - ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານເມືອງທ່ອງທ່ຽວ, ແຫລ່ງທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ສະຖານບໍລິການການທ່ອງທ່ຽວສີຂຽວ.
• ວິທະຍາສາດ ແລະເຕັກໂນໂລຊີ	- ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດຂອງເຄືອຂ່າຍຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອສະໜັບສະໜຸນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ. - ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດ ໃນດ້ານການຄົ້ນຄວ້າໃຫ້ແກ່ບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າ, ສະຖາບັນ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າທີ່ເປັນສະມາຊິກ ຂອງເຄືອຂ່າຍຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອຮັບໃຊ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ. - ຄົ້ນຄວ້າ, ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກການເງິນ ເພື່ອສະໜອງງົບປະມານໃຫ້ວຽກງານຄົ້ນຄວ້າຮັບໃຊ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ພຽງພໍ. - ຄົ້ນຄວ້າ-ຖອດຖອນບົດຮຽນກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ, ວິທະຍາສາດ, ເຕັກນິກ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳສີຂຽວທີ່ດີຂອງສາກົນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ມາປັບປຸງ ແລະ ນຳໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ. - ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຫົວຂໍ້, ໂຄງການ ແລະ ແຜນງານຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ, ວິທະຍາສາດ, ເຕັກນິກ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສ້າງນະວັດຕະກຳ ເພື່ອສະໜັບສະໜຸນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ. - ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນຳເຂົ້າເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ, ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ ຈາກຕ່າງປະເທດມາປັບປຸງ ແລະ ນຳໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ. - ເຊື່ອມສານຜົນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກສາກົນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວ.
III. ຂະແໜງການສະໜັບສະໜຸນ/ປິ່ນອ້ອມ	
• ການເງິນ	- ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອາກອນສິ່ງແວດລ້ອມ. - ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍການເງິນສົ່ງເສີມການປະຢັດພະລັງງານ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃຫ້ກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ເປັນທຳ. - ການສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍການເງິນສະໜັບສະໜຸນການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກຜະລິດຕະພັນສີຂຽວ-ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ. - ໃຫ້ບຸລິມະສິດແກ່ຜະລິດຕະພັນສີຂຽວ, ຜູ້ຜະລິດສິນຄ້າ ແລະ ສະໜອງການບໍລິການສີຂຽວໃນຂະບວນການຈັດຊື້-ຈັດຈ້າງຂອງລັດ.
• ທະນາຄານ	- ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ບັນດາວິສາຫະກິດຕ່າງໆເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງເງິນກູ້ດອກເບ້ຍຕ່ຳ ແລະ ໄລຍະຍາວ ເພື່ອນຳເຂົ້າອຸປະກອນການຜະລິດ, ເຄື່ອງຈັກ, ເຕັກນິກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມສູງຈາກຕ່າງປະເທດ. - ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງທຶນດອກເບ້ຍຕ່ຳຂອງບັນດາວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງເພື່ອຂະຫຍາຍກິດຈະການລົງທຶນຂົງເຂດ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ຕິດພັນກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ. - ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ເຄື່ອນໄຫວຂອງກອງທຶນການເງິນຈຸລະພາກ.

• ສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ	- ປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ແກ່ນັກນັກຮຽນ-ນັກສຶກສາ ແລະ ເຊື່ອມສານການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າໃນຫລັກສູດການຮຽນ-ການສອນໃນໂຮງຮຽນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມ. - ປະສານສົມທົບກັບພາກວິສາຫະກິດພັດທະນາຫລັກສູດການຮຽນວິຊາຊີບສາຂາທີ່ຕິດພັນການເຕີບໂຕສີຂຽວ/ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. - ສ້າງຫລັກສູດ ແລະ ເປີດສາຂາວິຊາຮຽນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ/ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. - ເພີ່ມການຄົ້ນຄວ້າ-ວິໄຈວິທະຍາສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ.
• ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ	- ປະສານສົມທົບກັບວິສາຫະກິດສ້າງຫລັກສູດການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບໄລຍະສັ້ນໃນຂະແໜງການທີ່ຕິດພັນກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ. - ສ້າງສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານແຮງງານ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ກັບວິສາຫະກິດທີ່ຕ້ອງການແຮງງານ ແລະ ຜູ້ອອກແຮງງານທີ່ຊອກຫາວຽກເຮັດງານທຳ. - ຂະຫຍາຍອັດຕາການປົກຫຸ້ມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂອງລະບົບປະກັນສັງຄົມໃຫ້ກວ້າງຂວາງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ. - ເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອສຸກເສີນແກ່ຜູ້ປະສົບເຄາະຮ້າຍຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.
• ສາທາລະນະສຸກ	- ວຽກງານໂພສະນາການເພື່ອຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການຂາດສານອາຫານຂອງປະຊາຊົນ. - ການເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການເຈັບເປັນຂອງປະຊາຊົນ. - ຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ. - ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກທີ່ມີຄຸນນະພາບ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2: ຂໍ້ຕົກລົງ ເລກທີ 95/ນຍ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2016, ວ່າດ້ວຍການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ

ເລກທີ 95 /ນຍ.

ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 08.12.2016

ຂໍ້ຕົກລົງ
ວ່າດ້ວຍການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ

- ອີງຕາມໜັງສືສະເໜີ ສະບັບເລກທີ 2810/ຜທ.ກຜ6, ລົງວັນທີ 18 ພະຈິກ 2016 ຂອງກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ຕົກລົງ :

ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ
ສຳເນົາຕົ້ນສະບັບ
ວັນທີ 9/12/16

ມາດຕາ 1 : ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ຊຶ່ງປະກອບມີພັນດາທ່ານດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

1. ທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ລັດຖະມົນຕີກະຊວງການເງິນ ເປັນຮອງຫົວໜ້າຄະນະ.
2. ✓ ທ່ານລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຮອງຫົວໜ້າຄະນະ.
3. ທ່ານຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຄະນະ.
4. ທ່ານລັດຖະມົນຕີປະຈຳສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເປັນຄະນະ.
5. ທ່ານລັດຖະມົນຕີກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນຄະນະ.
6. ທ່ານລັດຖະມົນຕີກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຄະນະ.
7. ທ່ານລັດຖະມົນຕີກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ເປັນຄະນະ.
8. ທ່ານລັດຖະມົນຕີກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ເປັນຄະນະ.
9. ທ່ານລັດຖະມົນຕີກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ເປັນຄະນະ.
10. ທ່ານລັດຖະມົນຕີກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເປັນຄະນະ.

ມາດຕາ 2 : ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບລະດັບຊາດ ວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້ :

1. ຊີ້ນຳລວມກ່ຽວກັບວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ສຳເລັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງ ຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ, ພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົານັ້ນດາມະໂນບາຍທີ່ຕິດພັນກັບ ວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ວຽກງານການກຳນົດຂອບແນວຄວາມຄິດດ້ານນະໂຍບາຍການພັດທະນາການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜຸນ ຈາກທະນາຄານໂລກ (GG.DPO), ວຽກງານການສ້າງຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ວຽກອື່ນໆທີ່ປິ່ນອ້ອມວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

2. ຊີ້ນຳໃຫ້ແຕ່ລະກະຊວງສ້າງຕັ້ງກອງເລຂາຂອງຕົນ ໃນວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດປະສານງານ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ສຳເລັດຕາມແຜນທີ່ກຳນົດໄວ້.
3. ຄະນະຊີ້ນຳຕ້ອງໄດ້ຮັບການລາຍງານຈາກກອງເລຂາຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຄັ້ງຕໍ່ປີ ເພື່ອລາຍງານສະພາບການກະກຽມສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ວຽກງານທີ່ຢູ່ໃນຂອບເຂດຄວາມຄິດດ້ານນະໂຍບາຍການພັດທະນາການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜຸນຈາກທະນາຄານ ໂລກ (GG.DPO) ເພື່ອຂໍທິດຊີ້ນຳ ແລະ ໃຫ້ສາມາດລາຍງານສະພາແຫ່ງຊາດ ຕາມອາລະການລາຍງານປະຈຳປີ ຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ.
4. ເຂົ້າຮ່ວມໃນການໄປທັດສະນະສຶກສາ ແລະ ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ໆສຳລັບວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

ມາດຕາ 3 : ແຕ່ງຕັ້ງກອງເລຂາວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ຊຶ່ງປະກອບມີບັນດາທ່ານ ດັ່ງນີ້ :

1. ທ່ານລັດຖະມົນຕີກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ	ເປັນຫົວໜ້າກອງເລຂາ.
2. ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງການເງິນ	ເປັນຮອງຄະນະ.
3. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ	ເປັນຮອງຄະນະ.
4. ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ	ເປັນຮອງຄະນະ.
5. ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	ເປັນຄະນະ.
6. ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີ, ຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງວ່າການ ສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ	ເປັນຄະນະ.
7. ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້	ເປັນຄະນະ.
8. ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ	ເປັນຄະນະ.
9. ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	ເປັນຄະນະ.
10. ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່	ເປັນຄະນະ.
11. ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ	ເປັນຄະນະ.

ມາດຕາ 4 : ກອງເລຂາວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້ :

1. ຊີ້ນຳ ແລະ ກຳນົດທິດທາງການຄົ້ນຄວ້າບັນດານະໂຍບາຍກ່ຽວກັບວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ໃຫ້ສຳເລັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນສູງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ.
2. ຄົ້ນຄວ້າບັນດາມາຕິຕ່າງໆ, ຕິດຕາມບັນດາຕົວຊີ້ວັດໃນຂອບຕິດຕາມປະເມີນຜົນວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ລະບອບການລາຍງານຕ່າງໆຈາກຄະນະຊ່ວຍວຽກກອງເລຂາຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ກ່ອນທີ່ຈະລາຍງານຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ.
3. ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານ ແລະ ແຜນງົບປະມານ ຂອງວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວຢ່າງລະອຽດ ແລະ ແທດເໝາະກັບຕົວຈິງ.
4. ປະຕິບັດໜ້າທີ່ອື່ນໆ ຕາມການມອບໝາຍ ຂອງຄະນະຊີ້ນຳລວມວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

ມາດຕາ 5 : ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊ່ວຍວຽກງານກອງເລຂາວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ຊຶ່ງປະກອບມີບັນດາທ່ານ ດັ່ງນີ້:

1. ທ່ານຫົວໜ້າກົມແຜນການ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຫົວໜ້າຄະນະ.
2. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມການເງິນຕ່າງປະເທດ, ກະຊວງການເງິນ ເປັນຮອງຫົວໜ້າຄະນະ.
3. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າຝ່າຍອິນຕິ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຮອງຫົວໜ້າຄະນະ.
4. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນຄະນະ.
5. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຄະນະ.
6. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ເປັນຄະນະ.
7. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ເປັນຄະນະ.
8. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມສັງລວມເສດຖະກິດ, ຫ້ອງວ່າການ ສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ . ເປັນຄະນະ.
9. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງການກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ເປັນຄະນະ.
10. ທ່ານຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ຮ່ວມມື, ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເປັນຄະນະ.

ມາດຕາ 6 : ຄະນະຊ່ວຍວຽກກອງເລຂາວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ ດັ່ງນີ້ :

1. ຄົ້ນຄວ້າ, ເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ປະສານກັບຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໃນການກະກຽມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ໃຫ້ສຳເລັດຕາມການຊີ້ນຳຂອງຄະນະຊີ້ນຳ ແລະ ຄະນະກອງເລຂາ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ທັນຕາມກຳນົດເວລາ.
2. ກຳນົດ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າບັນດາຫົວຂໍ້ວິທະຍາສາດຕ່າງໆ ທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອສາມາດນຳມາເປັນຂໍ້ມູນ ໃຫ້ແກ່ການວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ.
3. ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ປະຕິບັດຕາມແຜນວຽກທີ່ກຳນົດ ໃນຂອບເຂດແນວຄວາມຄິດດ້ານນະໂຍບາຍການພັດທະນາການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜຸນຈາກທະນາຄານໂລກ (GG.DPO) ໃຫ້ທັນຕາມກຳນົດເວລາ.
4. ຊີ້ນຳຈັດກອງປະຊຸມ, ສຳມະນາວິຊາການ ແລະ ເຜີຍແຜ່ກ່ຽວກັບການເຊື່ອມສານວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ ແລະ ຕາມໜ້າວຽກຂອງຕົນຮັບຜິດຊອບ ຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ.
5. ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານ ແລະ ແຜນງົບປະມານຂອງໜ່ວຍງານຕົນຢ່າງລະອຽດ ແລະ ແທດ

6. ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຕາມການມອບໝາຍຂອງກອງເລຂາວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

ມາດຕາ 7 : ບັນດາກະຊວງ, ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ບັນດາແຂວງໃນທົ່ວປະເທດ, ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ບັນດາທ່ານທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງ ຈົ່ງຮັບຮູ້ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນດີ.

ມາດຕາ 8 : ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ ມີຜົນສັກສິດ ນັບແຕ່ມື້ລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ.

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ

ທອງລຸນ ສີສຸລິດ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 3: ຂໍ້ຕົກລົງຂອງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ສະບັບ ເລກທີ 01/ຄຊຕຂ, ລົງວັນທີ 19 ເມສາ 2017 ວ່າດ້ວຍການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຮັບຜິດຊອບສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສຸມສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ
ວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ

ເລກທີ 0001 /ຄຊຕຂ
ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 19 APR 2017

ຂໍ້ຕົກລົງ
ວ່າດ້ວຍການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຮັບຜິດຊອບ ສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສຸມສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ

- ອີງຕາມ ແຈ້ງການຂອງຫ້ອງວ່າການລັດຖະບານ ສະບັບເລກທີ 1751/ຫລ.ກລຂ, ລົງວັນທີ 08 ທັນວາ 2014 ກ່ຽວກັບການມອບໝາຍໃຫ້ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນເປັນເຈົ້າການສືບຫົບກັບ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຮັບຜິດຊອບ ສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສຸມພັດທະນາສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ.
- ອີງຕາມ ຂໍ້ຕົກລົງຂອງທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວສະບັບເລກທີ 95/ນຍ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2016.
- ອີງຕາມ ບົດບັນທຶກກອງປະຊຸມຄັ້ງປະຖົມມະລຶກຂອງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຄັ້ງ ວັນທີ 30 ມັງກອນ 2017.

ຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ຫົວໜ້າຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຕົກລົງ:

ມາດຕາ 1: ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສຸມສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ ດັ່ງລາຍຊື່ລຸ່ມນີ້:

1. ທ່ານ ຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ — ເປັນຫົວໜ້າ.
2. ທ່ານ ຮອງລັດຖະມົນຕີ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ — ເປັນຮອງ.
3. ທ່ານ ຮອງຫົວໜ້າ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ — ເປັນຮອງ.
4. ທ່ານ ຮອງລັດຖະມົນຕີ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ — ເປັນຄະນະ.
5. ທ່ານ ຮອງລັດຖະມົນຕີ, ກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ — ເປັນຄະນະ.
6. ທ່ານ ຮອງລັດຖະມົນຕີ, ກະຊວງຖະແຫຼ່ງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ — ເປັນຄະນະ.
7. ທ່ານ ຮອງລັດຖະມົນຕີ, ກະຊວງພະລັງງານ-ບໍ່ແຮ່ — ເປັນຄະນະ.
8. ທ່ານ ຮອງລັດຖະມົນຕີ, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ການຂົນສົ່ງ — ເປັນຄະນະ.
9. ທ່ານ ຮອງລັດຖະມົນຕີ, ຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງການສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ — ເປັນຄະນະ.
10. ທ່ານ ຫົວໜ້າກົມແຜນການ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ — ເປັນຄະນະ.

ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່:

- ຊີ້ນຳ ແລະ ນຳພາການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສຸມສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວໃຫ້ລໍ້າເລັກຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ທັນກັບເວລາ.
- ສະເໜີຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວພິຈາລະນາຕົກລົງເຫັນດີຮັບຮອງເອົາຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ.
- ສະເໜີຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວເຂົ້າວາລະກອງປະຊຸມລັດຖະບານຕາມການຕົກລົງເຫັນດີຂອງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ.
- ສະເໜີນາຍົກລັດຖະມົນຕີພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົາຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ຢ່າງເປັນທາງການຕາມການຕົກລົງເຫັນດີຂອງກອງປະຊຸມລັດຖະບານ.
- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ສຸມສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

ມາດຕາ 2: ແຕ່ງຕັ້ງກອງເລຂາຄະນະຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງປະກອບມີບັນດາທ່ານດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ທ່ານ ຫົວໜ້າກົມແຜນການ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຫົວໜ້າ.
2. ທ່ານ ຫົວໜ້າສູນຄົ້ນຄວ້າ ວິທະຍາສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຮອງ.
3. ທ່ານ ຮອງຫົວໜ້າກົມ, ກົມແຜນການ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຮອງ.
4. ທ່ານ ຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນຮອງ.
5. ທ່ານ ຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ເປັນຄະນະ.
6. ທ່ານ ຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ-ການເງິນ ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ເປັນຄະນະ.
7. ທ່ານ ຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງການ, ກະຊວງພະລັງງານ-ບໍ່ແຮ່ ເປັນຄະນະ.
8. ທ່ານ ຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ການຂົນສົ່ງ ເປັນຄະນະ.
9. ທ່ານ ຮອງຫົວໜ້າກົມນະໂຍບາຍການເງິນ, ກະຊວງການເງິນ ເປັນຄະນະ.
10. ທ່ານ ຮອງຄະນະບໍດີຄະນະເສດຖະສາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ເປັນຄະນະ.
11. ທ່ານ ຮອງຄະນະບໍດີຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ເປັນຄະນະ.
12. ທ່ານ ຫົວໜ້າສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຄະນະ.
13. ທ່ານ ຮອງຫົວໜ້າສູນຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຄະນະ.
14. ທ່ານ ຫົວໜ້າພະແນກວາງແຜນຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ, ກົມແຜນການ, ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຄະນະ.
15. ທ່ານ ຫົວໜ້າພະແນກຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສຶກສາໂຄງການ, ສູນຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຄະນະ.
16. ທ່ານ ຫົວໜ້າພະແນກຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ສູນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນຄະນະ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 4: ແຈ້ງການຂອງຫ້ອງວ່າການລັດຖະບານ ສະບັບເລກທີ 1751/ຫລ.ກລຂ ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2014

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ຫ້ອງວ່າການລັດຖະບານ

ເລກທີ 1751 /ຫລບ.ກລຂ.

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 8-12-2014

ແຈ້ງການ

ຮຽນ : - ທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ລັດຖະມົນຕີວ່າການ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ທີ່ນັບຖື.

- ທ່ານລັດຖະມົນຕີວ່າການ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

- ທ່ານລັດຖະມົນຕີວ່າການ ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ.

ເລື່ອງ : ຜົນກອງປະຊຸມເສດຖະກິດ ຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ລັດຖະສະພາລະຫວ່າງຊາດອາຊຽນ (ໄອປາ ຄັ້ງທີ 35).

- ອີງຕາມໜັງສືທາງລັດຖະການ ສະບັບເລກທີ 0337/ຫສຊ.ກມສຜງ, ລົງວັນທີ 23 ຕຸລາ 2014 ຂອງຫ້ອງວ່າການສະພາແຫ່ງຊາດ.

- ອີງຕາມການຊີ້ນຳ ຂອງທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໃນວັນທີ 14 ພະຈິກ 2014.

ຫ້ອງວ່າການລັດຖະບານ ຂໍຖືເປັນກຽດແຈ້ງການຊີ້ນຳຂອງທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ຂອງຫ້ອງ ຂຈບ ຈັ້ງທີ່ລົງທຶນ ຫ້ອງການ ເລກທີ 6606 ວັນທີ 10.12.14 ຄັ້ງ ໄວ້ຄຸ້ມ ໃນອາຊຽນ.

" ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ລັດຖະສະພາອາຊຽນ ຄັ້ງທີ່ 35 ໄດ້ພິຈາລະນາ ແລະ ຮັບຮອງເອົາ 2 ມະຕິ ຄື:

(1) ມະຕິວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມຍຸດທະສາດ ການພັດທະນາການຈະເລີນເຕີບໂຕສີຂຽວ ໃນອາຊຽນ.

(2) ມະຕິວ່າດ້ວຍສົ່ງເສີມການພັດທະນາຜູ້ປະກອບການ ໃນຂະບວນການຮັດແຄບຄວາມແຕກໂຕນທາງດ້ານການພັດທະນາ ໃນອາຊຽນ.

ມອບໃຫ້ບັນດາກະຊວງ - ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຄົ້ນຄວ້າຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມະຕິດັ່ງກ່າວ:

1. ໃຫ້ຄົ້ນຄວ້າສ້າງນະໂຍບາຍຍຸດທະສາດ ແລະ ສູນພັດທະນາສີຂຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ ເພື່ອເປັນບ່ອນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ (ມອບໃຫ້ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນເຈົ້າການສົມທົບກັບກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ).

2. ສະເໜີສ້າງກອງທຶນພັດທະນາທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ SMEs ໃນກອບຮ່ວມມືອາຊຽນ (ມອບໃຫ້ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ເປັນເຈົ້າການສົມທົບກັບ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ)."

ໝາຍເຫດ : ລາຍລະອຽດໄດ້ມີຮ່າງມະຕິ ທັງ 02 ສະບັບ ຄັດຕິດມາພ້ອມ.

ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງແຈ້ງມາຍັງທ່ານ ເພື່ອຊາບ ແລະ ປະຕິບັດຕາມທິດຊີ້ນຳດັ່ງກ່າວດ້ວຍ.

ລັດຖະມົນຕີ, ຫົວໜ້າຫ້ອງວ່າການລັດຖະບານ

ບ່ອນນຳສົ່ງ:

- ນາຍົກ-ຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ 06 ສະບັບ
- ຫ້ອງວ່າການສູນກາງພັກ 01 ສະບັບ
- ຫ້ອງວ່າການສະພາແຫ່ງຊາດ 01 ສະບັບ
- ເກັບມຽນ 10 ສະບັບ

ສອນໄຊ ສີພັນດອນ